

Numa Pompilius, tweede koning van Rome

<https://hdl.handle.net/1874/27705>

INSTITUUT DE VOOYS

Legaat W.A.P.
Smit 20.6.'86

Instituut "De Vooys" v. o. g. v. taal- en
letterkunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht

86618

NUMA POMPILIUS,
TWEEDE KONING VAN ROME.

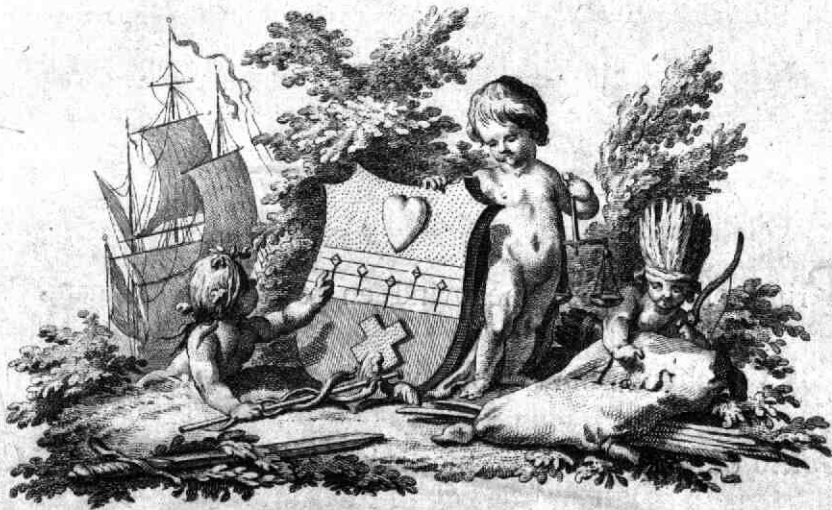
NAAR HET FRANSCH VAN DEN HEERE
DE FLORIAN,
IN NEDERDUITSCHTE VAERZEN OVERGEBRAGT,
DOOR
J. NOMSZ.

I. DEEL.

LXVIII
KAL
33
rariord

Te AMSTELDAM, bij
W. HOLTROP, 1787.

AAN DEN

WELEDELEN GESTRENGEN HEERE

SEBASTIAAN VAN NOOTEN, JANSZ.

SCHEPEN DER STAD AMSTELDAM; DIRECTEUR
VAN DE HOLLANDSCHE MAATSCHAPPY DER
WEETENSCHAPPEN, TE HAERLEM; MEDE-
LID VAN HET NATUURKUNDIG GE-
NOOTSCHAP TE ZURICH, ENZ. ENZ.

Prin**S** **N**UMA, menschenvrind en tevens oorlogsman,

Verschynt, in 't spoor van **F**LORIAN,

Geleid door myne nimf, niet ryk van kunstvermogen,

VAN **N**OOTEN! voor Uw scherpziende oogen;

Die hem als vrind des landmans leest,

En weet hoe nut Gy zyt geweest,

Aan hen die in het West' hunn' yver zagen styven

Door U, in 't voorstaan van hun land,

Zegt licht dat myn te stoute hand,

VAN **N**OOTENS levensloop in dicht bestond te schryven.

Hoe

Hoe 't zy, by ieder volk, 't zy dan in koningryk,

Het zy dan in gemeenebesten,

Men vind in waarheid geen gewesten,

Daar niet de menschrind aan den menschrind is gelyk.

Genoeg dat Gy, door zucht tot deugd en kunst gedreven,

My met den held van Rome, in Vrankryk hoog geächt,

Eénslags in kennis hebt gebragt,

En aandrongt hem in dicht een Neêrlandsch kleed te geven.

U, die ten nut van 't algemeen,

De rechtzaal roemryk hebt betreên,

Op NUMAAS voetspoor 't recht bewaakte,

Uit voorstaan van verdienste U steeds een glori maakte,

En vrind der gulde oprechtheid zyt,

U zy myn NUMA toegewyd.

Geen tolk van *Fenelon*, die langs de Griekschē stranden,

Daar hy de gouden dichttrompet

Met luister aan de lippen zet,

En prins Telemachus in Ithaka deed landen,

Leid NUMA voor Uw schrandere oog;

Doch wat myn nimf ook wezen moog',

Dat NUMA, in myn' naam, U blyk geev' van myne achting.

Maar, Ô VAN NOOTEN! sta my toe

Te zeggen, dat, hoe grootsch hy aan myn' last voldoe,

Ik, die zyn zwakheid ken, meer hoop voed' dan verwachting.

AMSTELDAM,

Juny, 1787.

NOMSZ.

NUMA POMPILIUS.

E E R S T E B O E K.

Niet verr' van Cures wal, in 't landschap der Sabynen,
In 't midden van een woud daar 't zonlicht naauw' kan schynen,
Naardien daar tak en blad in één liep door den tyd,
Doet zich een tempel op aan Ceres toegewyd.
De populier en de olm, zo oud als de aard', bedekken
Het dak, welks hoogte aan 't oog ten wonder moet verftrekken.
De vloed Cureza, die den tempelvoet besproeit,
En door de hoven van de lustpaleizen vloeit,
Geficht naby die plaats gefchikt voor de offerhanden,
Verliest, met zagt geruisch, zich in de verdre landen.
Elk priester der godinne, in dees geheiligde oord
Door 't welzyn van zyn gade, en teder kroost bekoord,
Brenkt daar de dagen door met zyne tederheden,
Met arbeid op zyn land, met lofzang en gebeden.
Door haar wier magt hy eert ten allen tyd behoed,
Door de aard', die hy beploegt, bezaait en maait, gevoed,
Bemind van zyne gae', wier heil hem gaat ter harte,
Gezegend van zyn kroost, en vry van alle fmarte,
Bevredigd met zichzelf', verloopt zyn levenstyd
Gelyk een zagte beek, die dartlend' heenen glyd,

En zonder ooit de dood, de schrik of troost der menschen,
Te vreezen, of in wee om hare komst te wenschen.

De eerwaarde Tullus, 't hoofd dier priesterfchaer', verricht,
Reeds tachtig jaren oud, den hoogsten offerpligt,
Waarvan dit vruchtbaar land den zegen had te wachten,
Met ouderdoms geduld, en jongheids eêlste krachten.
Door all' wat met hem leeft als godlyk aangebeên,
Geëerbiedigd, waar hy trad, van 't wankelbaar gemeen,
Was hy alleen geducht voor die hunn' pligt verzaakten,
En zich den vloek van goôn en menschen waardig maakten.
Als 's Hemels gunsteling, en vriend van 't aardsch geslacht,
Bad hy schaers voor zichzelf' de Hemelsche oppermagt;
De weduwe, of de wees, gedrukt door harde elenden,
Deed slechts den gryzen held zyn bee' ten Hemel zenden.
Zag iemant van zyn land, of binnen Cures wal,
Zich schuldeloos gestort in eenig ongeval,
Was zalige eendragt huis, of landmans stulp ontweken,
Zocht tweedragt hare toorts in een geflacht te ontfteken,
De vader, de echtgenoot, of 't ongelukkig kroost,
Zocht, in 't geheiligd woud, by gryzen Tullus troost.
Besloten zy hun wee in 't schreijend' hart te smooren,
De gryzäart liet niet na om zelf hen op te sporen;
Hy hoorde, met geduld, verhalen, rede en klagt,
Te dikwyls door 't gemeen langwylig voortgebragt.

Steeds

Steeds ter bemoediging en zagten troost gedreven,
Was zyn vermaak elk raad, en nutte hulp te geven.
Wie treurde, ging van hem of min geprangd door druk,
Of min beklagenswaard' in 't grievendst ongeluk;
En Tullus, die alöm dus 't volk aan zich verplichtte,
Dacht, na dit loflyk werk, dat hy noch niets verrichtte,
't En zy hy had gesmeekt, in 't koor der landgodin,
Voor 's medefchepfels wee, of 't zuchtend' huisgezin.

Zyn gae' had reeds voor lang dit aardsch verblyf begeven;
De jonge Numa was, als zoon, hem bygebleven;
Hierään besteedde hy, hoe sterk 's volks heil hem vleit,
Zyn' uitgezochtfen zorg, en grootfte tederheid.
De Hemel sctieen de deugd des vromen mans te loonen,
Door aan den voedsterzoon de grootfte gunst te toonen.
Nauw' zestien jaren oud, bezat de jongeling
All' 't minzaam dat ooit jeugd van 's Hemels gunst ontving:
Zagtäartig, en gedwee by zyn' beminden vader,
(Naast Ceres was op de aard' den jongling niemant nader,)
Ontvonkt door de eëlste zucht om met dien vromen held,
Door deugden, éénmaal zich gelyk te zien gesteld,
Beöefnendé ieder uur zyn voetspoor na te treden,
Was Tullus gantsch gedrag voor Numa 't boek der zeden.
Hy floeg den waren grond van Ceres koordienst gae',
En spoorde in 't schrander brein de altaargebruiken na.

Zyn hoogst vermaak bestond in met zyn reine handen
 Te dienen voor 't altaar, by 't smeeken voor zyn landen;
 En niet ééne andre drift bezat de jongeling,
 Dan tedre vaderliefde, en zucht ter oeffening,
 Ja, zyne ziel, zo rein gelyk de hemelzalen
 Ontwolkt, en luisterryk door 't goud der zonnestralen,
 Gedurig voor 's volks heil naar 't hooge altaar geleid,
 Was geen vermaak bekend dan zyn pligtmatigheid.

Men zag in 't eind' den dag tot Ceres feest verschynen.
 Dit feest wierd niet gevierd in 't landschap der Sabynen
 Als in Eleufis muur: de oprechte hemeltolk
 Had, tot verlichting en verbetering van zyn volk,
 Al 't nutteloos geheim der godsdienstplegtigheden,
 (Bedekt met zo veel zorg, als nutloos voor de zeden
 En voor 't geluk des volks,) volstrekt te niet gedaan,
 En wilde dat zyn volk zyn' godsdienst zou verstaan.
 De Godheid, deze taal deed schrandre Tullus hooren,
 Is, waar wy de oogen slaan, ten zichtbaarste op te sporen,
 De sprekende natuur verkondigt haar alöm;
 Elk blinkend hemellicht strekt Haar ten heiligdom;
 In all' wat ons omringt, dringt Ze ons Haar grootheid te eeren:
 Waarom dan zou Zy ons Haar grootheid kennen leeren
 Door onbegryplykheên, die niemant na kan gaan,
 En die onnoodig zyn ten blyk van Haar bestaan?

Hoe!

Hoe! moet het aan den mensch ten grooter' last verftrekken,
Zyn hart tot dankbaarheid voor wéldoen op te wekken,
Dan dat hy 't goede ontfang' ? Neen! Ceres, die ons voed,
Bemint ons, als ons hart haar wyslyk hulde doet;
En 't veld dat zy ons doet met doorenen befchouwen,
Word ras een tempelkoor voor hen die 't land bebouwen.
't Heeläl zy tot haar' dienst verftaanbaar opgewekt,
Daar zy al de aarde, om ons, met gouden halmen dekt.

Na zulk een taal, die 't hart des konings kon bekoren,
Deed Tullus zyn bevel ter feestvolbrenging hooren,
Elk jaar vóór dat de dag ter maaijing wierd befteed,
Tooide ieder landman zich in 't meest verfierend' kleeid,
En kwam in Cures wal, om, ftatig, in geleden,
Van daar naar 't heilig woud, ten offerdienst, te treden.
De veldfluit ftreeft vooruit, die fchier 't gehoor verdooft;
De frifse veldmaagd torscht de korf op 't jeugdig hoofd;
Daar deze korf, gevuld met 's landmans offerhanden,
Den bloemkrans draagt, ter eer der fchutsgodin der landen.
Des landmans teder kroost, die zuil van ieder' ftaat,
Treed de eedle maagden na, in sneeuw wit feestgewaad;
De blaauwe korenbloem omkroont de blonde hairen,
Daar 's jonglings handen 't beest, dat gretig beest bewaren,
Dat met den eikel zich in Ceres bosfchen voed,
Daar 't, op zyn' bloemkrans trots, zich gnorrend' hooren doet.

Op zorg voor 't offer trots, bestaan die tedre benden,
Daar alles statig treed, een grootheid voor te wenden,
Die, door het vuur der jeugd tot vrolykheid gepord,
Schier ieder oogenblik door hen vergeten word.
Hun vaders volgen hen, bevelen hen te zwygen,
En zwygen, nu 't bevel geen' ingang kan verkrygen;
Eene ongehoorzaamheid baart hier geen erenis,
Daar 't schuldloos vuur der jeugd by hen verschoonlyk is.
Elk vader torscht een bosch van halmen zyner landen,
Hun eerste veldgewasch, geschikt ter offerhanden.
De prinsfen, de oorlogslieën, die zuilen van den staat,
En de achtbre leden van den koninglyken raad,
't Heeft alles op den dag tot Ceres feest verkoren,
Den rang van gistren niet, hier doet geen trots zich hooren;
Men staat den stoet die 't brood dit jaar den Grooten gaf,
Den voorrang in den togt op 't feest gewillig af.
De priesteren, geschaard in rangen en geleden,
Gedocht in feestgewaad, door Tullus voorgetreden,
Gaan uit het heilig woud den naderenden stoet,
Gespoord ten offerpligt, met blydschap te gemoet'.
Naast Tullus praat de lust der priesterlyke schaeren,
De jonge Numa, die, met bloemen in zyn hairen,
En in den linnenrok, wiens blankheid sneeuw wit tart,
Alle oogen tot zich trekt, by 't winnen van elks hart.

Gedurig tracht zyn oog in Tullus ziel te dringen:
 Hy ziet des gryzäarts oog een' tranenvloed bedwingen;
 Wat pyn voor 't edel hart, nu hy, ziende in de ziel
 Zyns vaders een verdriet, dat hem meer smartlyk viel
 Dan 't wee dat ooit het lot hemzelve kon doen verdragen,
 Voor de oogen van 't gemeen zyn lyden niet mag klagen!
 Of smeeken in den arm eens vaders zo bemind,
 Te weten door wat wee zich 't hart benepen vind!
 Maar 's jonglings tederheid, zyne overmaat van smarte,
 Vertoonen, schoon hy zwygt, de ontroering van zyn harte.
 Ondanks de plegtigheid, en sterke godsdienststem,
 Hy ziet zyn' vader slechts, en denkt alleen aan hem;
 En 't oog dat de oorzaak zoekt der vaderlyke pynen,
 Laat tranendroppen uit, die heldre paerlen schynen.

Thans treed de grootfche floet, gedwee, ten tempel in,
 Daar gryze Tullus knielt voor 't outer der godin,
 Haar biedende, in 't gezigt van al die hem omringen,
 Van 't voedsaam veldgewasch de dierbare eerftelingen.
 Ô Moeder! voedster van al 't fterfelyk geflacht!
 Dus fpreekt hy, al dees fchat is door ú voortgebragt.
 Uw vader, Jupiter, nooit hoog genoeg geprezen,
 Behoud ons by de deugd, en doet ons dankbaar wezen.
 Onfterfelyk godendom! 't gene u myn hand hier bied,
 Is uw gefchenk aan ons, 't onze aan uw grootheid niet.

Ver-

Verwerpt geen gaven, goôn! die we op uw outer stelden:
 Uw gunst schenkt overvloed van granen aan de velden,
 De krachten aan ons lyf, en, 't gene ons meest verheugt,
 Den geest de redenkracht, en aan de ziel de deugd.

Na deze taal verspreid zyn hand 's lands eerstelingen
 Op 't offer, dat alree' de priesteren omringen.
 Hy plaats het offerdier met de oogen naar omhoog,
 Hy slaght het, daar al 't volk zich voor de godheid boog,
 En doet, om op 't altaar haar tedre gunsten te eeren,
 Op 't haar geheiligd hout, het door de vlam verteeren.

Na deze plegtigheid treed ieder landman toe,
 Opdat hy met zyn graan zyn' offerpligt voldoe.
 Myn broeders! deze taal deed toen hen Tullus hooren,
 Gy zyt tot Ceres dienst, zo wel als ik, verkoren.
 Dees giften, 's lands godin pligtſchuldig toegewyd,
 Zyn de eigendom van hem die drukkende armoe' lyd.
 De priesters van de goôn zyn niets dan ſchatvergaërders
 Der armen; bovendien zy zyn hun ſchatbewaarders;
 En gy zyt by een hart dat lacht met grootſchen ſchyn,
 Weldoenders van den mensch, hoe hoog hun rang moog' zyn.
 Noemt my den gryzäart dan, die, uit uw' ſtand verkoren,
 Met my, tot dat het jaar deez' feestdag ziet herboren,
 Zich moedig met den zorg ten troost en hulp belaad,
 Van all' wat hier in 't juk van wee gebogen gaat.

Voor 't goed aan my vertrouwd om de armoe' te onderschragen,
Heeft ieder uwer recht my rekenſchap te vragen.

Maar 't landvolk kent 's mans deugd, en eerbied voor de wet,
En weigert hem een' man die op zyn gangen let.

De priester eischt dien man met drang van ſterke reden,
En die benoeming ſluit de godsdienstplegtigheden.

De tedre jongling wenscht, vol ongeduld en pyn,

Nu met zyn' vader slechts een wyl alleen te zyn.

Naauw' keert de gryze man in zyne woning weder,

Of zyn geliefde zoon omärmt hem uiterst teder;

ô Vader! roept hy uit, gy lyd dan hartsverdriet,

En uw getrouwe zoon weet daarvan de oorzaak niet!

Helaas! ik voel te veel dat ik, in myne jaren,

Niet hoopen kan uw pyn door raad te doen bedaren;

Maar Numa kan voor 't minst, dank zy de gunst der goôn!

Bedroefd zyn nevens u, met droefheid van een' zoon;

En uwe tranen ziende, is 't noodig dat myn tranen,

Ter lichtnis van myn hart, een' vryën loop zich banen.

Myn zoon! myn dierbre zoon! barst Tullus uit, vol pyn,

Die naam zal tot myn dood aan u gefchonken zyn!

Het lot heeft my te groot een ſtof tot ſmart gegeven.

Het rukt my van all' 't geen my dierbaarst is in 't leven!

Gy my verlaten! gy! barst Numa bevende uit.

ô Zoon!... Hier word door druk des gryzäarts taal geſtuit;

Hy zucht, hy fiddert, fnikt, terwyl zyn tranen stroomen;
 Door overmaat van smart word hem de spraak benomen.
 Hy grypt des jonglings hand, die hy benepen houd,
 En sleept hem schreiend' voort naar 't diepst van 't heilig woud;
 Hier, rustende op 't gebloemt', daar niemant hen kon stooren,
 Doet gryze Tullus dus zich aan den jongling hooren.

ô Numa! Numa!... ach!... Gy zyt myn zoon niet; neên!...
 De jongeling verbleekt, op 't hooren van die reên.
 Zyn hand beeft in de hand van Tullus, die, de smarte
 Van Numa ziende, op 't zagst hem drukte aan 't kloppend' harte,
 En dus, met drift, vervolgt: Ik blyf, tot aan myn graf,
 Uw' vader; dezen naam staat Tullus nimmer af;
 Gy acht dien nooit zo hoog als ik dien zal waardenen,
 Maar laat my u, ô zoon! uwe afkomst kennen leeren:
 Beschouw den hoogen rang, beschouw de waardigheid,
 Door gunst van 't godendom myn' Numa toegeleid,

De tedre jongling yst, kan, door den rouw, niet spreken,
 En hangt, schier zieleloos, aan 's gryzäarts hals bezweken;
 Hy slaat zyne oogen neêr, en 't schynt aan zyn gelaat
 Dat aan zyn schreiend hart dees sterke taal ontgaat:
 Geen sterfling kan op de aarde op hooger zegen roemen,
 Dan hy die de eer geniet van zich uw' zoon te noemen.

Myn kind! sprak Tullus toen, met een beschreid gezigt,
 Gy zyt dat gy bestaat Pompilius verpligt.

Die prins, het laatste bloed der weldoendste opperheeren,
Zag, gunsteling der goôn, zyn deugd door 't menschedom eeren.
Pompilia, beroemd door schoonheid; voortgebracht
Van held Alcides oud en wydberoemd geslacht,
Wierd door Pompilius geleid naar de echtältaren,
Een leefde met dien held een' reeks van vyfpaar jaren.
Alleen ontbrak dit paar, gelukkig in den echt,
Dat aan hun tedre trouw geen vrucht was toegelegd.
Steeds eischte de eedle held een' zoon in zyn gebeden;
Pompilia, beheerscht door teêrgevoeligheden,
Nooit buiten haar' gemaal iets smeekend' van de goôn,
Bad Ceres voor 't altaar bestendig om een' zoon.
Om zich een' weg ter gunst tot die godin te banen,
Befproeide zy den voet van 't outer met haar tranen:
Zy smeekte aan die godin geene andre gunsten af,
Dan dat de Hemel haar een' zoon ter echtvrucht gaf.

Ik heb by toeval haar voor Ceres beeld vernomen;
Haar aandacht in 't gebed deed my haar oog ontkomen;
Toch hoorde ik haar gezucht, en deze taal, van verr':
Weldoende Ceres! zo uw vader, Jupiter,
Een' langen levensloop op de aard' my toebereidde,
Verwerf van hem voor my dat ik van 't leven scheide
In 't bloeiendst van myn' tyd, mits dat Pompilia,
Die steeds uw grootheid eerde, eer zy ten grave ga

Haar' echtgenoot, een' held haar meerder waard' dan 't leven,
 Van hare kuische liefde een tedre vrucht moog' geven.
 Ja, Eeuwige Oppermagt! wier wil nooit mensch ontging,
 Hernem op de aarde al 't goed dat ik van u ontging;
 Versteek my zelfs van 't goed my toegeschikt nadezen,
 En doe, in plaats daarvan, my éénmaal moeder wezen.
 Dat ik de kindstem hoor', dat ik myn kroost aanschouw',
 Dat ik dat in myn' arm aan 't juichend' harte hou',
 Het kusche, en myn' gemaal dien echtschat doe bekomen,
 Terwyl, by ons geluk, de erkentnistranen stroomen.
 Ik daal veruoegd in 't graf, zo gy dien schat my geeft;...
 Zo ik ééns moeder word', heb ik genoeg geleefd;
 Ô Ceres! zo uw gunst myn bede wil verhooren,
 Word uit Pompilia een manlyk zaad geboren,
 Ik zweer, gekniel, voor ú, getuige van myn pyn,
 Dat hy aan uwen dienst zal toegeheilgd zyn.
 Ik leer hem uwen naam te zeggen, en te roemen,
 Zodra hy staamlend' slechts uw' naam zal kunnen noemen;
 Uw tempel zy zyn hof, voor al zyn' levenstyd;
 Hy blyve uw' offerdienst voor eeuwig toegewyd.
 Verwaardig u, godin! ter moeder hem te strekken,
 Wanneer der vaders graf myne asche zal bedekken.
 Die taal ontwong myn oog een' treden tranenvloed.
 'k Viel, naast Pompilia, de landgodin te voet,

En bad dat Ceres gunst ons beiden mogt bestralen...

Hoe duur deed ze ons, helaas! ô zoon! haar gunst betalen!

Slechts weinig tyds hierna, berichtte uw moeder my

Dat zy bezwangerd was: hoe dankbaar juichte zy!

Nooit zag myn oog een vrouw in zulk een zielberoering;

Haar vreugd was zelfs niet vry van dartle geestvervoering.

Agtmaal moest noch de maan den zwakken sterfeling

Gehoorend staan ten dienst, in haar' gewonen kring,

Eer 't uur geboren wierd van al haar zielverlangen,

En alles was gereed haar eedle vrucht te ontfangen.

De naam van moeder stookte eene eedle fierheid aan;

Geen sterfling mogt de hand aan 't minste deel zelfs slaan

Van 't geen 'er wierd verëischt, of 't geen zy noodig achtte,

Ten dienste van de vrucht die zy met smart verwachtte.

Haar streng bevel onttrok elk' slaaf op 't onvoorzienst,

De glori van met haar te werken u ten dienst.

De voedstervrouw te zyn van uwe teêrste jaren,

Verdubbelde in haar ziel de vreugd van u te baren.

In 't kort, Pompilia, beheerscht door tederheid,

Door moederlyke liefde in al haar doen geleid,

Kwam meerder tempelwaarts, om, met de blydste klanken,

De goede landgodin voor hare gunst te danken,

Dan eertyds, om gedwee te smeeken van haar hand

Die vrucht die zy verheugd thans droeg in 't ingewand.

Men zag in 't eind' dat uur zolang gewenscht genaken,
 Waarin natuur haar vrucht moest uit den kerker flaken,
 Toen Romulus, wiens naam gy zeker kennen moet,
 Met list verspreiden deed, door zynen vrendenstoet,
 In 't landschap des Sabyens, dat hy, om Romes muren,
 Thans naar zyn' wensch voltooid, voor 't oog der nageburen
 Te heiligen, ten steun van 't nieuwe staatsgebouw
 Een prachtig feest ter eer van Confus vieren zou.
 Gy kent dien god, myn zoon! gy weet hoe wy hem eeren:
 Uw moeder wilde nooit gelegenheid ontberen,
 Om hare erkentenis te toonen aan die goën,
 Die eeuwig 't aardsch geslacht bewaken op hunn' troon.
 't Godsdienstig hart, helaas! wierd tot dit feest gedreven;
 Pompilius gewoon haar alles toe te geven,
 Voert haar, opdat hy haar in alles welgevall',
 Schoon met zyn' wederzin, in Romes nieuwen wal.

Hen volgen op den voet de meesten der Sabyenen,
 Wier vrouw en dochter grootsch in feestgewaad verschynen.
 Helaas! dat edel volk, van inborst hoogst oprecht,
 Denkt weinig aan den strik dien Romulus hen legt.
 Zy kwamen, om gedwee zich voor een' god te buigen,
 In Romes muur ontbloot van hunne wapentuigen;
 Daar elk van hen het perk met vrolykheid betrad,
 En Romulus, als vorst, ten hoogen ryksstoel zat.

Zy

Zy plaatfen nevens zich hun dochteren, en vrouwen,
Wier oog thans de offerhand' met drift verlangt te aanschouwen;
Geen hunner dacht dat all' wat naam droeg van een vrouw,
De erbarmlyke offerhand' eens schakers wezen zou.

Eén oogwenk van den vorst doet straks de legergrooten
Van Rome, en 't woest gemeen, 't geducht geweer ontbloten;
Men stopt den uitgang dicht, men valt de vrouwen aan,
En dreigt wat haar verweert door 't staal ter neêr te slaan.
Men hoort den vrouwenrei, op dat gezigt verlagen,
Den vader, echtgenoot en broeder bystand vragen;
Maar Romulus soldaat, onstuitbaar in zyn' loop,
Stort zich meêdoogenloos in 't midden van den hoop;
De woede is in 't gezigt, hy doet zyn zwaard beschouwen,
Hy dreigt wat manlyk is, en streelt de tedre vrouwen.
Men rooft haar, sleept haar weg, gelyk een wolvenstoet
De onnoozle lamren rooft, verhit door dorst naar bloed.
Vergeefs poogt vrouwenklagt des roovers hart te treffen,
't Is vruchtloos, met geschrei, een' klaagtoon aan te heffen,
En vruchtloos stortte ons volk, dat, dol van toorn', vergat
Dat alles weerloos was, naardien 't geen wapens had,
Zich op den roovrendrom; vergeefs bestaan hun handen,
In spyt van 's vyands kling, den vyand aan te randen.
Men worstelt, en ontscheurt in deze worsteling,
Meer dan één' Roomsch' soldaat de strafbre heldenkling,

Be-

Beverft den grond met bloed van Romulus foldaten;
 Helaas! de dapperheid kon hier ons volk niet baten!
 De roovers groeijen aan, en slaan met hun geweer
 All' wat hen weêrftand bied, voor 's konings oog, ter neêr,
 Verjagen 't ovrig volk, verzekren binnen Romen
 Den jammerenden buit, door 't lafst verraad bekomen.

De moedige Sabyn, bevekt met stof en bloed,
 Door fchaamte, bittere fpyt, en eedle wraak verwoed,
 Deed, door dit fchelmftuk, 't volk in Cures wal verbleken,
 En gespt de wapens aan, om loflyk zich te wreken.

Uw moeder, die 't rumoer noch naauw' vernomen had,
 Wierd door Pompilius in zynen arm gevat;
 Die held, die door zyn trouw de wraakzucht aan voelt sporen,
 Zocht door den dichtften drom den rooveren te booren,
 En was byna het perk ten feest gefchikt ontgaan,
 Toen een Romeinsche floet hem noodzaakt om te ftaan,
 En hem zyn gade ontrukkt. De held, vervoerd door smarte,
 Uit, door een' kreet, de woede en wanhoop van zyn harte.
 Zyn vuist ontwingt een zwaard aan een' Romeinsch foldaat,
 Waarmee' hy wat hem dreigt gezwind ter nederflaat,
 En wat hem nadren durft in 't zand doet nederploffen;
 Hy treft wat hem omringt, en word door hen getroffen.
 In 't eind' genaakt de held den wellust van zyn ziel,
 Wiens roover, door zyn vuist, ontzield ter neder viel.

Hy

Hy kuscht zyn lieve gaê, met hoopeloos erbarmen,
En drukt, met tederheid, haar in zyn bloedende armen,
Bezielt, in 't hoogst des noods, haar met een' nieuwen moed,
Vertroost haar; en, (ondanks den wreeden Roomschen stoet,
Die, vlamme op den buit, hem noch tracht in te halen,
Moet zien hoe 't lot, vermurfd, hem thans doet zegepralen,)
Hy kuscht, in veiligheid, op nieuw, zyn echtgenoot',
En juicht dat tot haar hulp het lot hem bystand bood.

.. Zo zien we een boschleeuwin, naby des Rubers stranden,
Den jager die bestond haar welpen aan te randen,
Bestoken met gebrul, en 't oog vol vuur en bloed:
Hoe loos de roover zich van zyne prooije ontdoet,
Gevleid door dwaze hoop om zyn verderf te ontkomen,
De moeder doet zyn bloed, ter wraak der jongen, stroomen,
En scheurt, met muil en klaauw, des stouten jagers leên,
Met onbeschryfbre woede, in 't bloedig zand vanéén;
Waarna de tederheid, die plaats maakt voor de woede,
Haar dringt naar 't weerloos kroost, dat zy voor wee behoedde:
Zy streelt het, brult een' kreet van blydschap uit de keel,
En haar bebloede tong likt ieder ligchaamsdeel;
Ja, rustend' by haar kroost, van liefde en trouw doordrongen,
Bied zy de volle borst aan haar verlostte jongen;
Daar 't lyf noch beeft van woede, en krimpt van razerny,
Op 't pynigend' befe van 's jagers dwinglandy.

Zo was Pompilius. Wat wond' hy had bekoomen,
 Wat straal van bloed de held ter adren uit zag stroomen,
 Hy nadert in het eind', met zyne gemalin,
 Het lang gewenschte koor der eedle landgodin.
 Hy legt zyn tedre vracht voor Ceres hooge altaren,
 Hy sineekt haar, gade en kroost, haar toevertrouwd, te sparen;
 En na Pompilius 't gebed volëindigd had,
 Stort hy, door bloedverlies en smarten afgemat,
 Op 's tempels marmren grond, en toont geen' zweem van leven:
 Vermoeidheid, krachtverlies en droefheid deed hem sneven.

Hoe barstte uw moeder uit in jammerlyk geschrei!
 Ik deed, op myn bevel, haar, door den priesterrei,
 Vervoeren in 't verblyf door Ceres my beschooren.
 Zy deed, naauw' tot zichzelf, den naam uws vaders hooren;
 Zy kermt om haar' gemaal, zy eischt hem straks te zien,
 En dat myn hulp haar straks om hem te zoeken dien'.
 Ik troost haar; doch myn troost seheen slechts haar smart te tergen,
 Ik wilde uw' vaders dood met kunst voor haar verbergen;
 Ik schets, om haar, om u, te ontrukken aan het graf,
 Haar' echtgenoot in Rome als krygsgevangenen af.
 Vergeefs! de tranenvloed gedrongen uit myne oogen,
 Haar voorgevoel... 't zegt all' dat ik haar heb bedrogen.
 Zy uit een' naren kreet, versmaad myn tedre hulp;
 Ontworfeld aan myn' arm, gestoven uit myn stulp,

Zweert

Zweert zy, op 't bleke lyk, haar meerder waard' dan 't leven,
Voor Ceres hooë altaar den geest te willen geven.

Zo menig harde schok, de last van zo veel leed,
Verhaastte, ô Numa! 't uur dat u verschynen deed.
Uw moeder, fel door 't wee der baring aangegrepen,
En door de baargodin met felle smart benepen...
Helaas! myn zoon! dat uur waarin gy 't licht genoot,
Was tevens 't yslyk uur van uwe moeders dood.

De jongling, die zyn ziel door bittre smart voelt prangen,
Blyft spraakloos aan den hals des vromen gryzäarts hangen,
Daar langs het zilvren hair een stroom van tranen vloeit,
En Tullus tranenvloed des jonglings wang besproeit.
Welhaast deed 's priesters mond op nieuw aldus zich hooren:
Ik heb op 't oogenblik een voedster op doen sporen,
Wier borst uw zwakheid sterkte, en u ten dienste stond,
Terwyl gy, naauw' gebaard, noch leggende op den grond,
Zo 't scheen uw ongeluk geenszins wilde overleven.
Door u wierd kreet by kreet erbarmlyk aangeheven;
En ik, ziende uw gelaat met doodverf overdekt,
Dacht dat de dood haar hand op u had uitgestrekt.
Dank Amycleäas zorg: die tederste aller vrouwen,
Wier gade een voorbeeld is der jeugd, in 't land te bouwen,
Heeft u, door liefde meer dan door haar voedfelkracht,
Van de oevers van de dood welhaast te rug gebragt.

Toen zorgde ik straks voor 't lyk van uw geliefde moeder,
 En dat uws vaders, haar' groothartigen behoeder.
 Ik richtte een houtmyt op, en riep uit Cures wal,
 Den stedeling, en 't volk des lands van overal
 Te famen, om met my dit lykfeest by te wonen.
 Men zag vorst Tatius zich in ons woud vertoonen,
 Met zyn goedhartigheid op zyn beschreid gelaat,
 Daar 't vorstlyk ligchaam praalde in plegtig treurgewaad.
 Soldaten, burgery, al 't volk des lands te gader,
 't Smolt alles in geweën om 't sterven van uw' vader,
 Daar alles vurig bad om zegen voor zyn' zoon,
 In aller oog dit uur een waard' geschenk der goôn.
 Ik deed de lyken toen de vlam ter prooi verstrekken:
 Een zilvren lykbusch moest hun dierbare asch bedekken,
 Die op den grafzuil praalde in 's tempels heimlykste oord...
 Och! borst de jongling uit, die schier in tranen smoort,
 Myn vader! zult ge uw' zoon dat zoet vermaak verleenen,
 Van en op busch en graf, zyn ziel zo waard'! te weenen?
 Ja, Numa! ja, myn kind! hernam de priester toen,
 Gy zult, door my verzeld, in 't graf dien lust voldoen.

De dood van 't edel paar had hier 's volks haat ontstoken,
 En wierd in 't Roomsche bloed door 's krygsmans staal gewroken.
 De moedige Sabyn, getergd door 't Roomsch verraad,
 Gepynigd door 't befeel van zyn geleden smaad,

Schoot grimmig 't wapentuig aan zyn gespierde leden ;
En door vorst Tatius heldhaftig voorgetreden,
Trekt ons verzameld heir naar die trouwlooze stad,
Die elk Sabynsch geslacht in rouw gedompeld had.
't Lafhartig rooverrot dorst niet in 't veld verschynen,
Maar tartte in zynen muur de krygsmagt der Sabynen,
Daar dappre Tatius terstond de tenten spant,
Den wal omfinglen doet, en beuk- en stormtuig plant.
Welhaast was 't sterkst kasteel dier nieuwgevormde wallen,
Door gunst van 't oorlogslot in onze hand gevallen.
Verraste Romulus, die toen geen keur meer had
Dan sryden, of de vlugt uit zyn volbouwde stad,
Verkoos by 't Capitoool, dat, zo men zegt, nadezen
Den heerschren van 't heeläl ter zetelplaats zal wezen,
Den sryd, dien Tatius met ongeduld verwacht.
De kregel Sabyn, op anders niets bedacht
Dan om in 't Roomfche bloed den vrouwenroof te wreken,
Deed ylings in zyn heir de krygstrompetten steken,
Viel op den Romer aan, met al de krachten van
De wraakzucht, die den mensch ontzaglyk maken kan.
De Romers deinzen af, ontscharen hun geleden ;
De fiere Romulus doet weêr hen srydwaarts treden,
Weêrstaat ons schier alleen, daar 't all' zyn slagen ducht ;
Hy schreeuwt tot Jupiter in 't hevigst krygsgerucht,

Daar die geduchte naam, en zyne moed in 't vechten,
 Den moed herleven doet der deinzende oorlogsknechten.
 Thans valt de Romer aan: de schaamte sterkt zyn' moed,
 Daar zich en spietsgeknak en schildschok hooren doet.
 De woede, en wreede moord, van mûilprang hier ontflagen,
 Doen al 't omleggend land van 't krygsgefchreuw gewagen.
 Men vecht nu hand aan hand, daar niet één oorlogsman,
 Benepen in zyn' drom, één voetfap vordren kan,
 't En zy hy door zyn zwaard een' vyand heeft getroffen,
 En hem in 't froomend' bloed ter aarde neêr doet ploffen.

De zege, een' langen tyd onzeker, kroont in 't lend'
 De rechten des Sabyns, door 't gantsche land erkend;
 De dappre Tatius, in 's vyands spits gedreven,
 Door 't moedigst legerhoofd, door Métius, gefteven,
 Jaagt, met een' leeuwenmoed, des oorlogsdroms geleên,
 Spyt allen wederftand, ten tweedemaal uitéén.
 De grond is overdekt met heuvelen van dooden.
 De Romer waar' gewis ten tweedemaal gevloten,
 En 't waar' met Romulus, hoe dapper, hoe gevreesd,
 Zo wel als met zyn stad, volftrekt gedaan geweest,
 Zo niet een slag van 't lot, dien niemant kon verwachten,
 De zege ons had ontrukkt, toen wy die zekerst achtten.

De vrouwen des Sabyns, die zelfde vrouwenftoet
 Op 't feest zo fchelms gefchaakt door Romes roofgebroed,

Die vrouwen die dát uur door smart wanhopig waren,
Verschynen nu beschreid, met losgereten hairen,
En werpen, zonder toorne of doodsgevaar te ontzien,
Zich, gillend', vóór de spits der strydende oorlogslíén.
Geen zwaard noch rood van 't bloed van hem dien 't heeft verflagen,
Geen dolk, geen krygsgefchreeuw, kan haren moed vertfagen.
Onzaligen! houd stand! dus roept die vrouwenrei,
Barbaren! leent uw oor aan ons veréénd geschrei;
Staakt, staakt dat bloedtooneel, dat in der vrouwen oogén,
Meer gruwzaam is dan dat der burgeröorelogen.
Uw stryd, die uit uw zucht voor deze vrouwen sproot,
Ontruikt, by ieder' slag, aan haar een' echtgenoot,
Of vader. Zo uw hart met óns is ingenomen,
Gy, die ons uit uw' echt, ó' vaders! voort deed komen,
Dood onze mannen niet, in 't vuur dat u vervoert.
En gy, die eeuwig óns uw trouw en liefde zwoert,
Zal uw geweer verwoed die eedle borst doorstooten
Der helden, uit wier echt uw vrouwen zyn gesproten?
Hoe menig onzer draagt in 't bevende ingewand
De vrucht eens vreêverbonds? Noch ééns, ó' volk! hou stand!
Romeinen! laat onze arm uw' fabel wederhouén:
De vrouwen die gy mint... Zy zyn Sabynsche vrouwen!
Sabynen! de eedle vrucht die uit óns spruiten zal,
Is burger, en word steun van Romes nieuwen wal.

Laat

Laat af dus van elkaer door 't moordgeweer te slagten:
 Men kan onmooglyk meer u voor twee volken achten,
 U, die, wat ge ook in toorne elkander wreed verwytt,
 Voortaan in waarheid niets dan slechts één maagfchap zyt.
 Doch doet het vuur der wrake uw woeste boezems branden,
 Welân! verbreekt, verdelgt die liefelyke banden
 Die, op den zagten eisch der eedle menschlykheid,
 Tot beider volken heil, door ons u zyn bereid.
 Vermoord uw dochteren, ontzielt uw tedre vrouwen,
 Om, op ons lyk, daarna elkander neêr te houwen.

Dat fchouwfpel, deze taal, en 't jammerlyk gefchrei
 Van dien hoogst edelen Sabyfchen vrouwenrei,
 Doen, zelfs op 't oogenblik, dien drom van dappere mannen
 De dollé grimmigheid, den haat en wraak verbannen.
 De ftryders houden ftíl, en zien elkander aan,
 Verwonderd dat de wrok hunn' boezem is ontgaan.
 Het zwaard blyft in de vuist op wien zy dreigt, geheven,
 De dolk word onverhoeds naar zyne fchee' gedreven,
 De pyl ontvalt den boog, de boog ontvalt de hand.
 De vrouwen grypen ftraks die wapens op van 't zand,
 Of zy ontrukken die, vol liefde en fchrik te gader,
 De krachtelooze vuist van echtgenoot, of vader;
 Elk harer grypt, éénsflags bezielt met nieuwen moed,
 Of mans- of vaders hand, daar kusch en tranenvloed

De taal van 't harte spreekt , veel fterker dan de lippen ,
En 't fpraaklid krachtloos is één woord te doen ontglippen.
De tranen wifchen 't bloed van alle handen af ,
Daar zich 't vyandig rot de hand , als broeders , gaf ,
En elk Sabynfche vrouw , door tederheid bevangen ,
Sabyn en Romer blyft aan hals of boezem hangen ;
De vrouwen brengen 't hoofd van 't weérzydsch rot byëen ,
't Omärmt elkander teêr , op drang van haar geweên .

Van toen af bleef het zwaard geketend in de fcheede ,
De wraak ontvlood het hart , bekoord door 't zoet der vrede .
De koning des Romeins , en die van den Sabyn ,
Verklaren beider volk voortaan één volk te zyn ,
En dat de koningen , op éénen troon verheven ,
Gelyk één opperheer de wetten zullen geven .
Zy beiden zweeren dit , en bieden in dien ftand
Aan Jupiter , de zon en de aarde een offerhand ;
Daar weérzydsche oorlogsknecht , gereed van 't veld te fcheiden ,
Als overwonneling , door vrouwen zich laat leiden ,
En meer fchynt trots te zyn in 't juk der tederheid ,
Dan hy kon zyn door woên ter zegepraal geleid .

Intusfchen gy , myn zoon , in de oogen der Sabynen ,
Zaagt onder myn beftier uwe eerfte jeugd verdwynen ,
Daar ik u voor myn kind behendig door deed gaan ,
Om ééns uw moeders wensch , myn wit , te zien voldaan .

Ik deed u, voor elks oog, in de eerste kindfche dagen,
 Des koorknaaps feestgewaad op de offertiden dragen,
 Daar uwe tedre hand het gouden wierookvat,
 Voor 't outer der godinne, in 't koor te zwaaijen had.
 Uw zagtheid, zedigheid, uw juistgevormde leden,
 Uw yver om myn spoor godsdienstig na te treden,
 De oprechtheid van uw hart, uw minzame aart, alom
 Beroemd en hoog geächt, verrukten 't priesterdom;
 Geen offraar die niet wierd door afgunst aangedreven,
 Wyl Tullus Numa had het levenslicht gegeven.
 Hoe wenschte ik dat geluk! Gy, die myn hart doorziet,
 Myn kind! sints vyftien jaar, beminde ik 't leven niet,
 Dan om u in myn' arm als waren zoon te minnen.
 En hoe de stem der deugd myn hart ook moog' verwinnen, ...
 Zo ik haar infpraak acht, 't is in de hoop, ô zoon!
 Dat ééns u 't godendom voor myne deugd beloon'.

De goden hebben my reeds 't loon des zorgs gegeven,
 Door my aan u befteed gedurende al uw leven.
 Zelfs in uw' kindfchen tyd deed ge elk verwonderd ftaan:
 Het kondigde all' in u den eedlen fterfing aan.
 Onnoodig was 't om u 't geen loflyk was te zeggen,
 Natuur fcheen zelf u dat in hart en brein te leggen.
 Ik zag de zedekunde u in de ziel geprent,
 Eer gy ooit door myn les haar voorfchrift hebt gekend;

En door de reden werd u gunstig ingegeven,
't Geene ondervinding my moest leeren in dit leven.
Stelde ik u op de proef, met uitgezochtst beleid,
Door voorftel inderdaad omkleed met duisterheid,
Uw antwoord was meer klaar, meer juist dan ik verwachtte,
En schooner dan my ooit kon komen in gedachte.
Veeltyds, na lange les, en zeedlyk onderhoud,
Hebt gy 't verhandelde ons meer klaar en kort ontvouwd;
Ja, eindlyk deed gy hem die kwam om u te leerfen,
Doorgaans, na 't onderhoud, verlichter van u keeren.
De wysgeer, hoe verwaand die op zyn grootheid zy,
Bezit geen wysheid meer in taal en doen dan gy.
Hoe dikwyls fpraak gy dus van zyn spitsvondigheden:
Hoe weinig klem bevat die opgefierde reden!
Myn vader! ô hoe klein is al die wysheid toch!
En al dat kleine, ô hoe onzeker is dat noch!
Hoe nietig is voor my zo wyts een dwalingkweker!
De deugd toont ons den weg tot waar geluk slechts zeker;
En 't boek waarin haar les de waereldwysheid tart,
Draagt ieder met zich om; het is in ieders hart;
Hy die op ieder' stap haar voorschrift raad wil plegen,
Haar heilzame infpraak volgt, treed voort op goede wegen.
Hoe vurig drukte ik u aan myne tedre borst,
Terwyl ik naar waardy u nimmer roemen dorst!

Ik duchtte dat gedrocht zo doodlyk voor de menſchen,
 (Die wat hun dwaasheid ſtreelt ſteds waar te wezen wenſchen,)
 't Gevaarlyk monſterdier der licht verleide jeugd,
 By gryze mannen zelf' belager van de deugd,
 Dat vlejende aanvang maakt om 't goede in ons te ſmooren,
 En door wier wreed venyn het eindlyk gaat verloren,
 Ik meen laatkundheid. ô Zoon! ken haar gevaar:
 Blyf al uw leven lang gewapend tegen haar.
 Zy doet de deugd meest kwaad als zy ons hart doet blaken,
 Daar zy de deugd belet zich aangenaam te maken.

Ik zag met zielvermaak u licht haar' ſtrik ontgaan.
 Gy naamt van dag tot dag in mannendeugden aan.
 Bekoord door lof des volks aan Numaas deugd gegeven,
 En door myn eigen hart noch ſterker aangedreven,
 Waande ik u inderdaad myn eigen ſpruit te zyn;
 En, om uw wondre deugd, zoud gy, naar allen ſchyn,
 Daar priesterſchap en volk u hoogst genegen waren,
 Eéns opperleidsman zyn van Ceres priesterſcharen.
 Men lag verheugd u reeds dien hoogen eerrang toe.

Maar Ceres eischt van my dat ik haar' laſt voldoe.
 Zy heeft drie dagen lang my eindlyk licht gegeven,
 Dat ze u ten hooger rang dan priester heeft verheven:
 Zyzelf verſcheen voor my in 't holfte van de nacht,
 En op een' ſterken toon, met ſtrengheid uitgebragt,

Beval zy dat ik u uwe afkomst zoude ontdekken,
En daarna u met spoed zou doen naar Rome trekken.
Vergeefs stelde ik, voor haar gekniel in 't heilig koor,
Haar uwen moeders wensch, en myn bekring voor.
De dochter van Jupyn, wiens gramschap elk moet schroomen,
Bromde uit: Nooit is die wensch door Ceres aangenomen.
Neen! nooit slyg' Numa hier ten priesterlyken rang.
Zyn noodlot wil dat hy een' hooger' staat erlang'.
Hy zal my op den troon ten grootfcher dienst verftrekken,
Dan daar de fchaduwens eens tempels hem bedekken.
Dat hy naar Rome trekke, en dat uw tederheid
Voor hem niet met den wil der Hemelmagten pleit'.

Ziedaar, myn zoon! de bron waaruit de tranen froomden
Die wy, by de offerhand', niet dan met fmart betoomden.
Men moet den goôn voldoen, en fcheiden, fchoon met pyn;
Myn Numa! Ceres wil 't!... Laat ons gehoorzaam zyn.

De tedre jongeling, byna van druk bezweken,
Ziet Tullus fchreijende aan, en wil, maar kan niet fpreken.
Thans staat hy 't oog om hoog, en zyn benepen hart
Stryd met der goden eifch, en 's vaders liefde en fmart.
De gryzäart fterkt zyn moed, en Numa, aangedreven
Door 's vaders raad, befluit den goôn gehoor te geven.
Hy grypt des priesters hand, die hy met teêrheid drukt,
Daar de overmaat van fmart hem deze rede ontrukkt:

Zult ge uw belofte aan my, eer ik vertrek, betalen?
 ó Vader! zult ge my in 't heilig graf doen dalen,
 Daar myner oudren asch, door uwen zorg vergaërd,
 In Ceres tempelkoor, als godlyk, word bewaard?
 En zal de tranenvloed dien ge uit myn oog ziet vloeijen,
 De lykbusch, teêr gekuscht, voor uw gezigt besproeijen?
 Volg my, sprak Tullus toen; ikzelf lei u daar heen,
 En deel, by dezen pligt, met vreugd in uw geweên.

Ten tempel ingestreefd, met saam' gevouwen handen,
 Genaken zy 't altaar der schutsgodin der landen.
 Hier achter is een poort van blinkend koper, daar
 Geen sterfling nadren mag dan 't hoofd der priesterschaer',
 En hy dien 't hem behaagt den toegang niet te sluiten.
 De gryzäart kan alleen de koopren poort ontsluiten.
 Hy opent die, treed toe, van Numa nagetreên,
 Wiens hart van zuchten barst, daar 't oog smelt in geweên.
 Men treed drie drempels af, en heeft de zerk vernomen,
 Daar slechts één lampvlam 't oog in 't zien te hulp kon komen.
 Een zwarte marmren tombe ontdekt zich aan 't gezigt;
 Een grafzuil zonder pracht of opschrift opgericht,
 Waarop een zilvren busch, met aklig floers ontogen,
 Zich slaauwelyk deed zien aan beider schreijende oogen.
 Naby de lykbusch lag een brief, niet verr' van daar
 Een degen, en een lok van zilverblinkend hair.

De jongeling was naauw' ter grafplaats ingetreden,
Of knielt gedwee ter aard', door droefheid afgestreden;
Daar Tullus, fnikkend', hem in dezen toestand ziet,
En, op de zagtste wyz', de zilvren lykbusch bied.
Myn zoon! dus deed zich toen de vrome gryzäart hooren,
Kusch 't heilig overfchot van die gy hebt verloren;
Raak deze lykbusch aan, die de asch fints lang besloot.
Der beste moeder, en die van haar' echtgenoot,
Den teérften dien op de aarde ooit sterfelyke oogen zagen.
Zy houden op deez' stond op u hun oog geflagen;
Dat word van 't zalig veld dit uur naar u geleid:
Thans kiezen zy voor 't heil van 't ryk der zaligheid,
't Vermaak van u, hunn' zoon, door Godvrucht aangedreven,
In 't graf hun asch te zien die blyk van liefde geven.

De jongling hield de busch aan 't kloppend hart gedrukt,
Daar ouderliefde aan 't oog een' tranenvloed ontrukkt.
Hy drukt die andermaal met drift aan 't zuiver harte,
En de asch scheen hem bezield door zyne boezemfinarte.
O Hoeveel kost het hem, nu hy dat dierbaar pand,
In 't eind' hergeven moet in 's opperpriesters hand!
Hoe volgt zyn hand de busch, toen die hem wierd ontnomen!
Zyn oog kan naauwlyks hier verzadiging bekomen.

De priester, die de busch op de oude plaats deed staan,
Grypt nu den degen, brief en blonden hairlok aan.

Zie,

Zie, sprak de gryzäart toen, ô Numa! in myn handen
 Dit staal, welêr de schrik der Roomsche dwingelanden;
 't Verweerde uw moeder grootsch, en 't recht van 't vaderland;
 Nooit blonk 't uit ydlen toorne in uwen vaders hand,
 En nimmer heeft het bloed door 's meesters vuist vergoten,
 Dan als de nood des lands zyn meester 't deed ontbloten.
 Aanvaard het, en, myn zoon! beverf het nooit met bloed,
 Dan als ge, op 's vaders spoor, uw volken wreken móet.
 De magtige godin die ik 't besloot te wyden,
 Doe alles voor dit staal, als gy daarmee' zult fryden
 Met ieder wat het recht van uwe volken schond,
 En de onschuld onderdrukt, bezwyken op den grond.

Dees brief, door moeders hand, op 't einde van haar leven,
 Aan koning Tatiüs, dien vromen vorst geschreven,
 Kan licht u dienstig zyn, ter vordring van een' rang
 Dien 't godendom begeert dat ééns uw deugd erlang'.
 Die hairlok... ô myn kind! behoefte ik u te zeggen,
 Wie eertyds dien besloot aan Ceres toe te leggen?
 Uw moeder wydde dien aan die godin, in 't uur
 Dat ze u ontving, den tol betalende aan natuur.
 ô Numa! nimmer zy die hairlok van uw leden;
 Een edel hart, een ziel vol teêrgevoeligheden,
 Strekt dikwyls zulk een pand van liefde en godsdienstpligt,
 Ten nut, wanneer een held iets groots voor 't volk verricht.

De jongling moest hierna 't geliefde graf begeven,
En word, met wederzin, naar Tullus huis gedreven,
Daar 's gryzäarts wysheid hem in bezigheden stort,
Waardoor allengs in 't hart de rouw verminderd word.
De priester doet, daar 't uur genaakt van 't pynlyk scheiden,
Den jongling zelv' 't geen dient tot zyn vertrek bereiden,
En dringt hem van 't gewaad der priestren zich te ontslaan.
De jonne Numa schiet den staatsietabberd aan,
En schynt, in dit gewaad, door Tullus uitverkoren,
Meer kloek, en meerder schoon dan hy ooit was te voren.
De gryzäart ziet hem aan, en loost een diepe zucht,
Alsöf hy voor zyn' zoon een' reeks gevaren ducht;
Maar die onnutte vrees is ras zyn' geest ontweken,
Door zorg dat Numa niets moge op den togt ontbreken.
Zyn tedre voorzorg, thans ontfteken door zyn pyn,
Doet hem behoefden zien daar geen behoefden zyn,
Dringt hem tot overmaat van eedle liefdeblyken:
Opdat hy Numa moge op zynen togt verryken,
Berooft hy grootsch zichzelv'; en om geen weigering
Te duchten van zo eël, en dankbren jongeling,
Verbergt hy 't weinig goud voor zyn behoefstigheden
Gespaard, eer 't Numa merkt, in één van 's jonglings kleden:
My, zegt hy, verr' van hem, na 't scheiden zo vol pyn,
Zal, in myn lage stulp, slechts weinig noodig zyn;

Daar hem, na hy myn oog en byftand is ontweken,
Gelaten aan zichzelf', licht alles zal ontbreken.

Intusfchen 't fcheiuur komt, met fiddring lang verbeid;
De wagen tot den togt van Numa is bereid,
En Tullus, die zyn' zoon, zyn eenig welbehagen,
Wil leiden uit het woud, verzelt hem op den wagen.
Dus zuchtende uit het bosch der landgodin gefield,
Daar beider kwynend oog in heete tranen fmelt,
Voelt Tullus zich genoopt, door tederheid gedreven,
Den droeven jongeling deez' laatften raad te geven.

Vergeef me, ô dierbre zoon! dat gy my beven ziet,
Daar gy zo jong ons land, ons vreedfaam land ontvlied,
Daar boosheid nooit beftaat de jeugd een' ftrik te spannen,
Om in 't geduchte Rome, en onder woeste mannen
Te leven, in den drang van hof en volk vermengd,
Daar boosheid al te veel de deugd in lyden brengt;
In 't hoogst gevaarlyk oord zelfs voor de wyste zielen,
Die daar te menigmaal tot fpoorloosheid vervielen.
Ziedaar u zonder raad, en leidsman, en daarby
Te weinig noch bewust van ftatsbedriegery,
En kennis van den mensch, ja gantsch beroofd van vrienden,
Die waarlyk voor de jeugd flechts fpaarzaam zyn te vinden.
Waar heeft de jeugd ooit vrind! Dit ftrekke u dan ter leer':
„ De waan dat zy die heeft, is een gevaar te meer.”

Gy zult dan in uw jeugd vermengd by volken leven
Die staatkunde, anders niets, heeft tot elkaër gedreven,
Wier vriendschap slechts bestaat in uiterlyken sêhyn,
Daar zy door neigingen gantsch niet veréénigd zyn,
En die, schoon zy voor 't oog gelyk één volk zich houên,
Gelyk twee volken zich in 't wrokkend hart beschouwen.
't Zy verr' dat onze haat, en die der burgery
Van Rome in aller hart volstrekt vernietigd zy;
Die is zelfs niet gedempt in 't hart der opperheeren,
Verschillender van aart dan 't volk dat zy regeeren.

De vrome Tadius, myn zoon! de beste vorst
Die moog'yk op een' troon den rykslast heeft getorshet;
Uw bloedverwant, uw prins, gedurende al zyn leven
Een afgod van dat volk dat hy de wet kôn geven,
Gevoelig, zagt van aart, daar vrede in 't hart gebied,
Bezit veel deugden, maar die deugden blinken niet,
En zyn dus meer geschikt om 't volk ten nut te strekken,
Dan om het oog des volks tot zich te kunnen trekken.
Die vorst doet recht en goed, ja strekt natuur tot eer:
Ziedaar den waren staat van dezen opperheer.

De koning Romulus roept, om slechts volk te winnen,
De roovers, wie die zyn, als Romes burgers, binnen,
En heeft den ouden aart dien hy welêer bezat,
Vóór dat hy 't volk des lands door 't staal vernederd had.

Verliefd op de oorlogskunst, door eerzucht ingenomen,
 Begeerig in 't bezit van 's nabuurs land te komen,
 Grypt hy baldadig aan wat Romes grens bewoont,
 En niet als slaaf van hem in Rome zich vertoont.
 Hy eischt dat zyn soldaat alleen hem zal beminnen,
 Hy eert geen andre kunst dan die van te overwinnen,
 En kent geen grootheid, dan als zyn geducht geweer
 De volken dwingt dat elk hem acht als opperheer.

ô Noodlot! door uw gunst, ten uiterste onrechtvaardig,
 Maakt ge een' verwinnend' vorst by 't volk meest achtenswaardig,
 Daar 't een' monarch naauw' acht die 't zwaard houd in de schee',
 En 't volk gelukkig maakt door 't heilgenot der vree!
 Helaas! de zuivre deugd blinkt min den mensch in de oogen,
 Dan valsche glorigzucht, met schyndeugd' overtogen.

ô Numa! die den aart der beide vorsten ziet,
 Och! vergelyk dat paar toch by elkander niet.
 Gy voelt hoe verr' de vorst verstrikt door Romes lagen,
 Op woesten Romulus de zege weg moet dragen.
 Nooit zult ge een' vromen vorst, uw bloedverwant, den vrind
 Eens vaders, dien uw ziel, tot in zyne asch, bemint,
 Eens vaders, niet alleen een eerlyk volkbehoeder,
 Maar bovendien, met roem, de wreker uwer moeder,
 Verlaten, om ontzind een' vorst ten dienst te staan
 Wiens trotsse staatzucht wreed een' broeder deed vergaan,

Wiens:

Wiens schim noch om hem spookt, daar't bloed rookt aan zyn han-
Een' vorst wiens boos verraad al't wee wrocht dezer landen, (den;
En wiens barbaarsche roof de dood veroorzaakt heeft
Aan hen die oorzaak zyn, ô Numa! dat gy leeft.

Maar 't hof van Tatius, hoe hoog 't ook zy geprezen,
Kan niet dan voor uw jeugd op 't hoogst' gevaarlyk wezen.
Gy zult in Rome zyn, daar de oorlogzucht de jeugd,
Als die slechts moedig is, gebrek vergeeft aan deugd;
En, ach! wat is de moed ontbloot van deugd en reden?
Een woestheid, die den mensch op 't gruwelspoor doet treden.
Gy toont u dapper, ja! dit heeft geen' andren schyn;
't Kroost van Pompilius kan niet lafhartig zyn!
Maar, Numa! zo veel deugd die Ceres gunst verdiende,
Blyft die uw' eigendom, 't krygszuchtig Rome ziende!
Geloof myn trouw voor u: wat raakt het myn belang
Of Numa al of niet zich houde in zelfbedwang?
Noch minder win ik iets met u 't vermaak te ontzeggen.
My lust, op strengen toon, geen juk u op te leggen,
Als meest de gryzäarts doen, ten walg der fiere jeugd,
Haar haatlyk schetsende all' wat zweemfel heeft van vreugd.
Neen, Numa! maar 't vermaak heeft zyne uitsporigheden,
En zyne aanloklykheid rukt ons van 't spoor der reden,
Ja, doet den sterfling licht het pad der deugd ontgaan,
En tot onëerlykheid, ja gruwlen overflaan.

't Is dus wanneer 't meest streelt dat gy 't meest hebt te vreezen;
 Het teêrgevoeligst hart zal doorgaans 't zwakste wezen.
 Verheerd door wulpsch vermaak, zweeft wrœging aan uw zy';
 De vrede met uzelv' blyft u niet langer by;
 Gy zult 's volks achting, en, dat erger u zal drukken,
 Alle achting voor uzelv' u eindlyk zien ontrukken,
 En al die schatten, de eêlste in 't leven, ô myn zoon!
 Hoe hoog uw' rang moog' zyn, u éénmaal zien ontvloên.
 Dan zal 't vernederd hart zyn beste kracht ontbreken,
 De liefde tot de deugd zal niet dan flauwlyk spreken,
 In 't eind' schiet de ondeugd toe, en, door haar overheerd.
 Dan komt de grootste smart die ooit den sterfling deert,
 Dat is 't gestreng verwyf van 't goede wêl te weten,
 Maar dat men zich van 't goede ontzind heeft los gereten.
 Ik, die geen hoovling ben, kan u niet doen verstaan
 Wat wegen gy aan 't hof zult hebben in te slaan;
 Maar 'k weet den pligt van mensch: hou steeds in 't oog nadezen,
 Dat, waar we ook zyn, de pligt ons toeroept, „mensch" te wezen.
 Eerbiedig hen die 't volk, ten schrik van 't boos geweld,
 En tot behoud des staats, in hoogheid heeft gesteld.
 Bewys de deugd die hulde, in vyand en in vrinden,
 Die ieder eerlyk hart de deugd moet waardig vinden.
 Toon, zonder zweem van vrees, dat gy de boozen vlied;
 Vertrouw ten allen tyd' zelfs alle goeden niet.

Ontheilig vrindſchap nooit door, zonder wys bedenken,
Wat u omringt te mild den naam van vrind te ſchenken.
Uw brein beſtiere uw tong, beſlis een zaak nooit licht,
En denk altyd vooraf eer gy een daad verricht.
Bedwing eene eerſte drift, doch nooit als ge u voelt dringen
Om ongelukkigen, in 't lyden, by te ſpringen.
Draag altyd eerbied toe aan gryzäart en aan vrouw,
Beklaag den zwakken, troost uw' medemensch in rouw.

Indien de landgodin, gelyk myn hart mag hoopen,
Fortuin op uwen tred u gunstig mee' doe loopen,
Voorzeker meld ge uw' vrind uw' heil-uw' glorifiaat,
En dat bericht verlengt uw' Tullus levensdraad.
Doch zo de Hemel u door rampen mogt beproeven,
Keer dan tot my, die zich met Numa zal bedroeven.

Dus ſprekende, is de kar ten eind' des wouds geſpoed,
Daar eindlyk Tullus zich van Numa ſcheiden moet,
Thans ſtaan de roſſen ſtil, en 's jonglings oog ſtort tranen;
De priester tracht hem dus tot grootheid aan te manen:
Schep moed! ſchep moed! myn zoon! Laat thans geen tranen vliên:
Wy zullen, en welhaast, elkander wederzien.
De weg naar Rome is kort; gy zult myn tempelkoren
Herzien... Myn vader! ach! dus doet zich Numa hooren,
Daar hy zyn handen ſlaat voor zyn beſchreid gezigt,
Als had zyn hart een' walg van 't lieflyk zonnelyk,

Myn

Myn vader! ach! door 't lot word ik van u verdreven...
Ik zal u wederzien! maar zal niet met u leven!
Niet ieder oogenblik zal Numaas oog u zien!
Hoe zal de morgenfond vervelend' my ontvliên,
Als ik de omhelzingen myns vaders heb verloren?
Wat nare dag, waaröp u Numa niet zal hooren!
Hoe heb ik steeds by u een waar geluk gefinaakt!
Het heeft naar waarde nooit myn jeugdig hart geraakt;
Ik dankte nooit genoeg den goôn dat heil, en heden...
Blyf, viel hem Tullus in, blyf meester van uw reden.
De gryzaärt dwingt zyn stem tot een' gestrengen toon,
En zegt: Dat Ceres wil u heilig zy, myn zoon!
Laat ons haar hoog bevel niet morrend' tegenspreken.
Gy ziet myn' ouderdom, en krachtloosheid geweken,
Daar ik, haar wil ten dienst, uw ziel ontfteke in moed.
Denkt gy dat my uw wee geen smarten lyden doet,
Dat myn gefolterd hart, na zo veel liefdeblyken...
Dit uitend' zwicht zyn kracht, men hoort zyn stem bezwyken,
Hy valt in Numaas arm, terwyl hy snikt en schreit,
Maar eindelyk herneemt de held zyne achtbaarheid;
Vaarwel, myn zoon! vaarwel, dusspreekhy. 'k Durf vertrouwen,
U binnen kort op nieuw in Ceres koor te aanschouwen;
Of ik, 't en zy haar last dit anders mogt gebiën,
Zal binnen Romes muur myn' Numa komen zien.

Die rede is naauw' zyn' mond, daar 't oog noch schreit, onttoegen,
Of hy ontvlugt in 't bosch des droeven jonglings oogen.

Met uitgestrekten arm slaat Numa noch hem gaê';
Hy roept driewerf vaarwel den eedlen gryzäart na,
Daar 't oog, dat min dan ooit de tranen kan weêrhouên,
Hem boschwaarts, starend', volgt, zolang 't hem kan beschouwen.
Toen greep zyn vuist den toom van 't ros, dat hem, langs dal
En open velden, voert naar Romes nieuwen wal.

NUMA POMPILIUS.

T W E E D E B O E K.

De jonge held, met finart de liefelyke streken
Van zyn geboorteland, op Ceres last, ontweken,
Voed duizend kwellingen die hy niet uiten kan.
Doch eindlyk barst hy uit: 'k Verlaat myn' vader dan!
Een' vader my zo waard' als de appels myner oogen!
Is dit dan 't loon der deugd, dat hy my worde onttoegen!
'k Ga van hem in een' tyd dat hy schier afgeleefd,
Myn' zorg, myn tederheid ten hoogste noodig heeft.
Ik smoor, helaas! de stem des teêrsten pligts met finarte;
Ik wedersta een' wensch meest streelend' voor myn harte;
Ik wissel een verblyf daar me alles heeft bemind
Van de eerste jeugd af aan, voor een daar my geen vriend
Die my vertroosten zal door 't noodlot is gegeven!
Ik voel dat ik, helaas! daar niet zal kúnnen leven!
Wat toch zal Numa zyn in dat vervelend land?
Een tedre olyfboom, die, in de eerste jeugd verplant
Van zyn geboortegrond in ongewone gronden,
Daar zon en dauw voor hem ondienstig zyn bevonden,
En dus, daar hy de zap der moedergronden derft,
De takken kwynend' buigt, en eindlyk kwynend' sterft,

Nadat de bladen dor van zyne takken vielen,
En hy zyn' wortel voelt door zagebreek vernielen;
Hy sterft van 't uur dat hy zyn' moedergrond verlaat,
En tot een' andren grond gedwongen overgaat.

De jonge reiziger, door zo veel smarts bestreden,
Had naauwlyks op den weg twee mylen afgereden,
Wanneer hy in een bosch zyn treurend oog verlust',
Daar koelte op 't aangenaamst hem noodigt tot de rust.
't Geruisch eens heldren strooms, in schaduw' van de boomen,
Verrukt des jonglings hart, doet hem by de oevers komen,
En zyne kar ontgaan, die hy zyn slaven laat,
Waarna hy langs de boord dier zilvren stroomen gaat,
Tot aan de bron waaruit die friske waten vlieten;
Hier ziet hy een fontein, wier stralen klettrend' schieten
Voorby een beeld van Pan, aan wien, sints ouden tyd,
Die hooge bronfontein godsdienstig scheen gewyd.
Hy klaagt, gedwee, voor 't beeld des boschgods neêrgebogen,
Zyn' heten dorst, en smeekt, met neêrgeflagene oogen,
Verlof om zyne long, verhit door 't vuur der zon,
Te koelen in 't kristal van die gewyde bron;
En na de dorst verdween, rust hy op 't veld van bloemen,
Daar hy, na 's woudgods gunst met dankbaarheid te roemen,
Ten voet der boschfontein, gestreeld door Morpheus hand,
In de armen van den slaap een wyl zyn wee verbant.

De slaapgod had dit uur van 't heir der zoete droomen
 Den streelendsten voor 't hart van Numa mee' genomen.
 Dees brengt een gouden kar voor 's jonglings sluimrend oog,
 Waarmede een draakgespan langs 't lichte wolkspoor vloog.
 De goede schutsgodin der voedende akkerlanden,
 Met snoeimes, en een bosch van halmen in haar handen,
 Daar doorne en korenbloem 't bevallig hoofd verfiert,
 En hare stem alleen het draakgespan beftiert,
 Daalt by den jongling neêr, en slaat op hem hare oogen,
 Waaruit de goedheid straalt, en 't minzaamst mededoogen,
 Zoon van Pompilia! dus spreekt zy, smoor uw druk.
 Ik, die uw moeder minde, ik waak voor uw geluk.
 Wat gy voor u begeert, het worde u straks gegeven.
 Eisch vry. De jongeling, door ongeduld gedreven,
 Barst ylings vrolyk uit: Dat Tullus, ô godin!
 Door u verjongd, op nieuw zyn' levensloop beginn';
 En dat hy eeuwig... De eisch is boven myn vermogen,
 Dus spreekt de landgodin, door 's jonglings deugd bewogen;
 Den grooten Jupiter is zelv' de magt ontzeggd,
 Dat hy één oogenblik aan 's menschen leefdraad hecht':
 De afgrysfelyke magt der wreede schikgodinnen,
 Laat zich door Jupiter beteuglen, noch verwinnen;
 Men zag haar Perfeus kroost, en held Alcides doôn,
 (Die waardste kinderen des vaders van de goôn!)

Zo

Zodra als 't lot, in magt verr' boven ons verheven,
 Besloot dat zy op de aard' niet langer zouden leven.
 Vorm voor uzélv' een' wensch, dit is 't geen my behaagt;
 En zo gy uw geluk van myne handen vraagt,
 Vertrouw dat gy op de aard' geen glori zult ontbeeren;
 En gy zult door dien eisch uw' Tullus heil begeeren.

ô Gunstige godin! dus sprak de jongeling,
 Wie leeft 'er buiten my die zo veel eere ontving!
 Wel! doe door uwe gunst, nooit hoog genoeg geprezen,
 My, door een wys gedrag, den gryzäart waardig wezen;
 Dat door uw magt het zaad der onbevleete deugd,
 Door Tullus wyze taal, in 't opgaan van myn jeugd,
 My diep in 't hart gedrukt, de schoonste vruchten bare,
 En my op 't hagchlyk pad der zorglyke aard' beware;
 Dat uwe hand in my den geest der wysheid drukk';
 De eerwaarde Tullus zegt: De wysheid is 't geluk.

Ik heb dien eisch voorzien, uw hart is my gebleken!
 Dus hoort de jongeling de tedre Ceres spreken;
 Myn zuster, Pallas, deele, op myn herhaalde bee',
 ô Myn geliefde zoon! u hare schatten mee'.
 Verwacht intusfchen nooit, dat ge u zult kunnen dringen
 In 't klein getal van haar beroemdste gunstelingen;
 Hoe gunstig ze u ook word', verbeeld u nooit dat gy
 U ooit geplaatst zult zien aan held Ulisfes zy';

Neen, waarde Numa! neen, geen sterfling moet verlangen
 Naast prins Telemachus op de aarde een plaats te ontfangen.
 Die held is inderdaad Minervaas meesterftuk:
 Zy heeft hem faam' gefield met zulk een vreemd geluk,
 Dat zy 'naauw' dorst beftaan zichzelve te vergelyken,
 By 't werkftuk dat den mensch haar kunstkraft had doen blyken,
 Maar 't heil is groot genoeg, ô Numa! van den man
 Die prins Telemachus van verr' slechts volgen kan.
 Gelukkig hy op wien in zyne kindsche dagen,
 Minerva slechts een oog van goedheid houd geflagen!
 En die, schoon hy min grootsch op 't fpoor der wysheid tredt,
 Naast prins Telemachus de tweede plaats bekleedt.

Naauw' had de landgodin hem deze taal doen hooren,
 Of Numa word vervoerd naar Pallas tempelkoren.
 Zyn oog verkwikt hier 't hart, zoekt die godin alom;
 Een wolk van goud belét den tred in 't heiligdom,
 En laat aan 't oog niet toe de godheidzelve te aanschouwen.
 Hy kan onmooglyk hier zichzelve wederhouen:
 Door zucht naar wysheid ftout, durft hy vol vuur beftaan
 Om aan de gouden wolk een fterke hand te ftaan,
 Opdat hy door dat licht in 't heiligdom moog' breken;
 Vergeefs! En vruchtloos duft hy Ceres byftand fmeeken;
 Zy flaat zyn bée' hem af, dryft hem te rug van 't koor,
 En eischt dat hy bedaard slechts zwyge, zie en hoor'.

Hy

Hy deinst gedwee te rug, met de oogen neêrgeflagen,
En durft zich van den wil van Ceres niet beklagen.
Toen sprak Minervazelf van achter 't wolkgordyn;
En Numa, die niets kon dan slechts gehoorzaam zyn,
Stort ylings zich ter aard', door vreugd byna bezweken.
Hy hoort de wysheid zelve op haren zetel spreken:
Zy schetst, in hemeltaal, hem al zyn pligten af;
Hy voelt by ieder les die hem de godheid gaf,
Een' eerbied dien zyn hart onmooglyk kan befeffen,
En de overredingskracht zyn' boezem streclend' treffen.
Naauw' had hy 't oog, uit dank, op Pallas wolk gericht,
Of tempelkoor en wolk verdween uit zyn gezigt.
De jongling ziet op nieuw zich in een bosch gedreven,
Daar naauw' de dichte blaên aan 't zonlicht doortogt geven,
En daar een jonge nimf, in sneeuw wit feestgewaad,
Gerust op 't veldtapyt, haar' lezenslust verzaêd.
De oprechtheid, vrede en 't geen den sterfling waard' kan wezen,
Was, by de majesteit, op 't zagt gelaat te lezen.
Niet anders schetst de kunst', in 't dichtrykst meesterstuk,
Astrea peinzende af op 's stervelings geluk.
Door heimelykén trek tot deze nimf gedreven,
Spreekt hy, op zagten toon: Gy zult het licht vergeven,
Godin! als Numa u den naam der schoone vraagt,
Door u, tot hem geleid, daar zy zyn oog behaagt.

Hy

Hy hoort de graangodin, verr' van zyn drift te doemen,
Egéria, verrukt en met een' grimlach, noemen;
En naauw' heeft 's jonglings oor den naam der nimf verstaan,
Of nimf, godin en bosch zyn aan zyn oog ontgaan.

Verwondring, die thans 't hart geheel heeft ingenomen,
Verjaagt den zagten slaap, en tevens 't heir der droomen.
Tot in de ziel verrukt door zulk een vreemd gezigt,
Gelooft hy naauw' zyn oog, waarheen zich 't oog ook richt';
Hy ziet verward in 't rond, en ziet de watren vlieten
Die uit de boschfontein langs Pan ter nederfchieten,
Den stroom wiens boorden zyn met bloemen overdekt,
Waarby de slaap op hem de hand had uitgetrekt.

De jongling midlerwyl besefte op wisse gronden,
Dat hem door Jupiter die droom was toegezonden;
Dus dankt hy voor die gunst der hooge goden vorst,
Den vader van 't heelal, wiens vuist den donder torscht;
En, hoogst verheugd ontwaakt, en dus in 't hart geruster,
Belooft hy aan Minerve, en Ceres, hare zuster,
Een plegtige offerhand', verlaat het heilig woud,
Beklimt zyn kar, daar 't hart zyn lot den goôn vertrouwt.

Langs Fidenates grond op 't Roomsche gebied gekomen,
Wierd klaar genoeg aan 't land de staat des volks vernomen:
De landen zyn 'er dor, daar niets aan 't oog bekoort;
Het onbeploegde veld brengt niets dan onkruid voort;

Men

Men ziet het vee verzwakt langs schrale gronden dwalen,
Daar naauwlyks onderhoud voor 't leven is te halen.
De landbouw is hier vreemd, geen arbeidfame hand
Verzamelt Ceres gift op welig akkerland;
Geen veldmaagd, die den halm, door 't yzer afgefneeden,
Vergadert tot een bosch, volgt zingend 's landmans schreden;
Geen herder zit hier ooit ten heuveltop op de aard',
By zyne kudde, alöm door 's blaffers trouw bewaard,
En speelt op zyne fluit het zoet van 't herdersleven;
Geen zang aan Amaril word door hem aangeheven;
't Is all' hier aklig ftil, 't is of natuur hier kwynt,
Daar in elk dorp slechts vrouw, of gryze man verfchynt.
Déés schreit nu haar de kryg een' broeder heeft ont dragen,
Dié daar hare echtgenoot op 't flagveld is verflagen.
Hier kwynt een gryzäart, die, beroofd van allen troost,
Een ftervend leven lyd, om 't misfen van zyn kroost;
Hy heeft geen kindren meer; zyn laafte is hem ontnomen
Door woesten Romulus, en ftrydende omgekomen;
De wanhoop, kinderliefde, en 't grievendst harteleed,
Ontwringen aan den mond een' naren jammerkreet,
Doen hem 't vergryfde hair zyn fchuddend hoofd ontrukken,
By 't vloeken op den vorst, en al zyn heldenftukken.
Ginds vlugt een moeder met haar laafte huwlyksvrucht,
Voor wreedten kinderroof in 't kloppend' hart beducht,

Verkiezende eer 't verlies van 't land dat schaers haar voedde,
 Van vaderland en stulp, dan 's krygsmans woeste woede;
 Zy dwaalt langs 't veld, en smeekt, terwyl zy bitter schreit,
 Haar brood in 's nabuurs land van 's volks meêdoogendheid.
 Vermoeijing, armoe', rouw en 't geen mag schriklyk heeten,
 Is hier, waar 't oog zich wend, op 't klaarst ten troon gezeten;
 En de onderdaan des mans die dit gewest' bestiert
 Kent, na die trotse man een slaaf der glori wierd,
 Noch rust, noch overvloed, noch een gelukkig leven;
 Verövrars kunnen schaers ons andre vruchten geven!

Goôn! roept de jongeling, zyn dit die volken dan
 Wier fierheid, wier geluk noch nyd verwekken kan?
 Is dit dat volk welks stad, noch naauw' uit stof gerezen,
 Zich door verwinningen reeds roemen doet, en vreezen?
 't Is duizendmalen meer beklagenswaard' dan zy,
 Die zuchten onder 't juk van hunne dwinglandy.
 Is dit de prys der eer waarnaar de vorsten trachten?
 Of liefst is dit de wil der hooge Hemelmagten?
 De goden straffen dan de valsche heldendaën
 Eens konings, door hemzelve' met schade en schand' te slaan!
 En hechten aan den ramp voor 't lydend' volk, geboren
 Uit zyne hovaardy, die naar geen reên wil hooren,
 Zyn eigen ongeluk, door zyn elendig land
 Te domplen in verdriet, en hem in vloek en schand'!

De jongling vergeleek toen 't heil van zyn Sabynen,
Die nimmer 't oorlogswœe in hun gewest deed kwynen,
De vreugd en overvloed daar heerschende ieder' dag,
Met al 't beklagenswaard' dat hy vóór Rome zag,
Herdenkende in zyn hart den ramp der oorelogen,
Door Tullus eertyds hem op 't klaarst gebragt voor de oogen.
Hy smeekt dat 's Hemels gunst aan de aard' geen vorsten geev',
Dan vorsten in wier ziel de zucht tot vrede leev',
Toen hem éénsflags, door't zien van 't naauw' volbouwde Romen,
Die stad reeds wyd vermaard, de denkkraft wierd benomen.
De Palatynsche berg, dat overôud verblyf
Der herdren en der kudde, en 's herders minbedryf,
Thans door een muur omringd, en meer dan eenen tooren,
Gevaarlyk voor de magt die stadwaarts in wil boren,
Die brede en diepe gracht, die 't naderen belet,
Die vesten tot een perk des nagebuurs gezet,
Dat wydberoemd geficht, het Capitoel geheeten,
Waarop Jupyn in 't koor ten tempel is gezeten,
't Werkt all' op Numaas geest, terwyl de jongeling
Verwonderd alles zag, en peinzend' stadwaarts ging.

Een fiere jonglingschap, verliefd op 't oorelogen,
Bewaakt, in 't glinstrend staal, de poort met brandende oogen,
En rustende op de lans; een yzren helm bedekt
Het hoofd, welks vederbosch alle oogen tot zich trekt.

Hun stugheid, kloeke leest, hun sombre en straffe blikken,
Doen all' wat hen beschouwt, zelfs zonder dreigen, schrikken;
En 't schynt dat aller ziel zich reeds verzekerd houd,
Dat Rome eerlang 't bewint der aarde is toevertrouwd.
De jonge Numa treed in 't einde op Romes straten,
En ziet niets dan een volk van vurige soldaten:
't Is niet dan krygsmuzyk die zich aan 't oor ontdekt;
Hier nadert hem een drom die naar de posten trekt;
Ginds ziet men 't weeldrig ros door 's ruiters vuist bedwingen;
Daar oefent zich de jeugd in 't kunstgebruik der klingen;
't Metaal kookt in 't fornuis; op 't yzren ambeeld klinkt
Het harnas en het schild, dat by de smeeding blinkt;
En 't koper, zuchtend' door de forsse hamerslagen,
Doet van zyn heldre klank de smeedery gewagen;
Dus schynt het dat al 't vuur dat in den Etna loeit,
In 't oorlogzuchtig Rome, aan alle kanten, gloeit,
En dat de reuzen hier, met hun gespierde leden,
De ketens voor 't heelal op 't yzren ambeeld smeeden.

Aan krygsklank ongewoon tot op dit oogenblik,
Voelt Numaas hart dit uur verwondering en schrik.
Vol van verlangst naar 't zien van zynen ouden koning,
Vraagt hy naar Tatius, zyn' toestand en zyn woning;
Men wyst, op stuggen toon, hem naar een wyk der stad
Die niets van 't krygsgewoel der verdre wyken had.

De goede Tatius was zonder oorlogsmannen,
En had al 't krygsrumoer uit zyne wyk verbannen;
Zyn vroomheid had voor lang ten regel zich gemaakt,
Bemind te willen zyn, en niet te zyn bewaakt.
De toegang tot dien vorst had geen belemmeringen,
Hy zag meer klagenden, dan dartle hovelingen.

De jonge Numa, straks voor dien monarch gebragt,
Noemt Tullus naam, op 't hoogst door Tatius geächt,
En toont zyn moeders brief, op 't einde van haar leven,
Ter gunst van haren zoon, aan dezen vorst geschreven.
De koning, die 't geschrift met gretigheid doorlas,
En op dat oogenblik als uit zichzelf was,
Uit thans een' blyden kreet, en drukt, met teér erbarmen,
Den eedlen jongeling, zyn' halsvrinds zoon, in de armen.
ô Aangename dag! dus spreekt de vrome vorst,
Terwyl het gryze hoofd nu zygt op Numaas borst,
Wat dankerkentnisblyk zal ik den priester geven,
Die 't kroost myns braafften vrinds behouden heeft in 't leven!
't Is of Pompilius hier voor myne oogen staat:
Ziedaar zyn houding, zwier, zyne oogen, zyn gelaat,
En zagte aanloklykheid, die hem elks hart deed winnen,
Ja, die my in den zoon den vader brengt te binnen.
Ik was van hem bemind, en zal, naar allen schyn,
Ook 't voorwerp uwer liefde, in myne grysheid, zyn!

Ik hoop dit niet alleen, maar durf dit vast vertrouwen.
 Ik voel my als verjongd alleen door u te aanschouwen.
 Dat my het godendom niet dan een dochter gaf,
 En dat ik zonder zoon moest dalen in het graf,
 Heeft dikwyls my tot klagt en morrery gedreven,
 En thans word me onverhoeds in u een zoon gegeven!
 Ziedaar myn deugd beloond! Na 't uiten van die taal
 Omhelst de goede vorst den jongling andermaal.

Straks roept hy Tatia, door blydschap ingenomen;
 Dees had van 't lot min schoon dan zedigheid bekomen;
 Die tot de deugd gevormde, en eedle koningspruit,
 Blonk door haar vaderliefde, en tedre zagtheid uit.
 Zie hier, dus sprak de vorst, ô wellust van myn leven!
 Uw' broeder, u deez' dag door 't godendom gegeven.
 Zie hier wien gy uw liefde en vriendschap schuldig zyt,
 Als steun van myn' eerlang volëinden levenstyd.
 Zoon van Pompilius, in ons gebied geboren...
 Ik heb dien waarden naam u duizendmaal doen hooren!
 ô Dagen van geluk! wat vliegt gy snel voorby!
 Myn Numa! uwe komst, helaas! herroept die my:
 Gy, gy doet weêr den tyd voor myn gezigt verschynen,
 Waarin ik by de vrede, in 't landschap der Sabynen,
 Als koning, van myn volk, myn teder volk! bemind,
 Als vader, echtgenoot en hoogst gelukkig vriend,

Myn

Myn dagen inderdaad vermaaklyk heen zag vlieten,
By hem die Numa deed het levenslicht genieten,
En in den zagten arm van een geliefde gae',
De dierbre moeder van myn waarde Tatia,
En by 't godvruchtig hoofd van Ceres priesterfcharen,
Door wysheid waard' den naam van „ eer der hooge altaren!"
Myn maagfchap, (ik verfta hier door elk onderdaan,)
Was klein, dus viel 't my licht 's volks heilftaat gaê te ftaan.
Ik kende hoofd voor hoofd die eereelyke lieden,
Waaröver ik door gunst der goden mogt gebieden;
En na ik met den geen' die u heeft voortgebracht,
Myn' kleinen ftaat doorzag, en alles had doordacht
Wat ooit een' koning word door 't godendom geboden,
Bedankte ik, wêl gemoed, het opperhoofd der goden
Dat ik flechts weinig gronds ten ryksgebied bezat,
En niet meer zielen in myn kleine landftrêek had,
Dan ik, om aller heil gewoon aan 't rustverzaken,
Als vader van myn volk, gelukkigen kon maken.
En heden!... Numa! ach! wat fchandverwifeling
Die gryze Tatius door 't noodlot onderging!
Ik, op een' vreemden troon als in een boei geflagen,
Heb daaglyks in myzêlv' gegrunde ftof tot klagen!...
Maar 't godendom fchenkt my in u een' tedren zoon,
Waarôm my dan beklaagd van noodlot, en van goôn!

ô Numa!

ô Numa! gy, gy zult dan altyd met my leven!...
 All' wat my 't lot ontrukte, is my in u hergeven!
 En mooglyk dat een zagte en aangename band,
 Verzekrend' myn geluk, myn' staf brenge in uw hand!
 Misfchien, ô jongeling! zal my geen tyd ontbreken,
 Om van myn groot ontwerp nadezen u te spreken;
 Ik wil dit oogenblik niets smaken dan de vreugd,
 Die Tatus verwacht van uw verheven deugd;

Zo sprak de gryze vorst. Door blydschap aangedreven;
 Is 't of der goden gunst zyn krachten doet herleven;
 Ja, 't fchynt dat lang gefprek van lang voorleden tyd,
 Zyn hart, aan druk gewoon, dit uur te meer verblyd.

De jonge Tatia, die, hoe gering gellepen
 Op kennis van het hart, haar' vader had begrepen,
 Slaat de oogen, zuchtend', neêr, ziet ylings Numa aan,
 Wiens fchoonheid onverhoeds haar deed verwonderd staan:
 Zagtaartigheid, geprent in zyne wezenstrekken,
 Doet haar een' eedlen fchroom, een tederheid ontdekken,
 En een bevalligheid die zelden 't menschedom heeft,
 't En zy de oprechtheidzelve in 's menfchen boezem leeft.
 Dit is voor de eerfte maal dat ze in de hofgebouwen,
 't Verblyf der eenzaamheid, een' jongling mogt aanschouwen;
 Dat ongewoon gezigt brengt fchaamte op haar gelaat,
 Daar zy terftond haar oog op haren vader flaat.

De jongling, gantsch vervuld van dezen vromen koning,
Kuscht dien monarch de hand na zo veel gunstbetooning,
En zweert, met de eêlste drift, daarna gehoorzaamheid
In 't geen hem door den vorst als pligt word opgeleid.
ô! Spreek, zegt Tatius, van geen gehoorzaam wezen:
'k Ben koning tot dit uur, en deed my nimmer vreezen:
Nooit heb ik 't slaaffche juk myns onderdaans begeert:
Ik heb in 't staatsbestier, van jongs af aan, geleerd
Dat die gevreesd wil zyn 't genoeg en moet verzaken
Van 't zoetst vermaak, dat is, van zich bemind te maken;
En altyd gaf myn ziel de voorkeur aan een' vrind,
Voor een verlaafd gemoed, dat nimmer ons bemint.
Myn vorstlyke amptgenoot bevordert zelfs myn poogen:
Wy beiden deelen hier het opperryksvermogen;
Hy is hier hoofd van 't heir, en heer des schats van staat,
Ja, straft, als hoofd van 't recht, in 't Roomsche gebied het kwaad.
Gelukkiger dan hy, moet ik der volken rechten
Bewaken, en den twist des onderdaans beslechten;
Myn zorg verlicht den last van 't haatlyk schattingjuk,
En ik beloon met vreugd elk roemenswaardig stuk;
In 't eind', myn vrind! ik tracht, door wêldoen aan dees schaeren,
Een goetdoend godendom doorluchtig te evenaren.
Ik ducht dat Romulus, in dees gefteltenis,
Eéns zien zal wat myn staat, en wat zyn toestand is;

En dat zy in 't beftier my 't beste deel vertrouwden,
 Daar hy het flechtfte deel heeft voor zichzelv' behouden.
 Maar, dank zy 't godendom! dat hy tot op deez' dag
 Het zichtbaar onderfcheid van ons beftier niet zag;
 Dus leeft hy zo vernoegd in zyne geestverblindung,
 Als ik tot heden leef in deugd fame onderwinding.

Ik leide u by hem in, na de Antemnaatfche magt,
 Die thans hem houd in 't veld, ten onder is gebragt;
 Want Romulus, gewis, zal deze magt doen zwichten:
 Nooit zag men oorlogfman die zo veel kon verrichten;
 Geen voegt met zo veel vrucht den moed van een' foldaat,
 By 't geen een' veldheer past die naar de glori ftaat.
 Zyn kloeke leest, zyn meer dan menfchelyke krachten,
 Zyn ftout, zyn dreigend oog, dat fchaers zich laat verzagten,
 Die bruingefchroeiide huid op 't manlyk aangezigt,
 Die wondre dapperheid die voor geen' weêrftand zwicht,
 Die onbedwingbaar werkt met wêlbeftierde flagen,
 En die in 't hoogft des noods hem alles ftout doet wagen,
 Dit alles, hoe 't voor hem ook in zyn voordeel pleit',
 Is inderdaad noch niets by zyne werkfaamheid.
 Het zy in togt, beleg, of midden onder 't ftryden,
 Zyn oog is overäl, en 't lyf aan alle zyden;
 En 't geen hem door doet gaan voor groot en ongemeen,
 Hy fchikt, beveelt, grypt aan, en hy verweert metéén.

Hy

Hy laat zyn brein en arm geen oogenblik in vrede,
En de arm volvoert terftond al' wat het brein ook fmeedde.
Zyn dochter, 't eenig kroost dat uit zyn huwlyk fproot,
Hercilia, gewoon, in 't hoogfte van den nood,
Nooit van haar vaders zyde een' enklen ftap te wyken,
Heeft in dit gantsch gebied geen fchoonheid haars gelyken.
Wat in 't Latynsch gewest' een volk de wetten geeft,
't Heeft alles haar bemind, en in haar juk geleefd,
En bragt, vol hoop dat zy de hartwond' zou verzoeten,
Gekniel den diadeem' en ftaf aan hare voeten;
Maar 't hart, ten kryg gevormd, dat ftreng en moedig hart,
Verfmaadde dat gefchenk, en alle liefdesmart.
Van de eerfte jeugd af aan tot oorlogstogten vaardig,
Verliefd op 't krygsgeweer, is zy haar' vader waardig;
Ten allen tyd' belust op Pallas oefening,
Vlood zy haar' vader na waar dié ten ftryde ging;
De helm blinkt op haar hoofd, en in haar fchoone handen
De fpeer, waarmee' ze op 't ros den vyand aan durft randen;
Haar forsfe vuist bedwingt het fterkgespierdste ros;
Zy doet het trappend' ftaan, of geeft den teugel los,
Doet, door een' enklen draai, het dier, naar haar begeeren,
Of naar de nood het eischt, zich naar den vyand keeren,
Daar 't weeldrig beest, hoogst trots op prachtig tuig en pluim,
Het fterk bekaauid gebit beverft met fneeuw wit fchuim,

En 't hart met wederzin een' meester toont te vreezen,
 Die voor den rug zo licht een draagvracht fchynt te wezen.
 Ontwapend is die fchoone onëindig meer geducht:
 Die hand zo vreeslyk fterk in 't gruwzaam krygsgerucht,
 Die hand, de kling gewoon, ten fchrik van 's vyands fchaeren,
 Is ruim zo afgericht op 't handlen van de fnaren;
 En huwende aan de klank des cythers hare ftem,
 Zingt zy haar' vaders roem, nadat zy nevens hem
 Gedeeld heeft in 't gevaar der zwaarfte legertogten,
 En moedig aan zyn zy' de zege heeft bevochten.

Ziedaar nu Romulus, met zyne dochter; en
 Waan niet dat ik te wyts in myn befchryving ben..
 Helaas! dat ik niets kan van hunne deugd gewagen!
 Maar, Numa! 't hart dat roem door 't zwaard zoekt weg te dragen,
 Een hart dat slechts geluk in landverövring ziet,
 ô Myn geliefde vrind! dat acht de deugden niet;
 En woeste Rómulus weet slechts de krygsdeugd te achten,
 Dat is, de wreede kunst van zyns gelyks te flagten.
 Zyn dochter, door hemzelve in 't krygswee opgevoed,
 Zyn dochter, die geen deugd bewust is dan den moed,
 Kon, door den tyd, de kracht van 't voorbeeld niet ontkomen:
 Dus heeft ze een weinig ftugs van 't krygsvolk aangenomen.
 Zo fchoon als Junozelf, volgt ze ook, als die godin,
 In alf' wat zy beftaat den raad der trotsheid in;

En

En thans, in moed en kracht byna gelyk aan mannen,
Heeft zy der vrouwen aart volftrekt van zich verbannen,
Dat is, haar ftugge ziel kent geen zagtaartigheid,
Die edele eigenschap de vrouwen toegeleid.

Nu kent gy Romulus, en 't kroost uit hem gefproten:
Ik keur volkomen goed all' wat gy hebt befloten;
Verkiest gy myn paleis, of kiest gy hunne zy',
Noch ééns, wat gy befluit, is ook 't befluit van my.
Ik wil uw vrind, en ftreelt uw zoeter naam, nadezen
In dit verblyf van rust voor u een vader wezen.
Leef hier intusfchen vry. Zo gy my slechts bemint,
En gy in myn paleis uzelv' gelukkig vind,
Alsdan zal Tatius den blydften dag beleven,
Die hem door 't godendom op 't aardryk is gegeven.

Hier zwygt de gryze vorst, terwyl de jongling fchreit
Van blydfchap, en op nieuw hem van zyn tederheid
Verzekert, op een' toon die klaarlyk deed befennen,
Hoe diep de deugd en gunst van Tatius hem treffen.
Zyn keur is thans bepaald: hy wil zyn vaders vrind,
Den koning van zyn volk, die hem als zoon bemint,
Die hem door Tullus was ten voorbeeld aangeprezen,
Zolang hy adem fchept, ten zoon en dienaar wezen.
Hy zweert dit honderdmaal, en dat in Romes wal
De glans van Romulus hem niet verlokken zal,

Ja, dat hoe schoon men ook Hercilia moog' houên,
 Hy al dat blinkend schoon koelzinnig zal aanschouwen.
 Hy zweert by al de goên, daar die ontzaglyke eed
 De kuifche Tatia van blydschap zuchten deed.

Na 's konings tederheid een wyl den troost te geven
 Van met den zoon zyns vrinds, als eigen zoon, te leven,
 Herinnert Numa zich 't verruklyk droomgezig.
 In een geheiligd woud, door hand des tyds gesticht,
 't Bosch van Egéria door 't volk des lands geheeten,
 Was Pallas, voor 't altaar, ten hoogen troon gezeten,
 In 't godgewyde koor. Toen Numa dit vernam,
 Was 't of de droom op nieuw hem voor de zinnen kwam.
 Hy streeft naar 't heilig woud, niet verr' van 't woelig Romen;
 Hoe klopt zyn hart op 't zien der schaduw' van de boomen!
 De eerwaardige eenzaamheid en stilte heerschen hier;
 De Zephir roert naauw' olm en ouden populier,
 Die schier met hunnen top tot in de wolken dringen;
 Het oor verneemt hier niets dan zagte schommelingen
 Van eeuwig groene blaên, door Zephir teêr gestreeld,
 Die hen zich kuschchen doet, en in hun streling deelt.

Genaderd tot aan 't koor, de plaats van zyn begeeren,
 De plaats daar Numa zich voor Pallas zal verneêren,
 Herinnert zich zyn geest, door hoop en vrees gekweld,
 De nimf die in den droom aan hem was voorgesteld.

Hy

Hy durft niet hoopen haar in dit verblyf te vinden,
En echter durft zyn oog zich 't zoeken onderwinden;
Dat oog verneemt éénsflags, in fchaduw' van het woud,
Op 't groen, gelyk aan 't geen hy droomend' had befchouwd,
Een jonge krygsheldin in Morpheus boei geklonken:
Haar hoofd was op haar' arm in 't yzren fchild gezonken;
Haar helm ftond aan haar zy', de lange en zwarte lok
Van golvend hair daalt af tot aan den wapenrok,
En fchonk meer treffend fchoon aan de eedle wezenftrekken,
Waarin de majesteit en fierheid was te ontdekken.
Men zag en fpiets en dolk aan hare rechter hand;
Haar prachtig zydgeweer hing aan een' ryken band;
Het opgefchorte kleed, met fmaak naar 't lyf gekozen,
Ontdekte aan 't ftarende oog twee fraaije purpre brozen,
Geflingerd om den voet, dien 't oog verrukt befchouwt,
In banden faam' gefield van helder blinkend goud.
Apolloos zuster kan op de eélfte dichttafreelen,
Geen luisterryker rol voor fterflyke oogen fpeelen!
Nadat zy, afgemat van rennen achter 't wild,
In Erimanthes bosch de pylen heeft gefpild,
En op Menales top, na 't moeilyk werk te ftaken,
In flaap legt, daar Dryaad en nimfen haar bewaken,
Ja, Zephir, by haar rust eerbiedig gae' te ftaan,
Geen wandling langs den tak der boomen durft beftaan,

Doet

Doet noch de jagtgodin, in slaap, op 't edel wezen,
 't Krygszuchtige en al 't fiere aan de inborst eigen lezen;
 Ja, verr' dat strafheid hier het schoon nadeelig zy,
 Zet strafheid aan 't gelaat een' schooner luister by.

Zo schoon, en schooner zelfs, was dees heldin, ten wapen
 Van leest en geest, zo 't schein, door 't godendom gefchapen.
 De jongling waant in haar Minervazelf te zien,
 Valt naast de fiere schoone eerbiedig op zyn knien,
 Wil 't geen zyn ziel begeert in zyn gebeden uiten,
 Doch voelt zich onverhoeds de bleke lippen fluiten.
 Eene onbekende drift heeft zynen geest verrast:
 De tong, ter spraak gereed, kleeft aan 't verhemelt' vast:
 Het hart heeft naauwlyks kracht tot vrezen of tot hoopen;
 De mond dwingt zich ter spraak, maar blyft half gapende open;
 Zyne armen blyven styf naar 't voorwerp uitgestrekt,
 Dat zyne ontroerde ziel volkomen tot zich trekt,
 En 't gretig oog, geboeid door hartsbetoveringen,
 Schynt, roerloos, in elk deel der krygsheldin te dringen.

In dezen stand ontwaakt, ziet zy den jongen held,
 En ylins springt zy op van 't groene legerveld;
 De vreesfelyke helm, uit glinftrend staal geklonken,
 Daar in haar forsfe vuist de gladde wapens blonken,
 Ontzet den jongeling, schoon 't all' hem meer bekoort.
 Een straffe stem brengt thans dees rede dreigend' voort:

Ver-

Vermeete jongeling! van wie ge ook zyt geboren,
 Roeklooze! die ontzind my in den slaap durft stooren,
 Dank vry uw gunstig lot dat gy ontwapend zyt,
 Zo gy dit oogenblik gewapend waart ten fryd,
 Deze arm, gewoon aan straf van die my durft trotseren,
 Zou uw' vermeeten trots in weinig tyds verneëren.

Godin! barst Numa uit, betoom die grimmigheid:
 De godvrucht heeft alleen my naar uw koor geleid;
 Ik hoopte dat uw gunst genadig zou gehengen,
 Myn hart en mynen wensch voor uw altaar te brengen;
 'k Heb u gezien, en dacht myn heilstaat waar' naby;
 Myn sidderende knien bezweken onder my.
 Een godheid aan te zien, moet zwakke stervelingen
 Verbazen, en met recht den diepen eerbied dringen;
 Is 't misdaad een godin, gedaald van 's hemels trans,
 In 't aangezigt te zien, bedenk dan dat uw glans,
 Die onverwacht verscheen voor myn verwonderde oogen,
 (Ziedaar myn schuld!) voor my te groot was van vermogen.

Die woorden slaan den toorn' der Amazoon ter neêr.
 Zy keert van Numaas borst de punt van 't kryggeweer,
 En, met een' fieren lach, ontgaat den mond dees rede:
 Ontzet u niet, bedaar, stel uw hart te vrede.
 'k Ben geen godin, maar mensch, en, daar ik vreugd uit schep,
 Is dat ik Romulus, 's lands held, ten vader heb.

Ik breng, op zyn bevel, bericht naar Romes wallen,
 Hoe grootsch zyn vuist op 't veld 's lands vyand heeft doen vallen.
 Ga heen, ô jongeling! en streef den tempel in:
 Smeek, voor 't altaar geknield, genade aan die godin
 Wier eer gy hebt verkort, door dat ge u liet verblinden
 Door waan, door dwazen waan! van haar in my te vinden.
 Zo spreekt ze, en slaat terstond met haar ontbloten dolk
 Op 't schild, en straks verschynt haar moedig oorlogsvolk.
 Men brengt haar 't prachtig ros, dat bruischend' zich doet hooren;
 Zy werpt zich in de zaël, zy steekt het ros met spooren.
 En vliegt uit Numaas oog, aan 't hoofd van haren stoet,
 Gezwinder dan de wind door 't lichte luchtruim doet.

De jongling staat verbaast, bewegingloos, verzonken
 In diep gepeins, en voelt in 't hart een vuur ontvonken
 Tot op dit uur hem vreemd: hoe meer zyn geest beseft,
 Hoe meer verwondering zyn kloppend harte treft.
 't Gezigt volgt die heldin, die zeldzaamste aller vrouwen,
 Zolang 't slechts mooglyk is haar in haar vlugt te aanschouwen;
 En na Hercilia is aan 't gezigt ontgaan,
 Poogt Numa noch zyn oog op die heldin te slaan.
 Zyn geest voelt door een heir gedachten zich verwinnen,
 't Komt alles wat hy denkt veréënd hem voor de zinnen;
 De ontroering die hem drukt wil hy geëindigd zien;
 Doch hoe hy sterker tracht om haar geweld te ontvliên,

Hoe

Hoe sterker hy dat voelt in 't zuchtend' hart vermeëren.
 Dat hevig zwoegend' hart dringt hem zyn oog te keeren
 Naar 't rustbed, daar noch korts de fiere schoone lag,
 En naar de plaats daar hy door haar zich dreigen zag,
 Daar 't hem niet mooglyk was zyn oog die plaats te onttrekken,
 Daar hy Hercilia noch sprekend' waant te ontdekken.
 Elk woord, haar' mond ontgaan, klinkt Numa noch in 't oor,
 Zyn geest stelt zich van haar noch elk beweging voor;
 Die kloeke en eedle leest, dat hoogst ontzaglyk wezen,
 Waarin de majesteit bevallig was te lezen,
 Dien zwarten hairlok, en dat fier en treffend' schoon,
 't Spreid alles aan zyn' geest zich krachtiger ten toon.
 Die indruk kan allengs de zinnen meer bekoren,
 En stelt in wat hy ziet hem zyn heldin te voren.

Ziedaar, dus barst hy uit, dien zoeten droom verklaard,
 Die in myn' geest zolang bespiegling heeft gebaard.
 Egéria! in 't bosch, uw eigendom, gekomen,
 Heb ik daar 't bloemenbed en de eedle nimf vernomen,
 Wier hemelsch schoon my streelde in mynen droom: ô ja!
 Men twyfel' daaraan niet, het is Hercilia.
 Hercilia! uw glans, nooit naar waardy te roemen...
 Ô Hoe verheugd het my dien lieven naam te noemen!
 In 't peinigendst van 't wee dat mynen geest verwart,
 Voel ik geen' zweem van kalnte ontluiken in myn hart,

Dan als ik 't lieflyk woord „Hercilia” myn lippen,
 Op drang van 't zuchtend' hart, met zuchten doe ontflippen.
 Dan, ach! wie ben ik toch, dat ik ooit durf bestaan
 Een oog van tederheid op een heldin te slaan,
 Wier hand, hoe trouw myn hart haar ook wierde aangeboden,
 Gewis my wierd' betwist door één' der halve goden!
 Doch ik kan evenwel, in al myn' levenstyd,
 Haar volgen daar haar vuist een' vyands magt bestryd;
 Ik kan my in haar boei alöm doorluchtig maken,
 En, zwygende, aan haar zyde in kuifche liefde blaken,
 Haar, als myn schikgodin, aanbiddende in myn hart;
 'k Heb dan geluks genoeg in 't hevigst van myn smart!
 Ja, myn Hercilia! ja, myn geliefde schoone!
 Dat Numa u zyn' dienst getrouw in 't heir betoone
 Als Romulus foldaat, dat hy uw rofsen lei',
 En uwe wapens drage, aan 't hoofd van uwen rei;
 Ja, dat hy in gevaar ten harnas u verftrekke,
 En tegen 't moordgeweer u met zyn ligchaam dekke;
 En zo myn hart den pyl op 't uwe wreed gemunt
 Mag voelen, en my ooit de glori word' vergund
 Van, sneuvelnde aan uw zyde, uw' ondergang te fluiten,
 Dan zal myn mond voor 't minst dees woorden durven uiten:
 Het heil is al te groot dat ik van 't lot verwerv',
 Naardien ik, in uw' dienst, voor uw behoudnis sterv'.

Dus

Dus kermt hy zuchtende uit, en 't jeugdig, 't blakend' ha'te,
Voor de eerste maal ontvonkt door 't vuur der liefdesnarte,
Geteistert door de punt van liefdes scherpen schicht,
Ontfluit zich eindlyk gantsch voor 't heerschend' Minnewicht.
Zo zien we een harstig hout, naauw' door één vonk ontstoken,
Verteeren in de vlamme, op éénmaal los gebroken;
Niet anders is 't dit uur met Numaas hart gesteld:
Noch naauwlyks aangetast door 't hevig Mingeweld,
Is liefde op 't oogenblik in 't hart ten troon gezeten.
Thans heeft het doolend' brein Minerva gantsch vergeten;
De liefde dringt hem straks dat hy weér stadwaarts ga,
Den hoof van 't weeldrig ros van zyn Hercilia,
In 't kleijig zand gedrukt, volgt hy met starende oogen;
Hy kuscht in 't hart den grond waar langs zy is getogen,
En komt in Romes wal, zoekt angstig 't geen hy mint,
Daar hy de stad doorloopt, en zyn heldin niet vind.
Van 't minzaam voorwerp vol, verwilderd en verflagen,
Is hy beschroomd naar 't hof van Romulus te vragen;
Noch min durft hy een' naam die hem zo streelende is
Aan iemant doen verstaan, in die gesteltenis.

In 't eind', by Tatius, in 't stil verblyf, gekomen,
Word daar Hercilia door 's jonglings oog vernomen.
Die schoone deed den vorst een uitgebreid verhaal,
Van haren vaders grootsche en nutte zegepraal;

En Numa, hoogst verrukt, byna zichzelf' onttoegen,
Hooft, bevend', zyn heldin, met neêrgeflagene oogen.
Zy, die hem ftraks herkent, vaart driftig vragend' voort,
Of deze jongeling tot 's vorften hof behoort?
Straks roept de gryze vorst, door blydfchap aangedreven:
Die jongling is door 't lot aan my ten zoon gegeven,
Voor 't minst het is myn wensch dat hy die plaats bekleed',
En lofelyk op het fpoor zyns eedlen vaders treed';
Dees was de oprechtste man, de grootfte der Sabynen,
De vroomfte die men ooit op 't aardryk zag verfchynen.
Hy is de zoon myns vrinds, en fproot uit myn geflacht.
Die woorden zyn noch naauw' half ftaamlende uitgebragt,
Of Tadius, verbaast door 's jongelings ontroering,
En bleekheid van gelaat, befchouwt hem met vervoering,
Treed ylings op hem toe, waaröp de jonge held
In afgebroken taal den vorst te vrede ftelt.
Maar toen hem 's lands heldin bezag met blakende oogen,
Was ftraks de verf der dood van zyn gelaat vervlogen,
Daar een bekoorlyk rood in hare plaats verfcheen,
En Numa fcheen éénsflags een beeld van marmerteen:
De tong was fprakeloos; niets dan zyne oogen leven,
Die, ylings naar 't gezigt der ryksprinfes gedreven,
Ten halven weg des wits zich ftyf ter nederflaan,
Als wenschten zy hun wit te treffen, en te ontgaan.

De eerwaardige monarch, die in zyn hooge jaren
Niet meer bedacht wat drift de liefde aan 't hart kan baren,
Hoe zy de ziel beheerscht, die kwetst en kwetsend' vleit,
Belacht in 't koele hart zo veel schroomvalligheid,
En wil den jongeling by 's ryks heldin verschoonen,
Door haar zyn levenswyz' tot op deez' tyd te toonen;
Hy wyst Hercilia op Numaas tedre jeugd,
En mengt in zyn gesprek behendig Tullus deugd,
En die zyns voedsterlings; ja, vind zyn hoogst genoegen
In by 't verhaal den lof des zoons zyns vrinds te voegen.

De fiere ryksprinses hoort alles met vermaak;
Zy ziet noch de eedle bos op jongen Numaas kaak,
Ziet, beter dan de vorst, wat heimlyk hem doet beven;
En 't is voor de eerste maal in haar onrustig leven,
Dat zy, die vorsten hoop op weêrmin had ontzeid,
Zich heimlyk door de liefde eens sterflings voelt geleid.
Inmiddels, thans bedacht om zich 't paleis te onttrekken,
Vernoegd met Numaas liefde uit zyn gelaat te ontdekken,
Werpt ze, in 't voorbygaan, 't oog op dezen tedren held,
Wiens oog thans 't hare ontmoet, daar 't ylins van haar snelt.
Maar in dat oogenblik, dat ylins is vervlogen,
Is weêrzyds 't blakend' hart ontdekt door weêrzydsche oogen:
ô! Hoe welsprekend' was deze oogstraal van dit paar,
Die ras verdwenen straal! dit tydstip voor elkaêr?

De jongling leest de hoop in 't oog dat korts hem griefde,
Hercilia leest niets in Numaas oog dan liefde.

Zoon van Pompilius! het is op dezen tyd
Dat gy voor 't eerst uzelv' met kracht onttoegen zyt.
Waar hy Hercilia ook zoeker, en waar haar vinde,
Hy is op ieder' tred vervuld van zyn beminde.
Hy volgt haar by den dag, en in het holst der nacht
Word zy, door hand des drooms, voor zyn gezigt gebragt.
De vrome Tatius is thans zyn' geest ontweken;
Hy hoort zyne eigen deugd, noch Tullus lesfen spreken;
De glori, en all' 't geen zyn zinnen heeft gevleid,
't Heeft alles in zyn oog thans geen bevalligheid;
Hercilia, daar 't all' zyn zinnen is ontvlogen,
Zweeft in het groot heeläl slechts voor zyn kwynende oogen;
Hercilia alleen is 't geen hem niet ontgaat;
Zy is in hem de spoor van all' wat hy bestaat.
Geheugen, hart en ziel, al zyn hoedanigheden,
Zyn naauw' genoeg om haar, zo vurig aangebeden,
Te omvatten, daar zyn hart in die gesteltenis
Voor de inspraak van de liefde alleen gevoelig is.

Elendige! ach! ziedaar uw' Tullus hoop vervlogen:
Eén dag, één oogenblik, één wenk van vrouwlyke oogen,
Vernielen al de vrucht van zo veel jaren vlyt,
Door 't hoofd van 't priesterdom uw welvaart toegewyd.

Zie-

Ziedaar dan waarlyk één' van Ceres gunstgenooten,
 Zoon van Pompilia, en uit een' held gesproten,
 Den vromen Tullus troost, en eedlen voedsterling,
 Wiens wysheid, in de jeugd, het all' te boven ging,
 Dat voorbeeld voor all' 't geen hem kortst mogt zien en hooren,
 Door 't gunstig godendom ten hoogsten rang verkoren,
 Ziedaar dien held ter prooije aan 't streelendst zielvenyn,
 Verflaafd aan drift die ons doet hoogst uitfporig zyn.
 De ziel verfmaad de rust waaröp haar 't lot deed hoopen,
 Om achter 't fchaduwbeeld van fchyngheluk te loopen,
 Een bron van dwaasheid, zorg en allen ongeval,
 Een fchim, die 't leven hem hoogst pynlyk maken zal.
 Zyn moed legt thans geveld, zyn geest is hem ontzonken,
 Voor 't minst legt die in hem aan flaaffche boei geklonken;
 Zyn ligchaam mist de kracht; de deugd, de reden wykt,
 Daar hy, in dezen ftaat, volmaakt een' mensch gelykt
 Die, in ylhoofdigheid, op 't krankbed neêrgeflagen,
 De kwaal niet voelen kan die 't eind' maakt van zyn dagen.

Intufchen Romulus, die de Antemnaatfche magt
 Op 't slagveld had vernield door Romes wapenkracht,
 Keert thans in zegepraal in zyne nieuwe wallen.
 De koning Acron was door zyne vuist gevallen.
 Verheugd door 's vyands dood, en 's konings dapperheid,
 Had Romes volk zyn' vorst een intogtpraal bereid,

Die in den Roomfchen ſtaat, éénmaal ten top gerezen,
Hierna ten erfdeel zou der waereldwingers wezen.

De koning Tadius, in ſneeuw wit feestgewaad,
Treed nedrig aan het hoofd der grooten van den ſtaat,
En gantsche burgery, daar 't volk juicht op de wegen,
Zyn' amptgenoot, den held van 't ſtrydbaar Rome, tegen.
De priesters, wigchelaars, de juichende offerſtoet,
't Ziet alles met verlangſt den koning ten gemoet',
Die 's vyands heir verfloeg; de palm pronkte in elks handen,
Terwyl de dankbaarheid het heilig vuur deed branden
Op 't outer van Jupyn, en dartle vrolykheid
Den weg naar 't Capitoel met bloemen overspreid.
De poort van elk gebouw praat thans met glorikronen;
De Roomſche vrouwenrei, om 't ſchouwſpel by te wonen,
Vertoont zich ſtatelyk, en torscht den zuigeling,
Die ſchier op ieder' tred een tedre kusch ontſing,
Om 't redenlooze wicht tot blydſchap aan te ſporen,
Terwyl de mond hem doet den roem zyns vaders hooren.

Welhaast ontdekt van verr' de ſaam' gevloeide ſchaer',
Op zyn verheven ſtang den Roomſchen adelaar.
De ſchelle krygſtrompet vervult reeds aller ooren,
En duizend monden doen een juichend antwoord hooren.
Het leger nadert thans ten dankfeest opgewekt,
Daar groote Romulus welhaast elks oogentrekt,

In

In eenen trotsen stand ten hoogen zegewagen,
Waarvoor vier rossen zyn in 't ryk gareel geslagen;
Elk ros trotsfeert de sneeuw in blankheid; by elk' tred
Vertoont het ligchaam zich in fieren stand gezet,
By 't uiten van gebriesch, als'of zy de eer beseffen
Huns meesters, en hunn' moed om zyn' triomf verheffen.
De vorst, die zich in 't kleed der zegepraal vertoont,
Terwyl de trotse kruijn met lauwren is bekroond,
Torscht in zyn forsse vuist een zware en lange keten,
Waarään het wapentuig van Acrons lyf gereten
Zich rammelend' vertoont; daar 's overwinnaars kracht
De zwaarte van dien last in 't moedig hart belacht.
Voor zynen wagen treên vorst Acrons droeve loten,
En vrouwen, nat beschreid, in ketenen gesloten,
En in den rouw gekleed. Des konings slavenstoet,
Wien de overlast van buit bezwaarlyk treden doet,
Omringt, met diep gezucht, des overwinnaars wagen.
De benden door wier moed de vyand is verflagen
Besluiten dezen togt, met hevig veldgeschrei;
En de echo, opgewekt door 't schreeuwen van dien rei,
Herhaalt, met tragen galm, in de omgelegten dalen,
De glori des monarchs dien 't lot deed zegepralen.

Hy nadert, en betreed Bellonaas wapenflot,
Het hooge Capitoel, omringd van 't woelend rot,

Dat, dronken van zyn' roem, in blydschap uitgelaten,
 Door vreugdgeschreeuw den trots verdubbelt der foldaten.
 Ten tempel van Jupyn genaderd, treed de vorst,
 Daar noch zyn kloeke vuist de zware keten torscht,
 Ten zegewagen af, daar Acrons wapens blinken,
 En, bonzende op elkaër, op verren afstand klinken.
 De vorst treed outerwaarts, en stelt vóór 't hoofd der goôn
 Zyn zegeteekenen, in 't veld behaald, ten toon;
 Ontfang, ô Jupiter! die ons beschermde in 't stryden,
 Deez' eersten wapenbuit dien u de Romers wyden,
 Dus schreeuwt de trotse held. Geef dat dees schoone dag
 Myn volken nooit ontga, by 't denkbeeld van den slag:
 En één en ander blyv' hen eeuwig in gedachten,
 Dat, op myn voorbeeld, ééns de laatste nageflachten
 Den buit van 't gantsch heeläl, gewonnen door hun hand,
 U wyden, vóór uw beeld, aan deez' gewyden wand.

Die taal, met vuur geüit, was naauw' den mond ontvloten,
 Of Romulus bereid zyn offers voor de goden:
 Een woeste stier, die, schoon een band den kop beklemmt,
 Door twintig priesteren bezwaarlyk word betemd,
 Word door de sterke vuist des konings aangegrepen,
 Die magtig is alleen hem voor 't altaar te slepen;
 Hy scheurt den stier ter neër, rukt eenig borstlig hair
 Uit zynen breeden kop, en slagt hem voor 't altaar;

Waar-

Waarna de priesteren, voor 't oog der Roomfche benden,
 Het verdere offerwerk, vóór 't beeld des gods, volenden.

De sneeuwwitte offerftier is thans door 't vuur verteerd,
 De vorst is uit het hof van Jupiter gekeerd,

En all' wat hem omringt, is vaardig hem te hooren;
 Zyn oogmerk is zyn volk tot krygsdeugd aan te fpoeren.

Romeinen! roept hy uit, wat is een zegepraal,
 Zolang een vyand ons kan deeren door zyn ftaal?

Gy hebt den Antemnaat den laaftten slag gegeven.
 't Herniefiesch volk, de Volsch, de dappre Marfen leven!

Zy, uw beftryding waard', zyn door de wapenkracht
 Van Rome tot deez' dag noch niet in 't juk gebragt.

Houd u gereed om fier u tegen hen te keeren:

Uw moed heeft heden u met roem doen triomferen;

Op morgen zult ge op nieuw, ter gloribaan gefpoed,
 Een tweede zegepraal behalen door uw' moed.

Op morgen is myn togt naar 's Marfens grens befloten,
 Campaniën ten hulp: 't land van die bondgenooten

Van Rome is reeds door 't heir der Marfen aangetast.

Ontdoet u dezen dag van allen oorlogslast;

Romeinen! Brengt dien door in de armen uwer vrouwen

En kindren, die in u den fteun des ftatts befchouwen;

Maar als de blonde Aurore in 't fchittrend' morgenkleed,

Op haar robynen kar in 't oost' ten voorfchyn treed,

Verfchynt in 't veld van Mars geharnast, als voordezen;
Uw koning zal gewis daar vóór u allen wezen.
Itaalje leer' van ons, voor wie reeds alles heeft,
Dat een verwinnend volk de rust niet noodig heeft.

Die taal word met een' galm beäntwoord door de schaeren,
Men brengt in 's konings hof eerbiedig de adelaren,
Daar een getrouwe wacht, door Romulus vergaêrd,
Die heiligdommen trouw bewaakt met speer en zwaard.
De moedige oorlogsmān, van krygszorg thans ontheven,
Ziet zich aan moeder, gade en kindren weêrgegeven,
Daar elk van hen verrukt den staatsbefchermer vleit;
Terwyl de huwlyksliefde, en zagte tederheid,
Elkander kuschend', zich op 't hoogst gelukkig achten,
Nu zy door 't zoet geweld der faam' veréénde krachten,
Dier stugge mannen hart, hoe 't ook de zagtheid doem',
Onttrekken voor een wyl aan de inspraak van den roem.

*

NUMA POMPILIUS.

DERDE BOEK.

Des konings zegetogt, na 't roemryk overwinnen,
Volmaakt de zwymeling in jongen Numaas zinnen;
Zyn ziel, door 't vuur der liefde alreede op 't sterkst gedrukt,
Ontvlamt thans door de praal wier luister hem verruikt.
De glori doet zich op aan zyn benevelde oogen,
En felgefchokten geest, met al haar' glans ontogen,
En pryst zich, met een lonk, als 't zekerst middel aan,
Om ééns met vrucht naar 't hart van 's lands heldin te staan.
Naauw' is die hoop in hem slechts flauwlyk opgerezén,
Of Numa haakt met drift naar de eer van held te wezen;
Dus voegen zich in 't hart door 't vuur der jeugd bestreén,
Twee sterke neigingen op 't onverhoedst byéén,
Waarvan slechts de ééne een ziel die groot is, kan ontsteken.

De gryze Tatius, aan 't woest gewoel ontweken
In zyn paleis, met vreugd ontgaan aan 't krygsgerucht,
Word door den prins gevolgd, wiens boezem deerlyk zucht.
Hy wenscht den vromen vorst zyn harteleed te ontdekken,
Maar ducht een streng verwyf zich op den hals te trekken;
All' wat hy kan bestaan om 't geen hy vreest te ontvlién,
Is zwygende op een' vorst wiens deugd hy kent, te zien.

Hy

Hy is een kind gelyk, dat, door de vrees bestreden,
 Zyn moeder fiddrend' volgt, met waghelende treden,
 En onder 't gaan op 't zagst haar trekt aan haar gewaad,
 Terwyl 't befchroomd op haar de fchreiende oogen flaat,
 En fpraakloos eifchen durft van 't moederlyk erbarmen,
 Zich fraks gedekt te zien in zyner moeders armen.

Dus volgt de jongeling den vromen gryzen vorst,
 Die eindelyk hem drukt aan zyn ontblote borst,
 En uitbarst: ô Myn zoon! zo ik u kán vernoegen,
 Hoe vrolyk zal myn hart zich naar uw wenfchen voegen!
 Wat blydfchap, zo 't voldoen van 't geen gy vergt van my,
 (De Hemel kent myn hart,) in myn vermogen zy!

ô Vader! deze taal kermt Numa uit met fmarte,
 Myn mond fprak ongeveinsd de taal van 't zuiver harte,
 (Dit weet ook 't godendom,) toen ik myn' levenftyd
 Ten dienste uws ouderdoms pligtmatig heb gewyd,
 En toen myn ziel befloot vorst Tatius in zeden,
 In wysheid, en in 't kort in alles na te treden.

Maar ik zag Romulus op zyne zegekoets,
 En een my vreemde drift befprong my onverhoeds:
 Helaas! de zucht om roem in 't kryggewoel te winnen
 Ontvlamt myn moedig hart, en overheert myn zinnen.
 Ik ben de zoon eens helds, ik ben van uw geflacht:
 Monarch! gy had, als hy die my heeft voorgebragt,

Op mynen leeftyd zynde, in zware legertogten,
 Ten dienste uws lands, alree' den vyand afgevochten;
 Op myne jaren droeg uw hoofd de lauwerkroon,
 Die zo aanloklyk is in de oogen van uw' zoon;
 En ik, het kroost eens helds beroemd in 't oorelogen,
 Zoon van Pompilius, ik, 't perk der eere onttoogen,
 De bloedverwant en vriend van u, ô dappre vorst!
 Die voor 't Sabynsch belang den rykslast hebt getorscht
 Met glori, en noch heerscht met luister in dees landen,
 Ik slagte tot deez' dag slechts weêrlooze offerhanden!
 Dat ik uw knien omarme, ô vader! sta my toe
 Dat ik één' stap om ééns u te evenaren doe.
 Duld dat ik Romulus in 't krygswée na moog' streven,
 Stel my in staat bewys van heldendeugd te geven,
 My vormend' tot een' held zo hoog als gy geächt,
 Op 't loflyk spoor des helds die my heeft voortgebragt.
 Hier bleef de jongeling aan 's gryzäarts kniën hangen,
 En 't hoofd, ter aard' gebukt, bedekt de blos der wangen.

Herstel u, zegt de vorst; ik zou een' mislag u
 Vergeven, waarde zoon! en hoe zou ik dan nu
 Een drift door my geächt, die my moet vreugd verschaffen,
 In u als doemenswaard', als misdaad, kunnen straffen!
 Helaas! met meer vermaak had ik gewis gezien,
 Daar ik u min, dat gy verkoost den kryg te ontvliën,

En dat gy, in den arm eens vaders, 't vreedzaam leven,
In schaduw' van myn' troon de voorkeur had gegeven;
Maar 'k ben Sabyn, als gy, geboren, en myn hart,
Dat meer dan ééns de dood op 't slagveld heeft getart,
Kent, schoon de dood zich spoed om op my toe te treden,
Die fiere glori noch, en hare aanloklykheden.
ô Numa! my bekoort uwe eedle dapperheid,
Hoewel myn teder hart inwendig in my schreit;
Omdat gy in uw jeugd, in zulke tedre jaren,
U wagen wilt in 't heetst der grootste krygsgevaaren,
Waarāan zich Romulus ooit heeft ten doel gesteld,
Zolang die krygsman ooit zich waagde in 't oorlogsveld;
Want, laat my, ô myn zoon! myn hart u vry ontdekken,
All' wat die vorst in kryg zyn staal ter prooi deed strekken,
Was niets by 't geen hy wil vernedren in den slag:
De Marsen, hoogst geducht, ontembaar tot deez' dag,
Verrichten, woest van aart, zelfs wondren door hun krachten:
En wat hun leest betreft, zyn zy voor reuzen te achten.
Zy voeren knodsen, dit zy van hun kracht een blyk,
Die held Alcides knods in zwaarte zyn gelyk.
Hun pylen, zo men zegt, zyn met venyn bestreken
Van planten die men nooit op 't aardryk aan ziet kweken,
Maar die Avernus boord, als dienares der dood,
Bellone en Mavors kroost ter wreede moordgift bood.

Elk wonde is doodelyk: wat finart stond my te vreezen! . . .
 Wat eer, roept Numa uit, met eên vervrolykt wezen,
 Myn vader! wat geluk voor uw' geliefden zoon,
 Zo hy de krygskunst leere, en zich als held betoon',
 By volken dubbel waard' den naam van mededingers
 Naar roem van 't eerst geslacht der dappre waereldwingers!
 Zie my als gunsteling der hooge goden aan,
 Naardien zy in myn hart den yver doen ontstaan
 Om dappren Romulus te volgen in die slagen,
 Waarin hy voor zyne eer zyn leven stoutst zal wagen.
 Myn vader! 't is gedaan: all' 't geen gy hebt gezegd,
 Heeft thans den laatsten grond tot myn besluit gelegd;
 En de eer stelt u de wet, hoe fel u dit moog' smarten,
 Om my in 't oorlogsveld de dood te laten tarten.

Een hemelvuur ontfak des jonglings flonkrend oog,
 Toen glori aan zyn' mond deze eedle taal onttoog;
 De klank van zyne stem was sterker dan voordezen,
 Ja, de yver deed zyn taal van grooter nadruk wezen;
 Al zyn bewegingen, en welgevormde leest,
 Doen fiere stoutheid zien, en edelheid van geest.
 Zo zag men Thetis zoon, vermomd in vrouwen kleden,
 Daar Lycomeed' als maagd hem deed zyn hof betreden,
 Zich storten op het zwaard dat vorst Ulisfes kunst,
 Der echtbreukwrekersheir, voor Trooijes wal, ter gunst,

Deed schitteren in zyn oog, en hem zyn staat ontdekken
Met weêrzin, daar men hem den oorlog zocht te onttrekken.

Dat blakend' heldenvuur dat Numa blyken doet,
Ontwingt vorst Tatius een vreugdetranenvloed:
Hemzelv' ontsteekt een drift die hy niet kan betoomen;
Myn zoon! dus roept de vorst, door blydschap ingenomen,
Gy zult der Marfen magt bestryden gaan in 't veld,
Maar van uw' vader grootsch op dezen togt verzeld;
ô Ja! ikzelf zal u daar wy 't gevaar trotseren,
De gronden van de kunst der oorlogshelden leeren.
Waan niet dat tyd myn kracht volstrekt heeft uitgeput;
De speer is in myn hand op 't veld noch niet onnut;
Deze arm is noch bekwaam om 't zwaarste schild te dragen.
Held Nestor, meer dan ik gevorderd op zyn dagen,
Heeft aan Antilochus, zyn' dierbren zoon, geleerd
Die kunst waardoor de moed in 't stryden triomfeert:
Weeg ik geen' Nestor op in kunst van te overwinnen,
Ik kan myn' zoon zo teêr als hy den zynen minnen.

Zo spreekt vorst Tatius: Den dappren jongeling,
Die spraakloos aan den hals des gryzen konings hing,
Wierd schier de liefdedrift, waardoor hy wierd gedrongen:
Tot zyn Hercilia, in 't heetst der vreugde ontwongen;
Doch, éénsflags hoogst beducht dat een bekentenis
Dat glori niet alléén de spoor ten oorloge is,

Hem

Hem by den gryzen vorst zyne eer kon doen verliezen,
Bessuit hy op éénmaal een' betren tyd te kiezen
Waarín hy Tatiús een drift zal doen verstaan,
Wier uiting nooit den mond dan pynlyk zal ontgaan.
Vervuld van 't nieuw ontwerp, verlaat de gryze koning,
Met een' verhaasten tred, en Numa en zyn woning,
En eischt van 't priesterdom 't geweer sints langen tyd
Den grooten dondervoogd godsdienstig toegewyd.
Hy ziet het, roert het aan, en voelt de drift ontvonken
Die hem in de eerste jeugd als krygsmán was geschonken.
De vorst, thans in zyn vuur door geen bedwang gestuit,
Schreeuwt, voor den god gekniel, verrukt dees woorden uit:
ó Groote Jupiter! zo tallooze offerhanden,
Die wy op uw altaar en voor uw beeld verbrandden,
U nooit mishagden, zo myn hart u nooit misdeed,
Zo geen gedachte zelfs in my uw' wil bestreed,
Doe my, voor weinig tyds, den zelfden krygsmán wezen
Die ik door uwe gunst zo roemryk was voordezen,
Toen woeste Rhamnes, van 't Herniefiesch volk verzeld,
De krygsmagt des Sabyns bestoken kwam in 't veld.
Die trotsé dorst myn jeugd, voor 't oog des volks, verachten;
Hy daagde my ten stryde; ik dorst zyn' arm verwachten:
Hy dreef me een werpspiets toe, die thans geen oorlogsmán,
Hoe forsgepierd, hoe sterk, met vrucht behandlen kan.

Zyn toeleg was om my éénsflags ter neêr te vellen;
 Dat zo geducht geweer wist ik met kunst te ontstellen,
 En, door uw gunst gesterkt, viel ik op Rhamnes aan,
 En deed driewerf myn kling hem door zyn ligchaam gaan;
 Zyn bloed rookte aan myn staal, en stroomde op't slagveld tevens.
 ô Groote Jupiter! noch weinig dagen levens

Met glori, en daarna sta ik vergenoegd u af
 Dit leven, met all' 't geen uw gunst me in 't leven gaf,

Dus bad vorst Tatius. In zyn paleis gekomen,
 Heeft naauw' zyn dochter iets van zyn besluit vernomen,
 Of zy besfryd den vorst in zyn ontwerp met kracht;
 Maar vruchtloos is gesmeek, en tranenvloed, en klagt:
 Bedrukte Tatia ziet op één' stond vervlogen
 Al 't blinkend' van 't geluk, dat haar hield opgetogen.
 Zy, die maar al te wél in 't hart van Numa zag,
 Wyt zich haar smarten niet, of uit zich in beklag;
 Haar' vaders ras vertrek drukt fel haar schreijend harte,
 Maar 't kwynende oog, helaas! beschreit noch andre smarte.

Intusfchen Numa denkt slechts aan Hercilia,
 En 't geen 'er noodig is eer hy ten velde ga.
 Hy heeft geen wapentuig dan dien geliefden degen
 Zyns vaders, dien hy had van Tullus hand gekregen.
 De brave Tatius kiest zelf in 't wapenflot
 Geschikt door Romulus ten dienst van 't oorlogsrot,

Een

Een schitterend harnas uit, geschikt voor Numaas leden;
Dit wapentuig, met goud bevallig ingefneden,
Was door de kunst bereid om, onder 't bloedig slaan,
Den knods- of sabelslag, hoe sterk, te wederstaan.
Noch schooner was de helm, uit spieglen staal geklonken;
De kunst deed op den top een dreigend Sphinxbeeld pronken,
Daar op de trotse kruin van 't gruwzaam monsterdier
Een purper pluimbosch golft, met aangename zwier.
Het schild, zo schoon bewerkt als immer krygslieën zagen,
Van zeven bladen leër behendig saam geflagen,
Was met vier platen, fors door vuurkracht uitgerekt,
Van goud, van zilver, tin en koper overdekt.
Egéons forse vuist, beroemd door 't wapensneden,
Vormde eertyds dit ten dienst van koning Procas leden,
En dreef op 't veld des schilds, met de afgerechte hand,
Eneas levensloop in zyn geboorteland,
Aan de Afrikaansche kust, in 't zwerven langs de stroomen,
Tot by Lavinia, aan 's gryzen Tybers zomen.

De koning, die verrukt dees wapenen verkoor,
Stelt die, tropheesch gewyz', den jongen Numa voor.
De klank van helm, van schild en yzren harnasplaten,
Had iets verschriklyks, zelfs in de ooren der soldaten,
Maar doet in 't jeugdig hart des helds meer drift ontstaan:
Hy staart op 't wapentuig, roert dat met eerbied aan,

En

En vind vermaak, eer hy 't zyn leden doe bedekken,
 Met zyne kloeke vuist 't noch eens een klank te onttrekken.
 Welhaast vergroot dat tuig, geschoten aan zyn leên,
 Zyn ryklyk door natuur vergunde aanloklykheên.
 Zyn hart bonst aan de plaat die 't voorlyf houd omtogen,
 Daar 't schittrendst heldenvuur zich opdeed in zyne oogen.
 Zo zien we een jeugdig ros onttoomd in zyne wei,
 Voor de eerste maal verhit door 't hevige krygsgefehrei,
 En 't klinken der trompet, langs 't zwichtend' veldgroen loopen;
 Hy schud het moedig hoofd, het neusgat spalkt zich open,
 Ontlaad een heete damp, die zelfs de grasfcheut treft,
 Terwyl het manenhair zich in de lucht verheft,
 En 't grinnikkend geschreeuw zich doet ten antwoord hooren
 Des toons, dien 't hart ontfangt door de opgestoken ooren.

De nacht, te traag van spoed voor 't harte van den held,
 Zweeft op haar zwarte koets langs 't blaauwe starrenveld,
 En 't zoet geweld des slaaps heeft heden geen vermogen,
 Hoe sterk zyn invloed zy, op 's jongen minnaars oogen.
 De prins is ongerust, zyn geest is buiten spoor,
 En stelt zich op éénmaal een' reeks ontwerpen voor;
 Hy foltert, peinzend', zich, doch vruchtloos, in 't besluiten
 Wat by Hercilia de mond zal moeten uiten;
 Zyn hart, nu hoopeloos, en dan door hoop gevleid,
 Wensch, blakend' en beducht, haar tegenwoordigheid;

En

En streelt by voorsmaak zich met die gelegenheden
Waarin hy, vol van moed, naast haar ten stryd zal treden;
Ja, vol van zyn ontwerp, dat hem niet kan ontgaan,
Stelt thans de geest zich voor 't geen 't ligchaan zal bestaan.
Aurora was noch verr' van de oostelyke kusten,
Toen Numa, onbekwaam één oogenblik te rusten,
Gewapend in 't paleis van Tatius verscheen.
De vorst belacht die drift, is spoedig op de been,
En zet een' yzren helm op zyne zilvren hairen;
Dit wapen valt hem zwaar, gedrukt door last der jaren.
Hy schiet het harnas aan, dat hy, sints langen tyd,
Ten tempel van Jupyn dien god had toegewyd,
En willend' noch zichzelf' noch zyne dochter kwellen
Door smarten, die altyd een teër vaarwel verzellen,
Ontgaat hy stil 't paleis, daar hy op Numa leunt,
Die, blakend' van verlangst naar 't heir, hem ondersteunt;
Dus streeft het edel paar vol moeds naar Mavors velden,
Bestemt ter famenkomst van Romes oorlogshelden.
De koning Romulus, zyn dochter, en de schaer'
Der oorlogsmannen, zyn op 't veld reeds by elkaer.
Thans word door Tatius, met zichtbaar welbehagen,
Zyn' dappren ryksgenoot bevallig voorgedragen
De jeugdige oorlogsman, die, door den roem bekoord,
Den Romer volgen wil tot 's aardryks uiterste oord.

Hercilia, die fierfte en moedigfte aller vrouwen,
Bloost, door den jongen held zo onverwacht te aanschouwen;
En Numa, die 't gesprek bedachtzaam heeft beraamd,
Dat hem, als jongeling, aan Romulus betaamt,
Vergeet zyn gantsch gesprek, voelt zich de spraak benomen,
Zodra Hercilia is voor zyn oog gekomen.

De vorst van Rome toont zich door 's helds drift bekoord,
En leid, zodra hy slechts des jonglings afkomst hoort,
Hem ylings voor de spits van zyn Sabynsche schaeren,
Die in 't Romeinsche heir ten linker vleugel waren.
Sabynen! zegt de vorst, ziet hier één' held te meer
Die met ons pal wil staan by 't klinken van 't geweer.

Die jeugdige oorlogsman, één van uw landgenooten,
Verdiend uw liefde, is uit Pompilius gesproten...

Het woord Pompilius is naauw' den mond ontgaan,
Of al 't Sabynsche volk heft straks een' vreugdkreet aan,
En, ondanks Romulus, verlaat het zyn geleden,
Om naar den jongen held, hunn' landgenoot, te treden.

De dappre Metius, beroemd door heldenmoed,

Met Murrex, Volscens en Valerius, gevoed

In 't bloedig veld van eer, daar nooit hun stoutheid bukte,

Na tyd de rimpels reeds in 't kloeke voorhoofd drukte,

Omärmen teér den zoon van dien geliefden held,

Die hen, als legerhoofd, voordezen leidde in 't veld;

En

En drukken hem, dien 't lot hun volk heeft toegezonden,
 Aan hunne borst, bedekt met gloriryke wonden.
 Hiér roept 'er één, verrukt, met een beschreid gezigt:
 Ik ben, ô jonge held! uw' vader 't all' verpligt;
 Dáár schreeuwt een ander uit: zyn moed behield myn leven!
 En alles roept: Hy wierd tot weldoen steeds gedreven!
 Plaats u aan onze zyde, ô nazaat van den man
 Wiens vroomheid en wiens moed men gaëloos noemen kan!
 Vecht door ons schild beschut, en gy hebt niets te vreezen;
 Ons hart, en aller arm... 't zal alles 't uwe wezen!
 ô Hooggeduchte vorst van 't fiere Rome! (dus
 Spreekt al 't Sabynsche volk tot koning Romulus,)
 Benoem hem tot ons hoofd. Wie zal ons overwinnen,
 In 't stryden voor een' held dien wy zo teêr beminnen!
 Bedenk dat geen Sabyn ooit van een slagveld vlood,
 Zolang Pompilius ons volk in stryd gebood.
 Wy zullen, op zyn spoor, ons 't stoutst bestaan vermeten:
 Ja, Numa zy voortaan Pompilius geheeten,
 En, zyt verzekerd, vorst! dit zweert u elk Sabyn,
 Dat gy in dezen kryg zult overwinnaar zyn.
 Ja, eedle vrinden! ja, getrouwe landgenooten,
 (Zegt koning Tatius, toevallig toegesloten,)
 Hy zal ontwyfelbaar uw leidsman zyn in 't veld,
 Door gryzen Tatius in al zyn doen verzeld.

Ik zal my, ô myn oude en trouwe rotgezellen!
 Die noch my kennen moet, vóór uwe heirspits stellen;
 Ik zal u, gy zult my in 't perk der glori zien,
 Daar ik gewis voor 't laatst by uwe vaënen dien';
 En zo myn kracht bezwykt door last der hooge jaren,
 Draagt my dan op uw' arm in 't dichtst van 's vyands sphaeren.
 Dees woorden van den vorst ontwringen aan dien rei
 Sabyne, groot van ziel, een hevige veldgeschrei;
 Men ziet hen, hoogst verrukt, den gryzen vorst omringen,
 Men ziet dat edel volk zich by hunn' prins verdringen,
 Daar 't all' zyn kleedren kuscht, en zyn verzwakte hand.
 ô Beste koning van 't verlaten vaderland!
 Dus schreeuwt men, ja, onze arm zal roemryk u verweeren;
 Ons ligchaam zal de op u gemunte slagen keeren:
 Wie werd de zorg vertrouwd voor ons geliefd geflacht,
 Zo onze vader werd in 't fryden omgebracht?
 Kom, leer aan 't hoofd gesteld van uw Sabyne'sche sphaeren,
 't Kroost van Pompilius zyn' vader te evenaren,
 Terwyl door onze trouw den volken word' geleerd,
 Hoe hoog een deugdszaam volk een' goed' monarch waardeert.
 Getroffen door die liefde en trouw der onderdanen,
 Beantwoord Tatius 't volks vreugdgeschreeuw met tranen.
 Zyn hart eischt dat zyn arm de vrindenpligt voldoe;
 Hy reikt dien strammen arm zyne ouden vrinden toe,

Hy drukt hen aan zyn borst, herhaalt de heldendaden
Waardoor welêr hun kruin met lauwren wierd beladen,
En eischt dat aller hart zyn' eedlen voedsterzoon,
Geen minder liefdeblyk dan aan hemzêlv' betoon'.
De woeste Romulus, gewoon aan bloedtooneelen,
Voelt zelfs zyn yzren hart door zulk een schouwspel streelen,
Verklaart den jongen held, die fier naar krygsêer tracht,
Tot hoofdman der Sabynsche ontzaglyke oorlogsmagt;
En hy besluit, op dat hy alles moog' vernoegen,
By Numaas naam dien van Pompilius te voegen.
Een vreugdgaln van al 't heir beântwoord in de lucht
De klank der krygstrompet, daar by dat krygsgerucht
Hercilia, die fiere, in 't heetst der doodgevaren
Gewoon aan 't hoofd te slaan van die Sabynsche schaeren,
In 't heimlyk 't noodlot dankt, dat ze in een' legertogt
Die strydplaats zich verkoor, en die verkrygen mogt.

Het heir lag thans gereed om, op een eerste teken
Van koning Romulus, ten optogt op te breken,
't Wachtte alles op dien last met brandend ongeduld;
De gryze Tatius, met tedren zorg vervuld
Voor zyner volken heil, was bezig met den wyzen
Mesala 't volkbelang met nadruk aan te pryzen,
In zyne afwezendheid; wanneer men in 't verschieft
Een drom van vrouwen, en bedrukte gryzäarts ziet,

Door kindren vergezeld, daar op hun aller wezen
 Den bittren rouw van 't hart op 't zichtbaarst was te lezen.
 Met opgestoken arm vervult dees drom de lucht
 Met akelig geklag, en hoorbre boezemzucht,
 En stort, in 't hart verblyd den gryzäart noch te ontmoeten,
 Genaderd, in geweën, zich yllyngs aan zyn voeten.
 Men roept: Hoe! wilt gy saam' uw land en ons ontgaan!
 Twee vorsten, hoogst verpligt ons teder voor te staan
 Als vaders, zullen dan, gevoelloos voor hun staten,
 Ons allen vaderloos in onze landen laten!
 Dat Romulus vertrekke, en 't krygsloot hem bekroon';
 Zyn afzyn is ons volk sints langen tyd gewoon:
 Maar, goede Tatiüs! ons waardiger dan 't leven,
 Ô Gy! die ons bemint, en steeds zyt bygebleven,
 Waaröm verlaat gy ons? en kiest den wreeden stryd?
 Wie handhaaft aller recht als ge ééns vertrokken zyt!
 Wie troost ons in verdriet? Wie zal ons wee vermindren?
 In 't kort, wie heelt, als gy, de hartwonde uwer kindren?
 Gy weet, dat als ons heir een zege had behaald,
 Een zege steeds met bloed des onderdaans betaald,
 Hoe ge u door vader, weëuw en kindren zaagt omringen,
 Die, wenende in uw' arm, van u hunn' troost ontvingen;
 Gy schreide nevens hen, en hun gepynigd hart
 Voelde op dat oogenblik verlichtenis van smart.

Wat

Wat toch zal 't noodlot ééns van die bedrukten wezen,
Als zy niet slechts den man die 't weedom kon genezen,
Ontbeeren; maar elk uur dat hy hen blyft ontroofd
Ter prooije zullen zyn van sidring voor zyn hoofd?
En welk een voordeel toch kan deze kryg u geven?
Wat glans ontbreekt 'er toch, ô vader! aan uw leven?
Is niet een godlyke eere een loon van uw bewint?
Ziet gy u door uw volk als vader niet bemint?
Kan een monarch meer roem, en meer geluk begeeren?
Verwacht men meer geluk van bloedig tiomferen?
Hoe! opdat ge, elders, wreed, verlaafden maken zoud,
Verlaat gy kinderen, uw liefde toevertrouwd!
Dit was een' gryzárts taal, en die beminde koning,
Getroffen in de ziel door zo veel trouwbetoning
En liefde, kan den loop der tranen niet weérstaan.
Hy ziet den jongen held, en de oude krygslieën aan,
Daar Numa en die drom, met loflyk zielgenoegen,
By 't smeeken des Sabyns, geknield, hun bede voegen.
Ontroerde Tatius, hier tegen niet bestand,
Werpt ylings helm en lans ter neder in het zand,
Omhelst den gryzen man die hem heeft toegesproken,
En roept, door 't loflykst vuur in 't edel hart ontstoken:
Myn kindren! 't is gedaan... Eerwaardige Sabyn!
Daar is voor my geen roem dan u van nut te zyn.

Ik zal myn' zorg alleen aan uw geluk bepalen,
En in uw armen zyn tot ik in 't graf zal dalen.
De blydschap, door die taal in 't hart des volks ten top,
Voert duizend galmen straks ten hoogen hemel op;
Men dankt den goeden goôn voor zo veel gunstbetooning,
En zegent uit één' mond den vaderlyken koning,
Daar tedre Tatia, die, deerlyk afgemat
Van schreijen, tot dit uur zich noch verborgen had
In 't midden van den drom, zich knielend', dus deed horen:
Gy floot voor myn' geweën en kermen oog en ooren,
ô Vader! maar ik heb van uwe deugd vertrouwd,
Dat gy de klagt uws volks voorzeker hooren zoud.
Ik ben 't die 't heb verzaëmd, en tot u heb gedreven,
Na ik hen 't dreigend' wee te kennen had gegeven;
Geen afgunst kwelt myn' ziel om zulk een voorkeur, neen!
De vorst omhelst zyn' telg; zyn' oog smelt in geweën;
Hy treed op Numa toe, omhelst hem met erbarming,
Zegt hem vaarwel, en keert, na deze tedre omarming,
Zich naar 't Sabynsche volk, en tot die gryze liën
Die hy in vroeger tyd had by zyn' vaën gezien,
Bevelende aan dien drom den zorg voor Numaas leven,
Een' schat dien hy aan hen durft in bewaring geven.
Ontroerde Tatia floeg de oogen naar den grond,
Spande al haar krachten aan, om, in dien droeven stond,

Te wenschen aan den prins, dat hy eerlang moog' keeren
Met zo veel roem en heil als hy ooit kon begeeren.
Thans stoort de krygstrompet, op Romulus bevel,
Daar 't heir zich reeds beweegt, 't vertederend' vaarwel.
De gryze koning kan zyn smarten niet bedekken,
Daar hy de legermagt voorby zich af ziet trekken;
Zyn hart barst van gezucht, daar druk zyn lippen fluit.
Prins Numa strekt van verr' tot hem noch de armen uit,
En 't volk draagt, hoogst verheugd, met de eêlfte trouwbetooning,
Op de armen, naar de stad dien teêrgeliefden koning,
Wiens byzyn aller hart ten hoogste dierbaar is,
En hen ten troost verstrekt in alle droefenis.
Gedurende al den togt zyn Romes oorlogsdrommen,
Door dappren Romulus verdeeld in drie kolommen,
Waarvan hy de eerste alleen als legerhoofd gebied;
Doch deze vorst bepaalt zich aan één' strydpost niet:
Gezeten op een ros in Thraciën geboren,
Een ros dat brieschend' zich elk oogenblik doet hooren,
Daar 't schynt dat uit den neus en 't oog een vuurstraal spuit,
Rent hy alôm, keert, vliegt, en deelt bevelen uit.
Die prins is overâl by 't woên der oorlogslieden,
En laat Hostilius den Roomschen drom gebieden,
Dien gryzäart aan wiens zoon, wiens krygsdeugd loslyk blonk,
In later' tyd het volk den Roomschen scepter schonk.

Men ziet Horatius, vermaard door moed en zeden,
 In dezen oorlogstogt naast dezen krygsman treden,
 Horatius, wiens kroost den moedigen Albaan,
 Ruim vyftig jaar hierna, in 't Roomfche juk deed gaan,
 Na één Horatius, ten dienst van Romes wallen,
 Drie Curiatiën ontziend op 't veld deed vallen.
 Masficus, Servius en Abas, vergezeld
 Van jeugdigen Mifeën, afkomstig van den held
 Van Trooije, zyn aan 't hoofd van Romes oorlogsbenden,
 Met held Talasius, wiens moed zelfs volken kenden.
 Elk dezer oorlogfliën, wier hart van krygsvuur blaakt,
 Had, door een' reeks van daën, zich reeds beroemd gemaakt;
 Elk hunner torscht in 't veld één van de wapentuigen
 Eens vyands, zelfs vermaard door voor hun zwaard te buigen.
 De dappre Romers zyn de voorfpits, al den tyd
 Waarin, voor Romes eer, de rechter vleugel fryd.
 De tweede drom beftaat uit Latiums foldaten,
 Uit Laurentynen, uit een' hoop van Fidénaten,
 Telleners, en uit volk van 't oude Polidoor,
 Door fiere Ariciërs gevolgd op 't heldenspoor.
 Dees volken door de vuist van Romulus geketend,
 Gaan nu voor hem ten fryd, niet slechts hun juk vergetend',
 Maar op de neêrlaag trots die de eer heeft aangebragt,
 Dat all' wat adem fchept hen als Romeinen acht.

De dappre hoofdenrei die al deze oorlogslieden,
Ten dienst van 't groeiend' Rome, in 't veld van eer gebieden,
Bestaat uit Azilas, uit Orimanth', en uit
Den forsfen Feralbyn, verzeld door de eedle spruit
Van nimf Perenna, die, door kuische drift gedreven,
Niphéus, waarlyk schoon, besloot haar hand te geven,
Een jongling die het licht eerst in Canentes zag.
Cynires, priester van de godheid van den dag,
Praalt aan hun zyde, en 't hoofd, met eenen helm beladen,
Pronkt met de aan zynen god gewyde lauwerbladen;
En deze bende, die in volk te voet bestaat,
Vormt steeds den middentogt, als 't leger veldwaarts gaat,
En als 't in 't open veld, of stormende op de wallen,
Naar Romulus bevel, den vyand aan moet vallen.
't Sabynefche krygsvolk vormt den derden legerfioet:
Dees vreeslyke achtertogt, beroemd door oorlogfmoed;
Maakt steeds, verr' dat dees stand zyn luister zou verkleinen,
Den linkervleugel uit van 't leger der Romeinen.
De gryze Métius, beroemd in 't bloedig ftaan,
Had jongen Numa hier den heirftaf afgeftaan;
En de achtbare oorlogfman, ten top van ftaat verheven,
Word dus foldaat op 't eind' van zyn roemruchtig leven,
Maar grysheid, wonden, roem en lange levenftyd,
Verwekt in wat den held, op togten of in ftryd,

Verbonden aan zyn wet, als krygsman, na mag treden,
 Eene achtung onverknocht aan hooge waardigheden.
 Dus blyft de gryze held noch in den ouden staat;
 Ja, Métius beveelt, zelfs als gemeen soldaat.
 De wyze Catillus praat aan des krygsmans zyde,
 Geduchte Coras trekt verheugd met hem ten fryde,
 Met Talos, Tanais, en Gallus, groot van moed;
 De laatste is kleinzoon van den wydvermaarden vloed
 Abaris, wien het schoon van Astur kon bekoren,
 Ten rand des vloedsprongs van Blandusiën geboren.
 Al 't heir zag Gallus aan voor minnaar dier Najaad'.
 De opstuivende Ufens volgt, met een gefronst gelaat,
 Daar zyne brede baart, die 't wezen half bedekte,
 Door zyn veelvervigheid elk tot verwondring strekte.

Ziedaar den oorlogsstoet die Numa vergezeld,
 En met hem glori zoekt in 't bloedig oorlogsveld.
 Gedoscht in wapenen die elk in de oogen blonken,
 Van liefde, glorizucht en zielgenoegen dronken,
 Praalt Numa, aan het hoofd dier benden, op een paard
 Welks blankheid die der sneeuw volkomen evenaart,
 En door vorst Tatius den jongen held gegeven.
 Het sterk, het vurig dier, door ongeduld gedreven,
 Briescht onder 's meesters lyf, neemt deel in 't krygsgerucht,
 Slaat fors den hoef in de aarde, of heft dien in de lucht,

Doet

Doet aan 't gebit, ten dwang hem in den muil gestoken,
By 't proesten, en 't geblaas, een sneeuw wit muilschuim roken,
En toont, door drang op 't bit, aanhoudend zich verstoord
Dat hy 't gebriesch van 't ros in 's legers voortogt hoort.
Ter zyde van den held praalt op een legerwagen,
Zo prachtig als voorheen ooit sterfelyke oogen zagen,
Hercilia, zo fier en uitgedoscht met één
Als de eedle schutsgodin van 't wydberoemde Atheen';
Daarby zo schoon als zy die, zynde uit schuim geboren,
Vulcaan ter gemalin door 't noodlot wierd beschoren.
De kam des stalen helms, die blinkt op 't zwarte hair,
Bestond, dit was haar keur, in Romes adelaar.
De pylen, door een busch van louter goud omvangen,
Zyn, aan een' ryken band, langs 't schouderblad gehangen.
De boog van Pandarus is in haar rechter hand:
Enéas bragt die zelf aan 't Itaaljaansche strand;
Zyn kleinzoon Romulus zag zich in later dagen,
Door 't volk dat heiligdom eerbiedig opgedragen.
De wyze Brutus, 't hoofd van dat beroemd geslacht
Dat zo veel helden heeft voor Rome voortgebragt,
Houd in zyn straffe vuist den yzren toom benepen
Der rosfen, die hun vracht langs klip en zandspoor slepen,
En voeren de Amazone in 't hevigt van den stryd;
Een post die Brutus word door Numaas hart benyd.

Die teêrverliefde held, schier aan zichzelf' ontogen,
 Vest' onôphoudelyk op zyn prinses zyne oogen,
 Is, op zyn weeldrig ros, hoe stygrend', hoe vol moeds,
 Hoe driftig tot de ren, steeds naast hare oorlogskoets.
 Hy heeft aan de Amazone in schoon niets toe te geven;
 Maar haar gewoonte aan 't veld, en 't lastig oorlogsleven,
 Had haar, van de eerste jeugd der vrouwen zorg ontrukkt,
 Een' woesten krygsmans trek op 't straf gelaat gedrukt.
 Niet anders praalt Apol gewapend op de bergen
 Van Cynthes, daar Diaan', gewoon aan 't wild te tergen,
 Met dezen broeder fier den taaijen boog bestiert:
 Hun moed is even groot in stryd met wild gediert',
 Hun schoonheid is gelyk in grootheid van vermogen;
 Latonaas dochter straalt nochtans meer vuur uit de ogen,
 Daar op haar streng gelaat een fiere stoutheid zweeft,
 Die 't minzaam aangezigt haars broeders nimmer heeft.

Het leger trekt met spoed, naar wensch der Roomsche helden
 Op Liris boorden aan, en naar de Auxencer velden;
 Hier was het dat het heir de Capuaansche magt
 Moest wachten, tot een' steun van Romes wapenkracht.
 Doch eer men Liris boord met tenten kost bedekken,
 Moest Romes oorlogsvolk 't Herniefiesch veld betrekken.
 De koning Romulus zend zyn herauten af,
 Eischt doortogt, daar men hem een weigrend antwoord gaf.

't Her-

't Herniefesch opperhoofd uit moedig deze rede:
Ik leef met Romulus, en 't Marsenland in vrede;
Ik heb met Rome noch met Marsen een verbond.
Verzocht uw vyand my te trekken langs myn' grond,
Om met zyne oorlogsmagt op Rome zich te storten,
Nooit duldde ik dat zyn heir den weg zich zou verkorten
Door myn onzydig land: dus eischt de plicht van my,
Dat u naar 't Marsenland die weg gefloten zy;
En ik denk recht te doen, hoe 't Rome ook moog' verstooren,
Met meer de onzydigheid dan Romes eisch te hooren.
De trotse Romulus, vergramd door dit besluit,
Barst, siddrend' door den toorne, in deze woorden uit:
Onzinnige monarch! welhaast zult gy ontdekken,
Daar gy twee volken ziet naar 't veld van glori trekken,
Twee volken, groot van magt, hoe hoogst gevaarlyk 't is,
Dat gy onzydig blyft in dees gesteltenis:
Zelfs van dit oogenblik moogt gy voorzeker vreezen,
Des overwinnaars wraak ter prooi te zullen wezen.
Gedwongen midlerwyl tot uitstel van de wraak,
Genoodzaakt dat zyn heir een' langen omweg maak',
Om aan der Marsen grens het Roomsche belang te dienen,
Beklimt hy 't hoog gebergt' der woeste Simbruinen,
Waaruit zich de Anio in lager landen stort,
Waardoor de snelle gang des vloed's geboren word.

Die lange en harde togt vermoeit de Roomsche benden,
Maar is ten hoogste nut voor die den kryg niet kenden,
Voor 't onbedreven volk, waarmee' de vorst zyn magt
Staatkundig had versterkt, eer hy die veldwaarts bragt.
Prins Numa bovenal word hier, in 't vuur van 't leven,
Voor 't eerst een harde les van 't grootsch beroep gegeven
Door hem omhelst met drift, die niemant stuiten kon,
En dat hy met den last des zwaarsten togtz begon,
Door meesters in den kryg, gewoon geen' last te vreezen:
Door zyn Sabynenzelv' aanhoudende onderwezen,
Ontstoken door de liefde en tegenwoordigheid
Van haar die, meer dan ooit, zyn hoop in 't harte vleit,
Is hy op 't eind' des togtz, in krygswee 't hoofd te bieden,
En ondervinding, reeds gelyk aan oorlogslieden
De krygsschool doorgestaan; en weet, aan 't zien van bloed
En veldslag ongewoon, reeds hóe men sryden moet;
Daar 't hart, door 't oorlogsvuur dat in hem brand gedreven
Ten sryde, om de Amazone een proef zyns moeds te geven,
(Een proef die in zyn' geest reeds hem haar waardig maakt,)
Met onbeschryfbre drift naar 't zien des vyands haakt.
In 't eind' genaakt het heir verheugd de Lirisstranden:
Die uitgebreide vloed scheid hier drie groote landen,
't Herniefesch, 't Marsen en Equés gewest', van één.
De vorst van Capua, die 't heir kwam tegen treên,

Had sints drie dagen reeds zyn tenten hier doen spannen,
 En was te veld aan 't hoofd van dertig duizend mannen.
 De voortogt des Romeins komt eindlyk op hem aan;
 Terstond doet hy zyn volk de legerplaats ontgaan,
 Schaart hen in 't open veld, slagvaardig, in geleden,
 En wacht zyn' bondgenoot in 't statig nader treden,
 Met klank van krygsklaroen en duizend horens af,
 Waarop de krygstrompet der Romers antwoord gaf.

De koning Romulus beveelt zyn legerknechten,
 Ter rust van 't heir, met spoed de tenten op te rechten,
 En schaart zich vóór de spits der hoogst onweébre magt,
 Door 't wulpsch Campaniën in 't oorlogsveld gebragt.
 Terwyl zich 't leger schaart, zien weérzydsche oorlogshoopen
 De koningen met drift elkaër in de armen loopen
 Bezwerend' by hun goën, voor 't zoden veldaltaar,
 Eene onverbreekbre trouw en vrindschap aan elkaër;
 Waarna zich Romulus door niets laat wederhouën
 In 't hoogst naauwkeurig, nut en wysfelyk beschouwen
 Der magten aangerukt ter volging van zyn spoor.

Hy loopt met ongeduld dier benden reijen door:
 Terstond walgt een gedruis, dat zich alöm doet hooren,
 En vóór en in elk tent, des straffen konings ooren;
 't Campaniesch krygsvolk lacht in 't byzyn van den held,
 Snapt onder de oefening der wapnen op het veld,

En durft een tuchtloosheid in al zyn doen ontdekken,
 Waardoor de vorst in 't hart de gramfchap op voelt wekken.
 Men ziet naar allen kant hem ftraffe blikken ftaan;
 Hy hoort de dwaze taal der legerhoofden aan
 Met mededoogendheid, daar zy zichzely' verpynen
 Om in zyn oog bekwaam in 't oorlogswerk te fchynen;
 En acht geen' uit een' hoop die trots met dwaasheid paart,
 Op alles wat hy hoort, één enkel antwoord waard'.
 Hy fronst zyn winkbraauw, ziende een' reeks van gryze lieden
 Door hopliên zonder hair aan lip of kin gebieden,
 En hoe op ieder tuig dat hem in de ooren klinkt,
 Op harnas, fchild en helm het goud en 't zilver blinkt.
 Hy grypt een prachtig fchild, zo 't fcheen te zwaar te dragen
 Voor een' Campaniër, in 't bloeiendst zyner dagen,
 Daar 't voor zyn vingrentop naauw' tillenswaardig was,
 En bloost van grimmigheid toen hy op 't fchildveld las
 Een tedre liefdespreuk, door wellust ingegeven,
 En door de hand der kunst daar fierlyk op gedreven.
 Zyn hand ontrukkt de lans aan meer dan één' foldaat,
 Daar 't hout den minften druk der vuist niet wederftaat,
 En hy grimlachend' vraagt, met fchimp en medelyden:
 „Is dit dan 't wapentuig waarmee' gy ééns zult ftryden?
 De held trad verder voort, en in wat tent hy ging,
 De pracht en dartelheid baart veröntwaardiging:

't Zagst

't Zagtst reukwerk kan alöm den wellust hier verzaden;
Men slaapt op 't pluimenbed, heeft in de tenten baden,
Ja, 't geen verwyfdheid ooit in steden bragt byéén,
Is hier ten dienst des smaaks, en rust van 's krygsmans leén.
Hy ziet hier opentlyk die snoode dobbelspelen,
Waarby, in 't holst der nacht, zy die in 't heir bevelen,
En die 't Campaniesch heil als mannen is betrouwd,
Den tyd verspillen, met hun rust, geluk en goud,
Ja, dikwyls tevens de eer: iets verder voortgetreden,
Verneemt hy een toneel van erger eerloosheden;
De tuchtloosheid vergunt een vrouwelyk gebroed,
Zo talryk als byna de gantsche legerstoet,
In 't openbaar een school van ontucht op te richten,
Lokt jongen krygslieën aan, met lonkende aangezigten,
Daar 't hen op 't schaamteloos in laffe boeijen fluit;
Het zust hunn' moed in slaap, put hunne krachten uit,
Voert hen, beroofd van deugd, van glori en van krachten,
Als zo veel offers, toe aan 's vyands oorlogsmagten.
En, eindlyk, waar de held zyn toornige oogen slaat,
Ziet hy de snoode weelde, een telg van overdaad,
De ledigheid, de bron van schade, en kwade zeden,
De walgelykste vreugde en ongebondenheden;
Ja, 't geen men schandlyk noemt, vertoont zich klaar alöm,
Gevoerd ten hoogsten top, by dezen oorlogsdrom.

Men ziet den Roomfchen vorst, hoogst wars van die foldaten,
 Met ongemenen fpoed de legerplaats verlaten:
 Hy neemt, daar hy den toorn' van zyn gelaat verband,
 't Campaniefch opperhoofd, ernfttaftig, by de hand,
 En voert, al zwygend', ftraks den zwakken koning mede,
 Opdat hy Rome kenn', naar Romes legerftede.
 Hier heerscht een diepe ftilte, en op elks aangezigt
 Vertoont zich diep ontzag, en yver tot den pligt,
 Daar ieder op zyn' post noch oogen heeft noch ooren,
 Dan om zyn opperhoofd te aanfchouwen en te hooren;
 Elk krygsman wenscht te raën 't geen 't krygshoofd zal gebiën,
 Opdat men meer gezwind de krygsbevelen dien'.
 Hier fchittert niets dan ftaal, en koopren harnasplaten;
 Het goud en zilver zyn geen fierfels der foldaten;
 Dit eermerk is hier prins of hopman toegeleid,
 Niets dan geboorte of moed verdient dit onderscheid.
 Men ziet het heir door pracht noch vrouwenftoet verzellen,
 Maar wel door paarden, die het paardverlies herftellen,
 Door wagens die alleen met wapens zyn gelaën,
 Om wat de wapens derft in ftryd ten dienst te ftaan,
 En eindlyk door all' 't geen de kunst heeft uitgevonden,
 Ten onöntbeerbren dienst van krankten en gewonden.
 Elk krygsknecht draagt zyn tent, zyn mondbehoefte en 't geen
 Hem dient ter wapening van zyne forfse leën,

En niemant hoort hem ooit, by koude of hitte, klagen
Van harden langen togt, of last dien hy moet dragen.

De dappre koning treed met eenen tragen tred
Door zyn ontzaglyk heir, daar hy aandachtig let
Op Capuäas monarch, wiens geest hem fchynt ontweken;
Hy wandelt met hem voort, doch zonder iets te spreken,
Daar hy een wapen neemt van een' gemeen foldaat,
En ter beschouwing van den zwakken koning laat:
Dit tuig, de vuist te zwaar, vernedrende uitgekozen,
Ontvalt den Capuäan, terwyl zyn wangen blozen.
Straks brak de Roomsche held, na een zo straf onthaal,
't Langdurig zwygen af met deze zagte taal.

Nu, oordeel zelf, ô vorst! of uwe legerknechten
Bekwaam zyn nevens ons by één banier te vechten:
Een fiere leeuwenstoet en tedre lamren hoop,
Zyn immers ongeschikt tot een verëende ftroop.
Uwe oorlogsmagt, gewoon aan alle stadgemakken,
Zou inderdaad myn heir, waar 't ftryden zou, verzwakken;
En myn Romeinen, meest ten aanval opgebracht,
Verloren ruim de helft van hun geduchte kracht,
Verdedigende een heir van zwakke bondgenooten.
Noch één gevaar te meer moet myne vrees vergrooten:
De onzuivre luchtwalm in uw legerplaats ontftaan,
Zou tot myn legerplaats licht kunnen overflaan.

Verächtelyke weelde, in waarheid meer te duchten
 Dan alle geesfelen die 't menschdom ooit doen zuchten,
 Zou spoedig, uit uw heir in 't Roomsche heir gebragt,
 Den dapperen Romein berooven van zyn kracht.
 Hoe schoon zou Rome alsdan naar de overwinning dingen?
 Men zou ons zege op zege in 't veld van eere ontwingen?
 ô Vorst van Capua! ik ben oprecht van aart:
 Uw bondgenootschap is aan Romulus hoogst waard',
 Maar de eer die Rome alreede op 't aardryk heeft verkregen,
 Moet eindloos meer op 't hart van Romes koning wegen.
 Zo gy met ernst begeert dat ik uw' vrind zal zyn,
 Schei dan uw oorlogsvolk op 't oogenblik van 't myn';
 Verwyder van myn heir een heir dat my doet vreezen;
 Uw leger kan aan 't myn' niet dan gevaarlyk wezen,
 En zo u, tegen hoop, door 't lot niet is vergunt
 Dat ge ééns uw oorlogsvolk tot mannen maken kunt,
 Voorkom dat zy die 't lot die eer niet deed verwerven,
 Voor 't minst den geen' die 't zyn door weelde in 't eind' bederven.
 Zo sprak vorst Romulus; maar de erfgenaam der kroon
 Van 't weeldrig Capua, des konings jonge zoon,
 Prins Capis, dubbel waard' Romein te zyn geboren,
 Sloeg de oogen blozend' neêr, door deze taal te hooren.
 Zyn vader, gantsch verheerd door die hooghartigheid
 Die groote mannen is op zwakken toegeleid,

Smeekt

Smeekt Romulus om hem zyn pligten voor te fchryven,
En zweert zyn voorschrift steeds getrouw te zullen blyven.

Ik weet, zegt Romulus, en ik weet dit gewis,
Dat reeds 't Samnitiesch volk in vollen aantogt is,
Ter hulp der Marfen; maar Auxença, in uw landen,
Gelegen op hunn' weg, is noch in uwe handen:
Besluit u in dien muur, verdedig dien met kracht,
Zo die bestreden word door 's vyands oorlogsmagt.
Een derde van uw heir zy in die stad gelegen.
Zend al uw ovrig volk 't Samnitiesch leger tegen,
Geboden door een oud en dapper legerhoofd,
Een' man van wien uw hart zich 't meeste nut belooft.
Gebie hem bovenal dat hy 't gevecht vermyde,
Met volken zo geducht, en afgericht ten sryde;
Onmooglyk kan uw volk hen ooit op 't veld verslaan,
Maar door vermoeijing kan uw volk hen doen vergaan:
Uw heir zy dus bedacht hen nimmer aan te vatten,
Maar om hen, zonder sryd, gedurig af te matten.
Dat nooit der Marfen heir zich met dit volk veréén'.
Intusfchen zal myn heir de Marfen tegentreén;
En, met myn vaders hulp, durf ik gerust verwachten,
Dat ik hen zal verslaan met Romes oorlogsmagten.
Dat dan uw legerhoofd terftond, op uw bevel,
't Samnitiesch volk den weg behendig openstell'

Die

Die naar Auxença loopt: het hoopt gewis die wallen,
 Daar 't op uw zwakheid steunt, met vrucht straks te overvallen,
 Wanneer hun oorlogsmagt, door hovaardy verblind,
 Zich tusfchen deze stad en ons benepen vind.

Dus zal de wisse val dier ingefloten benden,
 Op éénen enklen dag den oorlog roemryk enden.

Hy zwygt. Prins Capis, jong, vol eere en heldenmoed,
 Valt ylings, hoogst verrukt, vorst Romulus te voet:
 Verwondringwaardig prins! zo achtenswaard' te gader
 Als Mars, der helden steun, uw goddelyke vader,
 Vergun den zoon van hem die heerscht in Capua,
 Te ftryden by uw vaên, waar Romes heirkraft ga.
 Ik wil het zwaar beroep der oorlogsmannen leeren;
 Ach! kon zich Capis ooit tot beter meester keeren!
 Denk, zoon eens gods! dat ik, door u ten oorlogsmann
 Gevormd, myn' vaders volk ook éénmaal vormen kan
 Tot helden, die geen dood in 't perk der glori vreezen;
 En zo elk Capuään ééns een Romein zal wezen,
 En immer aan den pligt die helden past voldoe,
 Itaalje fchryve u de eer van die hervorming toe.

De moedige opperheer van 't oorlogzuchtig Romén,
 Door 't vuur en de eedle taal des jonglings ingenomen,
 Heft straks hem van den grond, en stelt hem daadlyk aan
 Tot hoofdman van een' drom vermaard in 't bloedig slaan.

De prins, meer trots op de eer foldaat te zyn verkoren
 Van Rome, dan door de eer van prins te zyn geboren
 Van 't weeldrig Capua, kuscht, daar zyn hart reeds brand
 Van drift naar 't uur des stryds, zyn' dappren veldheers hand,
 En zegt het laatst vaarwel aan zynen zwakken vader,
 Aan zynen vriendenrei, en landgenoot te gader;
 Waarna hy naar den post hem toevertrouwd in 't veld,
 Als tot zyn hoogst geluk, met heeten yver, snelt.
 De vorst van Capua verlaat, in 't hart te vrede,
 Op 't eigenste oogenblik de Roomsche legerstede,
 Trekt op Auxençaas muur met duizend mannen aan,
 Beveelt zyn ovrig volk de krygswet te ondergaan
 Eens Grieks, die in zyn' dienst zyne achting had verkregen;
 En dees trekt met dat heir 't Samnitiesch krygsvolk tegen;
 Daar Romulus, in 't hart verlangend naar den slag,
 't Begin des krygstooneels, vóór 't einde van den dag
 Zyn dappre krygsmagt poogt, zo 't lot dit wil gehengen,
 Aan Liris overzyde in veiligheid te brengen.

Naauw' vind hy in den stroom een' doortogt voor zyn' stoet,
 Of hy beveelt terstond te waden door den vloed;
 Maar ylings fluiten hem drie Marsen zendelingen,
 Eerwaardig van gelaat; hun gryze baarden hingen
 Langs hunne ruige borst; de kale kruin bezat
 Een weinig zilver hair, dat geene schikking had;

Een pyl, wiens yzer blonk, was in één hunner handen,
 In de andre een houten kelk; hun treden, ligchaamsftanden
 En oogen waren fier, vol vorstlyke achtbaarheid.
 Hun oudste is 't die de zaak der Marsen dus bepleit.

ô Koning des Romeins! wat zyn de staatskrakeelen
 Die ongelukkig ons dus onderling verdeelen?
 Heeft ooit der Marsen magt uw landen aangevat?
 Dreigde ooit ons vreedzaam volk uw nieuwgebouwde stad?
 Wie zyt gy? en wat zoekt ge in 't nadren onzer landen?
 Campaniëns monarch besloot ons aan te randen,
 Op gronden van een recht dat harsfenschimmig is,
 Dat louter is verdicht; zyn straf is reeds gewis.
 Maar gy, onmogelyk kunt ge een' zweem van schyn zelfs vinden
 Van recht, om tegen ons den kryg u te onderwinden.
 Wy kennen naauw' uw stad, wy hoorden naauw' daarvan,
 Gy kent óns naauw'; en niets dat hebzucht streelen kan
 Moet in der Marsen land uw hebzucht ooit ontvonken.
 Kent gy het éénig goed ons door de goôn geschonken?
 't Zyn osfen, 't is de ploeg en deze kelk, daarby
 Zyn 't knodfen, tot bedwang van vreemde dwinglandy.
 De vruchten die ons os en ploeg van 't veld doen trekken,
 Doen wy der vrienden land ten onderhoud verftrekken;
 Wy dienen met dees kelk hen by elk offerhand'
 Ter eere van Jupyn, en 't smeeken voor hun land.

De pylen zyn gereed, zodra wy hem aanschouwen
Dien wy met zekerheid voor onzen vyand houên;
Wy dryven die van verre op onze hatren aan;
Daar onze knodsen hen in 't zand ter nederflaan,
Als hun vermetelheid hen ons doet nader komen.
Het staat aan u, ô vorst van 't naauw' bekende Romén!
Te kiezen of dees kelk, of scherpgepunten schicht.
Een godheid, zo men zegt, schonk u het levenslicht,
Zo 't waarheid is, doe goed aan menschen en aan landen,
En sidder, zyt ge een mensch, om menschen aan te randen,
Die hoe gering hun magt ook in uwe oogen schyn,
Niet minder sterk dan gy, en meer rechtvaardig zyn.

Nooit voelde ik, zegt de vorst, met hevig brandende oogen,
De kracht der siddering: myn heir is uitgetogen
Ter hulp myns bondgenoots, en zonder dat ik my
Bekommere of zyn twist met u rechtvaardig zy.
Ik ben god Mavors zoon, belust naar eer te dingen,
En ben niet opgevoed by Themis voedsterlingen.
Gy, gryzäart! keer, en doe uw volk myn' wil verstaan.
Ga, kondig, uit myn' naam, hen juk en oorlog aan,
En laat my dezen pyl van uwe hand ontfangen,
Het schoonst geschenk dat ik op de aarde ooit kan verlangen,
Naardien het, tot myn vreugd, een' vyand my voorस्पelt
Myn' moed en krachten waard' in 't bloedig oorlogsveld.

Straks word door hem de pyl des gryzäärts vuist ontogen.
 Dees held vest', zwygend', lang op Romulus zyne oogen,
 Slaat die verrukt om hoog, alsöf hy, met vermaak,
 Den goön getuigen maakt van zyn gerechte zaak;
 En zonder voorts één woord tot Romes vorst te spreken,
 Is 't afgezantschap straks des konings oog ontweken.

Die vorst trekt door den vloed, en ziet zyne oorlogsmagt
 Thans op der Marfen grond, naar vollen wensch, gebragt.

*

NUMA POMPILIUS.

VIERDE BOEK.

De Marfen midlerwyl, daar Romes heir hen nadert,
In 't godgewyde bosch Marrubia vergaderd,
Bereiden, schoon de hoop op vrede noch hen vleit,
Zich tot den oorlogstogt, met alle wakkerheid.
De Raad des lands, bestaande uit wyze en gryze lieden,
Die, naar de stem der wet, een vryzynd volk gebieden,
Zond, daar elk oogenblik 't gevaar des lands vergroot,
Zyn' zendling reeds om hulp aan ieder' bondgenoot.
De jeugd bied reeds zich aan om de oorlogstent te spannen,
Grypt wapens, en een heir van twintig duizend mannen,
Van boog of knods voorzien, des vyands magt ter straf,
Wacht, vol van ongeduld, 's lands afgezanten af.

De benden zien welhaast die helden heirwaarts treden,
Met een bedrukt gelaat, en wagchelende schreden,
Het hoofd hing op de borst. Straks zien zy zich omringt,
Daar elk hen ondervraagt, en tot een antwoord dringt.
ô Volk! dus schreeuwen ze uit, 't is tyd om op te komen;
Grypt uwe wapnen aan: de woeste vorst van Romem
Verkoos den pyl, ontruikt aan onze kloeke hand,
En is reeds met zyn heir gelegerd in ons land;

Doch 't geen ons hart van spyt schier in de borst deed breken,
 Is dat hy ons van 't juk baldadig durfde spreken.
 Het woord van juk verwekt een schrikkelyk misbaar;
 De veröntwaardiging ontwingt de legerfchaer'
 Een' jammerlyken kreet, en 't leger, vol van woede,
 Eischt dat men zich terstond ter straf des vyands spoede.
 Door de oudsten uit den hoop word straks die drift verzagt:
 Zy willen dat men eerst de bondgenooten wacht',
 En zich een hoofd verkiez', door oorlogsdeugd rechtvaardig
 't Bestryden van een' man als Romes koning waardig.

Veele oversten, beroemd door 't handlen van 't geweer,
 Betwisten onderling zich hevig zulk eene eer.
 By hen die in dien twist zich yvrigst onderscheidden,
 Om de eer van 't Marsen heir te veld te mogen leiden,
 Was moedige Aulon, die, van Cacus afgedaald,
 Met werpspiets noch met kling op 't slagveld had gepraald,
 Maar die een heirbyl voerde in zyne grove handen,
 Die niemant tillen kon in al der Marsen landen;
 Panthéus, met elk hand geschikt voor 't kryggeweer,
 Betwistte aan dezen held de aanzienlykste oorlogsëer;
 Panthéus, 't overschot der wydberoemde looten
 Van droeven Marfias, uit wien de Marsen sproten.
 Naast hem daagt Liger op, gezwinder dan de rheen;
 En die geen wapnen had om tot den stryd te treên

Dan

Dan fnydend yzer, dat, behendig weggedreven,
Den man door hem bedoeld altyd gewis deed sneven.
Voorts volgde na dien held Apolloos leereling,
De jeugdige Astor, die den naam van schoone ontfing,
Wiens schild drie punten had op drie verfcheide kanten,
Geschikt 't brede schild in de aarde vast te planten,
En achter zulk een' dyk van yzer, fchiet de held
Zyn fcherpe pylen af, langs 't bloedig oorlogsveld,
Met die behendigheid die Délos god hem leerde.
Die helden, in wier hart de roemzucht triömfeerde,
Die fiere dingers naar de glori, even ftraf,
Staan op, en elk van hen begeert den legerftaf.
Het krygsvolk, dat die gift hen even waardig achtte,
Hen even fterk beminde, en alles van hen wachtte,
Ontgaat een' luiden kreet: één deel is aan de zy',
Van Liger; 't andre deel valt held Panthéus by,
Ontzaglyke Aulon is des ruiters welbehagen,
En Astor word geëischt door hen die bogen dragen.

Dit viertal helden ziet elkander grimmig aan;
Straks hoort men tusfchen hen een woest gefchil ontftaan,
Het vuur der grimmigheid ontfteekt gelaat en oogen,
Zy ftoften op geboorte, en moed in 't oorelogen,
Welhaast verkleint, éénsflags, met dollé drift, de mond
Wat 's mededingers moed ooit pryzenswaard' bestond;

In 't kort, de bittre hoon, uit hovaardy geboren,
 Heeft midden in den drom zich thans een' troon verkoren.
 Men dreigt, men wantrouwt, en held Astor grypt den pyl,
 De woedende Aulon zwaait zyn zware legerbyl,
 Panthéus grypt zyn' schicht, dien aan de wraakzucht wydend',
 En Liger 't vreeslyk staal aan beide zyden snydend'.

Straks ryst Sophanor op, beroemd door wys beleid:
 Die oudste uit al den raad treed met voorzigtigheid,
 Te midden in den hoop, en doet de woede zwichten.
 Wat wilt gy, roept de held, ô Marsen! thans verrichten?
 Wilt gy, door op elkaër te woeden met uw staal,
 Dan zelf bewerkers zyn van Romes zegepraal?
 Begeert gy, door uw land zyn wreckers wreed te ontrukken,
 In 't juk van Romulus den vryen hals te bukken?
 Hoe! zucht tot hoog gezag spreekt sterker in uw hart
 Dan liefde tot uw land, gedreigd met de ergste snart?
 Elendig vaderland! wat lot hebt gy te vreezen,
 Wanneer die helden die uw steunfels moesten wezen,
 Uw waardste kinderen, in uw gedreigd gevaar
 De wapens grypen, tot vernieling van elkaër?
 Denkt niet dat zelfbelang myn lippen heeft ontsloten,
 Of dat ik my beklage, als dappre landgenooten
 Grootmoedig dingen naar een' rang dien ik mischien,
 Ten loon van langen dienst aan 't vaderland, verdien',

En

En die, laat u, ô volk! myn vryheid niet mishagen,
Myn ouderdom my recht zou geven om te vragen.
De glori, hoe geliefd, hoe ftrelend' luisterryk,
Is niet in 't hoog bewint op burgers uws gelyk!
Neen, ze is in uw' triömf op vreemde dwingelanden,
Wier opperhoofd den ftaat baldadig aan komt randen;
En ieder druppel bloeds in andren ftryd gefort,
Is een doemwaarde roof, die 't land ontftolen word.
Ach! zo, terwyl wy 't heir der Romers hier verwachten,
De dorst naar bloed u dringt om één' uws volks te slagten,
En 't vaderlandfche bloed voor u zo fmaaklyk zy,
Welân dan, keert uw ftaal éénparig tegen my.
Ik, die myn land bemin, genoot te lang het leven,
Nu ik 's lands helden, ja, myn broedren, zie gedreven
Door woeste razerny tot moording van elkaër,
En ter begunftiging van Romes adelaar.
Slaat toe, ô Marfen! maar eer gy my zult doorbooren,
Begeer ik dat dit volk myn' laaften raad zal hooren.
Gy zyt in heldendaën, geboorte en oorlogsmoed,
Elkaër volmaakt gelyk, doorluchte heldendenftoet!
Het zyn die gaven, u door 's Hemels gunst gefchonken,
Die 't vuur van wreedten twist in broedren thans ontvonken:
Uw heir ontbreekt een hoofd, tot 's lands behoudenis,
Daar ieder uwer nu den veldftaf waardig is.

Welân! de ligchaamskracht beflisfe alleen uw rechten,
 Daar even groote moed uw' twist niet kan beflechten.
 Men brenge op 't oogenblik een yzren keten hier:
 Haar bovenste einde omvang' dien ouden populier;
 Wie uwer met zyn vuist den top doet breken, kraken,
 Of, met één forsfe ruk, kan doen aan de aarde raken,
 Dat die den rang bekoom' die 't moedig hart bekoort,
 Een' rang om wiens bezit gy wierd tot twist gespoord:
 Al 't volk juicht op die taal. 's Lands eendragt leeft thans weder:
 De twisters leggen straks de zware wapens neder,
 En zweeren, in de hand des gryzäarts, by den goôn,
 Gehoorzaamheid aan hem wiens vuist zich krachtigst toon'.
 Vier Marfen zyn terftond, voor 't oog der oorlogsdrommen,
 Ten hoogten top des booms met snelheid opgeklommen,
 En hechten aan een zeel, bekwaam tot zwaren last,
 Een yzren zware, lange en dikke keten vast,
 Wier grove schakels, fors van de aarde om hoog geheven,
 By ieder fterke ruk, een nare ramling geven.

De gryzäarts nemen plaats als rechters in 't geval,
 Men wacht het teken reeds van 't fel trompetgefchal,
 Maar ylings floort een galm de proef den reuzenleden:
 Men ziet een' jongen Mars met fierheid nader treden;
 Zyn Majesteit en lust voorfpellen moed en kracht;
 't Gelaat is edel, en zyne oogen flonkren zagt.

Een

Een fchoone leeuwenhuid bedekt, met gouden haken,
De kloeke en ruige borst; daar de opgespalkte kaken
Van 't forsfe leeuwenhoofd, dat hem ten helm verftrekt,
Noch 't blank gebit vertoont, dat dreigend' vrees verwekt.
Het half ontbloote been pronkt met de fchoonfte broozen
Van kostbaar dierenvel, door pracht, met fmaak gekozen,
Daar zyn geduchte vuist een zware knods bevat,
Die kwast by kwast doet zien, en' yzren pennen had.
Zo jeugdig als Apol, zo fchoon in aller oogen,
Zo fier en groot als Mars, geducht in 't oorelogen,
Zo luchtig op de been gelyk een jonge rhee,
Genaakt deze oorlogsman het hart der legerftee'.
Hier leunt hy op zyn knods; men ziet zyn armspier zwellen,
En hem met eerbied zich voor de achtbre gryzäärts ftellen.
Hy ziet het gantsche perk met flonkrende oogen rond,
En, na een kort gepeins, ontfluit hy nu den mond.
Zolang, ô wyze raad! ik my, met ernst, verbeelde
Dat nutte omzigtigheid, het vlieden van de weelde,
De kunst des oorelogs, en 't ftryden op zyn pas,
Het groot verëifchte van een' heirgebieder was,
Heb ik my wel gewacht van naar eene eer te dingen,
Die ik onwaardig was, als andre jongelingen;
Thans eischt gy dat de kracht die 's Hemels gunst ons gaf,
Ons recht tot dinging geeft naar uwen legerftaf;

Dus durf ik, zonder u, of iemand, hier te hoonen;
 Als dinger naar den staf my voor uw oog vertoonen.
 Ik kan geenszins, op 't spoor van dezen eedlen stoet,
 My grootsch verheffen op myn oud doorluchtig bloed;
 Neen, Marsen! neen, myne eedle en dierbre landgenooten!
 Ik ken geenszins den stam waaruit ik ben gesproten;
 Maar deze leeuwenhuid, die thans myn' huid bedekt,
 Heeft eertyds Hercules ten lyffieraad verstrekt,
 En 't was met deze knods, my thans vergund te dragen,
 Dat Lernaas draak door hem zeeghaftig wierd verflagen.
 Ziedaar, ô eedle raad! ziedaar, ô heldendrom!
 De tytels die ik heb, en mynen adeldom.
 Myn krachten en myn moed, ô mannen! in 't bespringen,
 Zietdaar alleen myn recht om naar den staf te dingen.
 De Romer oordele ééns van mynen heldenmoed,
 Gy, oordeelt van myn kracht; ziet of die wondren doet.
 Zo sprak held Leo, waard' ten troon te zyn geboren.
 Al 't heir doet op zyn rede een juichend' antwoord hooren.
 Ter proefbeurt word de naam van ieder' sterken held,
 Op last des wyzen raads, de trekking blootgesteld.
 Panthéus naam word eerst de houten busch onttoogen,
 Toen riep men Astor op ter proef van zyn vermogen,
 Toen Liger, en na hen held Aulon; Leo moet
 De laatste krygsman zyn die zyne krachtproef doet.

Men steekt de krygstrompet, de rechters zyn gezeten:
Straks grypt Panthéus vuist, door drift versterkt, de keten,
Hy schud den populier, zo sterk zyn kracht vermag,
Daar 't heir naauw' aan den stam een kleine wagchling zag.
De krygsman spilt vergeefs zyn saam' gerukte krachten,
Verächt' zichzelf', bevreesd dat elk hem zal verächten,
En werpt, met zweet bedekt, vol spyt om zyne schand',
De keten smaadlyk weg uit de afgematte hand,
Zyn spyt verbergende in den drang der oorlogsreijen,
Die hy, tot heil des lands, naar 't slagveld zal geleiën.
Beminlyke Astor treed, met eedle fierheid, toe.
't Verlangen dat de kracht de glorizucht voldoe,
Doet zinloos hem 't gebed aan god Apol vergeten,
Dien hy tot op dit uur zyn' meester had geheeten;
Dees god, dien dit verzuim verstrekt tot ergernis,
Verlaat een' leereling die zo ondankbaar is;
Terstond verliest de held de helft van zyne krachten:
Hy rekt vergeefs zich uit, men ziet hem vruchtloos trachten
Door wringing zyner leën, en stelling van den voet,
Naar dien geliefden rang die de eerezucht blaken doet;
De keten word vergeefs door zyne vuist bewogen,
Zelfs niet één blad des booms beweegt zich meer voor de oogen.
Held Liger, hoogst verheugd, ontdaan van allen schroom,
Streeft, met een' forssten tred, naar dien gedachten boom:

Hy houd één' zwaren ring in de ééne vuist benepen;
 De keten word door hem met de andre vuist gegrepen
 Verr' boven 't kloeke hoofd: door faam' gerukte kracht
 Word een geduchte schok den boomstam toegebracht;
 De takken slingeren door 't hevig schokvermogen,
 En zwepen op elkaër, als door een' storm bewogen;
 Doch vruchtloos stelt het lyf, hoe boven menschlyk sterk,
 Ten tweede maal de kracht tot zulk een schok te werk.
 De takken buigen zich voor 't woest geweld der handen,
 Maar keeren zagt, allengs, in hun gewone standen;
 En Liger, als verbaasd door eenen donderslag,
 Verlaat den boom meer traag dan 't volk hem nadren zag.

Toen was 't held Aulons beurt om moedig op te dagen:
 Al 't leger had het oog op dezen held geslagen.
 Hy smyt zyn wapens weg, schud zyne kleedren uit,
 En vind vermaak in 't volk zyn' bruin verschroeyden huid,
 Zyn brede schouderen, en armen grof van spieren,
 Te toonen, nevens hóe hy 't ligchaam kan bestieren.
 Hy wringt de handen faam', verheft die boven 't hoofd,
 Loopt tweemaal om den boom, als van verstand beroofd,
 En uit een' woesten lach, daar 't vuur straalt uit zyne oogen;
 Waarna hy, op den boom als woedende aangevlogen,
 Zo hoog 't hem mooglyk is zyn beiden handen slaat
 Aan 't yzer, zich verheft, en yling vallen laat,

Met een gezwinde ruk, verricht naar zyn vermogen:
De flam gehoorzaamt hem, de top word neêrgebogen,
Daar 't gantsche heir, verbaasd op 't zien van zo veel kracht,
Reeds juicht, en dezen held als overwinnaar acht;
Maar ylings heeft de boom zyn' eersten stand hernomen,
Gezwinder dan de flam tot buigen was gekomen;
Die snelle zweeping, die de hoop des volks bedroog,
Rukt groven Aulons lyf, by de armen, naar om hoog,
En doet, zolang de flam de rust niet heeft herkregen,
Na dat de boomtop drilt, het hangend' zich bewegen.
Gedwongen af te zien van 't geen zyn moed bestond,
Laat hy, daar razerny de schuim brengt op den mond,
De zware keten los, grypt ylings zyne kleden
En wapens, en verbergt, met overhaaste schreden,
Zich achter zyne kar, daar hy, door zweet bedekt,
En kleed en wapentuig aan 't matte ligchaam trekt.

Held Leo is alleen ter krachtproef thans gebleven:
Men ziet hem zonder drift zich naar den boom begeven,
Terwyl hy onder 't gaan, met een vernoegd gezigt,
In 't hart tot Hercules zich met dees woorden richt:
Zoon van Jupyn! herdenk aan 't goed door u genooten
Van hen waaruit myn lief Camilla is gesproten:
Sla van Olympus top een gunstig oog op my;
Die oogstraal zet gewis my dubble krachten by.

Doch

Doch 't zy ik hier verwinne, of vruchtloos weêr moet keeren,
Myn offer zal gewis u voor uw outer eeren.

Nauw' heeft zyn edel hart die korte beê volënd',
Of 't ligchaam voelt een kracht die 't nimmer heeft gekend.
Straks ziet men hem één' voet in één der laagste ringen
Der keten, zo geducht voor andre helden, wringen,
Daar hy in 't hooger deel met beide handen tast;
Slechts even boven 't hoofd houd hy de keten vast,
En, daar hy al zyn kracht op éénen sprong vergaêrde,
Buigt, op één enkle ruk, de boomtop zich naar de aarde,
Meer langzaam, maar metéén meer grondwaarts dan de kracht
Van Aulons forsê vuist dien in de buiging bragt.

Nauw' ziet de held volvoerd het geen hy dorst verwachten,
Of hy verdubbelt straks zyn groote ligchaamskrachten,
Smeekt Hercules op nieuw, en volgt met vrolykheid
Die inspraak die zyn hart met de overwinning vleit:
Eén ruk doet thans den boom op zynen wortel kraken;
Hy breekt, men ziet den top de dreunende aarde raken,
Met de yzren keten, die een nare klank verwekt,
Daar de uitgebreide kruin den held met takken dekt.

Men hoort en volk en heir den krygsman juichend' roemen,
En Leo door den raad, met vreugd, verwinnaar noemen.
Die hoogst verblyde held is spoedig op de been,
Springt met een' vluggen sprong door al de takken heen,
Die,

Die, uitgespreid, geknakt in 't ylings nedervellen,
Den doortogt aan den held te lichter openstellen.
Hy schreeuwt de benden toe, wier kreet noch 't oor verdooft:
Spitsbroeders! ziet in my uw wettig legerhoofd.
Gy hebt deez' dag de kracht gehoorzaamheid gezworen,
Maar kracht moet overäl 't bevel der wysheid hooren.
't Recht eischt ontwyfelbaar dat ik uw veldheer zy,
Maar held Sophanor zal de veldheer zyn van my.
Die krygsman heeft gewis meer legeren verflagen,
Dan gy gevechten zaagt in alle uw levensdagen:
Zyn ondervinding is 't, zo ge ons wilt zien behoed,
Die 't jeugdig heldenvuur in ons bestieren moet.
Sophanor zy ons hoofd, laat Leo de arm slechts wezen.
Na zulk een eedle taal, door al den raad geprezen,
Omärmt hy 's gryzäarts knien, en eischt dat straks de held
Ten optogt van het heir hem zyn bevelen meld'.
De Marsen staan verbaasd door zo veel deugd te aanschouwen,
Daar zy den sterken held schier voor een godheid houên;
Sophanor bovenäl verëert den jongeling
Met tranen, afgeperst door hartsverwondering.
Neen! roept hy, neen! myn zoon! gy moet 's lands veldheer wezen:
Wat heeft wie ons weërstaat niet van den Mars te vreezen,
Wanneer hy ééns in 't perk daar hy naar glori streeft,
Een' andren Hercules tot zynen leidsman heeft!

Men zag myn' ouderdom, ô zoon! u niet verachten,
 Gy eert myn gryze kruin! Ga heen, gy moogt verwachten
 Dat ééns het godendom de deugd van Leo loon',
 En hem met zege op zege in 't veld van eer bekroon'.
 Myn hart voorfpelt u dit; het dankt de goden tevens
 Dat ik noch 't weinig bloed, ja, 't overfchot myns levens
 Kan offren aan uw zyde, en dat hun goedheid my
 Wat ftems laat, die de tolk van uwe deugden zy.
 Held Leo, die zyn vreugd onmooglyk kan betoomen,
 Roept uit: Ik heb om u de krachtproef ondernomen,
 Myn vader! 't godendon heeft gunstig my befchouwd,
 De zege is my vergund, opdat gy heerschen zoud.
 Kom, voer ons heir te veld; ik smeek dit, wees bewogen.
 Indien myn beden niets op uw gemoed vermogen,
 Bedenk, gy zwoert dit uur aan my gehoorzaamheid,
 En ik beveel u thans dat gy ons heir geleid;

De gryzäart voelt zyn' moed door deze taal ontbranden,
 Hy grypt den legerftaf in zyn verzwakte handen,
 Maar kiest den jongen held, die zich zo waarlyk groot
 En edelmoedig toont, tot zynen amptgenoot,
 En 't gantsche heir, vol hoop op 't roemrykst triomferen,
 Besluit op 't oogenblik hen beiden trouw te zweeren.
 Straks daagt de gryzäart op, met wapentuig bedekt
 Welks oud-en ftevigheid alle oogen tot zich trekt.

Zyn

Zyn zeldfame achtbaarheid, zyn zwier, zyn hooge jaren,
Zyn baard, een dalend bosch van zilverblanke hairen,
Door kracht des tyds gehecht aan kaak en onderkin,
Verrukt der benden hart, en boezemt eerbied in;
Zyn jeugdige amptgenoot vervult der krygsliên harten
Met diep ontzag, en lust om 't grootst gevaar te tarten,
Straks breid het heldenpaar het leger uit langs 't veld,
Zyn optogt word beraamd, en tevens vastgesteld,
Daar niets den togt vertraagt dan al de legermagten
Des bondgenoots in 't woud, de heirplaats, af te wachten.

Zy dagen eindlyk op. 't Peligniaanfche volk,
De magt van Amitern', beroemd door speer en dolk,
't Heir van Frentaniën, en Caracena komen
Van 't Apennynsch gebergt', ter straf van 't dwangziek Romen,
Zich voegen by den Mars, wiens moedige oorlogsmagt
Den last ten optogt thans met ongeduld verwacht.
Door held Sophanor word in 't eind' die last gegeven:
De draak word op een ftang voor 't oog des volks verheven,
De draak, dat vreeslyk merk den god des krygs gewyd,
Der Marsen ooglyn in optogt en in fryd.

Een schriklyk wonderwerk aan 's hemels blaauwe bogen,
Stuit en verbaast het heir, alreede op weg getogen:
Een adelaar verschynt in 't midden van de lucht,
En in zyn' wreedten klaauw vertoont zich, in zyn vlugt,

Een schrikkelyke draak, die, hoe verflaauwd van krachten,
Hoe bloedend', van zyn' moed verlossing schynt te wachten,
En die zich krimpt en rekt daar hy zyn' huid verweert,
Ja, zyn driepunten tong noch naar zyn' vyand keert,
Om, zo dit mooglyk waar', tot redding van zyn leven,
Den vogel van Jupyn een felle wond' te geven.
Elk oorlogsman, verbaasd, wacht een' geruimen tyd
In diepe stilte een eind' van dien verwoeden stryd;
Maar ylings ziet al 't heir 't den adelaar gelukken
Zeeghaftig zynen bek, met éénen slag, te drukken
In 't groen gefchubde vel zyns vyands, en terstond
Werpt hy hem, daar de dood gepaard ging met de wond',
In 't heir der Marsen neêr, beroofd van zweem van leven.
Hoe doet dat voorspook 't hart dier dappre mannen beven!
Held Leo ziet den schrik van ieder' oorlogsman;
Hy grypt den eersten boog dien hy bereiken kan,
Legt op den vogel aan dien hy zag zegepralen,
Vervolgt hem met zyn oog in 't ryzen en in 't dalen,
En dryft een' scherpen pyl hem fluks door 't ingewand,
Waardoor hy levenloos ter neder stort in 't zand.
Het volk den vogel ziende aan Leöos voet bezweken,
Hoort toen den jongen held dees floute woorden spreken:
Vertrouwt dat hy wiens pyl deez' aadlaar bragt ten val,
Den Roomfchen adelaar ook dus vernedren zal.

Ik wreek op de eigen wyz' het recht dier stervelingen,
Die Romes adelaar het dwangjuk op wil dringen.
ô Marsen! vreest thans niets: het beste van all' 't geen
Men voorbeduiding noemt, is, naar de wet der reën,
Rechtvaardigheid, in wat de sterfling heeft besloten:
Gy hebt voor 't vaderland de wapens aangeschoten;
Daar trotsse Romulus uit eerezucht haakt naar moord;
Dus zyn de goën met óns. Trekt onverschrokken voort.
Die taal, die stoute zwier, die moed om 't all' te tarten,
Verjagen alle vrees uit al der krygsliën harten.
't Bemoedigd Marsen heir, dat thans geen neêrslag ducht,
Verheft aan allen kant een vrolyk krygsgerucht,
En waant zich met een' held zo moedig, zo beminlyk,
Wat vyand hen bevecht', voorzeker onverwinlyk,
Daar 't zich vol hoop en vreugd straks op den weg begaf;
Ja, 't legt op ieder' dag schier dubbele togten af.

Naauw' in Lucenzaas vlakke, op 't eind' des dags, gekomen,
Verneemt de Mars het heir van 't oorlogzuchtig Romen.
Lucenza was ten noord' door heuvelen gedekt,
Wier keten zich byna tot in het oosten strekt;
In 't zuiden en in 't west' zyn uitgestrekte wouden.
Men zag de Roomsche magt den rand der boschen houden,
Daar 't heir der Marsen straks naby der heuvelen voet,
De luchtige oorlogstent met yver spannen doet;

De snellende Fucyn verhindert door zyn stromen,
De beide legeren om tot den slag te komen.
Terstond ylt Romulus ten oever, en bespied
Des vyands legerplaats; de laag ontslipt hem niet;
Hy vergelykt op 't naauwst de gronden allerwegen,
Met die waaröp zyn heir tot noch toe is gelegen;
Zyn oog meet zelfs het veld; ja, niets ontgaat dat oog,
't Zy beekje, of kreupelbosch, hoe nietig 't wezen moog':
Hierna tracht hy de diepte in 't hart des strooms te ontdekken,
Hy vind die, en vat post daar hy dien door kan trekken.
Voldaan nu laag en stroom hem beiden zyn bekend,
Gerust op zyn ontwerp, keert hy naar de oorlogstent,
Roept zyne hopliên saam', en meld de legergrooten
Dat, als Aurore op nieuw de dagpoort heeft onflooden,
Zyn opzet is bepaald ter wading door den vloed.
Dat stout ontwerp verbaast den gantschen heldenstoet;
Maar dappre Romulus verklaart in weinig woorden,
De wyz' waaröp zyn heir moet nadren tot de boorden,
De wyz' des aanvals, en elks srydpost, ja metéén
Dat deel van 's vyands heir dat eerst moet zyn bestreên,
De plaats waarin, na hy den vloed is doorgetrokken,
Hy 's vyands oorlogsmagt, met kunst, ten sryd zal lokken.
Hy schetst de vrucht der zege, en toont zyn helden aan
Zyn toevlugt, zo de Mars den Romer af mogt slaan.

Hy

Hy toont dat hy bestond wat dient tot triomferen,
En alles had voorzien tot veilig heirwaarts keeren.
Zyn gryze heldenrei, wien niet één woord ontging
Des konings, ziet op hem met hartsverwondering.
Maar jonge Numa, hoogst door blydschap ingenomen,
Bezit geen kracht om thans zyn driften in te toomen:
Ziedaar in 't eind' dien dag zolang met smart verwacht,
Dien dag tot dat geluk waarnaar hy vurig tracht,
Waaröp hy, door zyn' moed zyn volk doende overwinnen,
Zich waardig toonen kan Hercilia te minnen.
Dees minnaar, hoogst verhit, verliefd op krygsgevaar,
Vliegt naar de legerplaats van zyn Sabynsche schaer',
Loopt al de tenten door, roept al de hopliën famen,
Noemt hoofdman en foldaat bevallig by hun namen,
Vermaant hen tot den slag, streelt ieder legerknecht,
Telt hoeveel tyd hem noch verwydert van 't gevecht,
En door den gloed beheerscht, door liefde in 't hart ontstoken,
Mort hy nu Romulus niet straks is opgebroken,
En niet besloten heeft dat, by de duisterheid,
Terstond zyn leger wierd in 't hart des vloods geleid.
Terwyl men Numas ziel, door zo veel drifts gedreven,
Aan zyn vervoering zich geheel zag overgeven,
En niets dan srydlust aêmt, verneemt hy onverwacht
In Romes legerplaats een deel der oorlogsmagt

Door

Door Romulus gelast om, by de legerwallen,
Een dorp, noch onbezet, op 't spoedigst te overvallen.
Helaas! die wreede last was al te wel voldaan:
De Romer brengt één' rei van zwakke vrouwen aan,
Van gryzäarts, en van kroost der droeve veldelingen,
Die duizend klagten, doch helaas! vergeefs, ontgingen.
Men had dien tedren stoet, eer dat die wierd vervoerd,
De handen op den rug wreedaärtig saam' gesnoerd;
Het hoofd hing op de borst, daar uit hun oog, gezwollen
En deerlyk verdoofd, de teêrste tranen rollen.
De moeder, dochter, man en vader nevens haar,
Slaan, sidderende, een oog van deernis op elkaër;
Het is hen niet vergund elkander toe te spreken;
Zy poogen vruchtloos 't hoofd ééns by elkaër te steken,
Opdat, ten troost der ziel, 't hartbrekende geweën
Op wederzydsch gelaat zich onderling veréén';
De deernislooze hoop van woedende soldaten,
Vervloekt die zwakke vreugd zyne offers toe te laten,
Dryft hen tot rasfer tred door scherp bedreigen aan,
En door hen met het hout van speer of lans te slaan,
Ja, durft met staal, daar 't bloed van hunne landgenooten
Noch afdruipt, hen, ontmensch, tot sneller voortgang, stooten.
ô Die barbaren zyn min wreed voor 't reedloos vee,
Dat hunne roofzucht sleepte in Romes legerstee'!

Mishandlaars van een' drom van gryzäarts en van vrouwen!
Gy doet voor os en schaap meer menschlykheid aanschouwen,
Dan voor uw' medemensch in 't grievendst ongeval,
En dien uw zucht tot roof en os en schaap ontstal.
De tedre Numa, fel door rouwe in 't hart geflagen,
Kan zulk een ramptoneel niet voor zyn oog verdragen:
Zyn strydlust, al zyn drift, ontwykt zyn' geest met spoed,
Opdat hy vlieg' ter hulp van dezen flavenstoet.
De elendigen in 't eind' des konings tent genaderd,
Zien, met hun reedloos vee, zich tot één' hoop vergaderd,
En wachten, met een hart beklemd door pyn en schrik,
Dat Romes opperheer van aller lot beschikk'.
Prins Numa, die met spoed hun lyden wil verzoeten,
Dringt door tot Romulus, omhelst met drift zyn voeten,
En roept: ô Vorst! beschouw wat schandyke euveldaên
Uw woedende oorlogslieën, in uwen naam, begaan:
Zie die elendigen, aan hun verblyf onttogen,
In boei gehoond door volk ontbloot van mededoogen.
Wat is hun misdaad toch? ô Koning! ons geweer
Velle, als 't aan mannen past, wat ons bevecht ter neêr;
All' wat ons weêrstand bied, zy 't offer onzer helden;
Nooit stroome 'er menschenbloed dan langs onze oorlogsvelden.
Het lyfsgevaar des mans wiens staal 's lands zaak bepleit,
Verschoont somtyds een vlaag van woeste onmenschlykheid;

Maar ongelukkigen, die nimmer ons misdeden,
 Veel minder dat zy ons in dorp of veld bestreden,
 Wreed aan te grypen, vorst! met dollen overmoed;
 Een overwinning op een' jammerenden floet
 Van gryzäarts, kinderen en weerelooze vrouwen,
 Is als lafhartigheid door all' wat leeft te aanschouwen;
 Daar hen te hoonen in het wee der droefenis,
 En als zy slaven zyn, niets dan barbaarsheid is,
 Die de Eeuwige Oppermagt, bereid tot loon verschaffen,
 Voorzeker, op Haar beurt, nooit dan gestreng zal straffen.
 Het komt, ô zoon eens gods! aan u rechtmatig toe,
 Dat uw rechtvaardigheid hier 't werk der goden doe:
 Ontfla de elendigen: zy keeren naar hun woning...

ô Jongeling! dus spreekt, met drift, de woeste koning,
 Uwe onkunde inderdaad verwekt my deerenis:
 Die slavendrom, en 't vee dat hier een krygsbuit is,
 Dees buit, dien de oorlogsfloet ter deeling aan komt bieden,
 Is niet myn eigendom, maar die der oorlogslieden;
 Het is 't rechtmatig loon van 's krygsvolks heldenmoed,
 Die van hun wakkerheid, en 't wagen van hun bloed.
 Eer ik my menschlyk toone aan volken die my haten,
 Ben ik rechtvaardigheid verpligt aan myn soldaten.
 Elk legerhoofd heeft deel aan deez' gewonnen buit,
 Waaröver hy daarna naar zynen wil besluit;

En

En opdat geen van hen zich myner zal beklagen,
Zy 't lot de regeling der deeling opgedragen.
Wel nu! sprak Numa toen, by 't opstaan van den grond,
Ik ben een legerhoofd, dat my aan u verbond;
Dus sta ik op myn recht, voldoe aan myn verlangen;
Laat my van 't lot myn deel des oorlogsbuits ontfangen.

De koning weigert niet dat recht hem toe te staan.
Men brengt, op zyn bevel, terstond de lotbusch aan,
Ziet tevens van alöm de legerhoofden nadren,
En, gretig naar den buit, voor 's konings tent vergadren.
Niet anders doet zich op, aan ons verbaasd gezigt,
Een' blaffer tot de jagt behendig afgericht,
Bemoedigd door de klank van 's jagers krommen hooren;
Nadat, door jagt, een hind' het leven heeft verloren,
Word, daar gestadig 't oog op 's meesters wenken let,
't Verblindend' tandgestel een wyl een perk gezet;
Maar 't brandende oog, de muil, verbazend opgespleten,
Verwachten dat de prooi ten buit word' voorgesmeten,
Daar een verhitte long den blaffer hygen doet,
Van matheid, vrolykheid en doller zucht naar bloed.

De goede landgodin waakt, uit de hemelbogen,
Op Numa, vind vermaak in 's jonglings mededoogen,
En zorgt dat door het lot, door hare magt bestierd,
Het grootste deel des buits des jonglings aandeel wierd.

Hy treed op 't oogenblik met al de krygsgevangen,
Die Ceres magt, door 't lot, hem gunstig deed erlangen,
Gevolgd van 't hem door 't lot ten deel gevallen vee,
Naar 't somber woud naby de Roomfche legerftee'.
Hier flicht hy een altaar van ryk bebloemde zoden,
Dekt dat met hout, om 't beest dat hy terftond zal dooden
Tot eer van haar door wie hy zo veel buits bekwam,
Ten dank der landgodin, op te offren aan de vlam.
Hy kiest een witte koe, noch ongefhikt tot baren,
En fprengt een weinig melk op 't borftlig bosch van hairen
Dat tufchen 't hoornenpaar is door natuur geplant;
Hy flagt het offerdier met zyne zuivre hand,
En, 't leggende op 't altaar eer 't vuur wierd aangeftoken,
Wierd Ceres dus door hem godvruchtig toegefproken:
Ontfang deze offerhande, ô dochter van Jupyn!
Maar Numa inderdaad zou ongelukkig zyn,
Wanneer hy dacht dat bloed van vee voor u vergoten,
Hem immer plaatfen zou by uwe gunftgenooten.
Neen, 't was nooit door de dood van fchuldeloos gediert',
Dat 's Hemels dierbre gunft den mensch gefchonken wierd;
De fterfling die den ramp ééns fterflings kan verlichten,
Behaagt den goden meer dan duizend offerpligten.
Ontfang, ô Ceres! dan een offerhand' van my,
Dat meer dan dierenbloed uw godheid waardig zy.

Toen

Toen wend de prins zich om, beschouwt zyn flaven teder,
En zegt: Elendigen! 'k schenk u de vryheid weder.
De woede ontrukte u vee, en verder' eigendom,
Ontfangt voor 't minst van my myn deel des buits weêröm.
Hernceemt uw kudde, en keert in vrede naar uw woning.
Bedankt de landgodin voor deze gunstbetoning,
Dat eeuwig hare naam by u gezegend zy:
Uw vryheid is haar gift, ja! gy krijgt niets van my.

Hy zwygt. De droeve stoet dus aan de boei ontkomen,
Waant zich misleid te zien door één' der zoetste droomen,
Daar alles wat den held dit oogenblik omringt,
Met uitgestrekten hals, de tedre handen wringt,
En met een' open mond zyne oogen wil verzaden,
Aan hem die allen had met weldaën overladen.
Een licht, dat oogenblik van 's hemels trans gedaald,
Draait, daar 't op 't onverhoedst prins Numaas kruin bestraalt,
Driewerf om 't edel hoofd, en doet de houtmyt branden
Waaröp het offer rust, gedood door Numaas handen.
Het hout vertoont terstond een luisterryke vlam,
Die loeiend' zyne vaart ten hoogen hemel nam;
De donder brult, de wolk word fors van één gespleten;
Een schild van zuiver goud word Numa toegesmeten,
Terwyl een sterke stem, gedaald van 't starrendak,
Een stemme als die eens heirs, tot hem dees woorden sprak:

Al wie dit schild bezit, ô jongling! zal nadezen,
 Waar hy in 't veld verschyn', niet te overwinnen wezen.
 ô Numa! 't godendom bewaakt u van omhoog:
 De sterveling behaagt alleen der goden oog,
 En evenäart alleen de onsterfelyke magten,
 Door menschlykheid als 't schoonst van 's menschen pligten te achten.
 De donder zweeg, de lucht nam weêr haar schoonheid aan,
 Het offer was welhaast in 't vuur tot asch vergaan,
 En de ambergeur, door 't volk by 't boschältaar geroken,
 Toont klaar dat hier een god met Numa heeft gesproken.

Die eedle prins, gedwee in 't voetstof uitgestrekt,
 Ryst rustig op, daar 't hart die zoete vreugd ontdekt
 Die vrucht van 't goeddoen is, en van een rein geweten.
 Hy grypt het godlyk schild, terstond hem toegesmeten,
 Bevind het zuiver goud, verr' boven allen prys,
 En door de kunst bewerkt op de oude Thracer wyz'.
 Een kunstkracht boven die de vlyt den mensch kan geven,
 Had daar Astreäas eeuw bevallig op gedreven,
 Die hoogst bekoorlyke eeuw, den menschen meer ontgaan
 Dan duizend duizenden doorluchtige euveldaên,
 Omdat wat waarlyk goed verdient te zyn geheeten,
 Maar al te lichtlyk word door 't doolend' brein vergeten.
 Men zag op 't schild een volk gedrukt door hongersnood,
 Daar hen de nagebuur de helft van 't zyne bood;

Iets verder ziet het oog twee waarlyk eedle broedren,
Vermindrend' met vermaak hunne aangeërfde goedren,
Om 't hulploos weeskind straks van harde elend' te ontslaan,
Waarään hun weenend oog het schuldloos bloot zag staan.
Noch verder kwam op 't schild bekoorlyk zich vertoonen,
Een vader die den oogst verzamelt met zyn zonen,
En heimlyk halm by halm de zware fchove ontrukt,
En die in 't voetspoor werpt van die, door nood gedrukt,
Op voedsel voor den buik in de open velden hoopen,
En, hygend', door al 't land om weinig halmen loopen.
In 't kort, het hemelsch schild was kunftig overfpreid
Met fchets van deugd by deugd, meest van weldadigheid.
De onsterflyke arbeidsman, de kunstnaar zonder voorbeeld,
Had, tot der menschen heil, voorzeker nut geoordeeld
Den sterfling te doen zien, dat daar het krygszwaard woed
De mensch de menschlykheid zich sterkst herinren moet.
Terwyl de kostbaarheid, en 't zeldzaam kunstvermogen,
Van dat verbazend' schild den prins hield opgetogen,
Vertoont de slavendrom door hem de boei ontrukt,
Voor hem in 't stof der aarde eerbiedig neêrgebukt,
't Bekorelykst tooneel, een fchouwſpel hoogst rechtvaardig
Eene eerste plaats op 't schild, 't gefchenk der goden waardig:
Met de armen naar den held, hunn' redder uitgestrekt,
Terwyl een tranenſtroom de wang en kaak bedekt,

Betuigt de gantsche fchaër', door 't loflykst vuur ontftoken,
Daar door 't gefnik elk woord byna word afgebroken,
De erkentnis en de vreugd van een gevoelig hart,
Ten top van heil gevoerd uit de ęrgfte boezemsmart.
Het kind word door den arm der moeder opgeheven,
Opdat het zie wie háár de vryheid heeft hergeven;
Daar ieder echtgenoot, ontdaan van harteleed,
Met ftamelende taal den zoom kuscht van zyn kleed,
En 's gryzäärts tongen hem een heerlyk lot voorfpellen,
Hem zeegnend', daar men 't oog van traanenvocht ziet zwellen.
De eerwaardigfte uit den hoop begeert een wyl gehoor,
Dringt, leunende op een knods, tot by zyn redder door,
En doet deze eedle taal den jongen krygsman hooren.
ô Jongling! die tot heil van 't menschedom fchynt geboren,
't Vergeldend' godendom, dat ons door u behoed,
Beloone u ééns voor 't ons zo grootsch betoonde goed.
Ons volk heeft tegen 't uw' nooit vyandschap bedreven:
Wy, herders, hoogst vernoegd met armelyk te leven,
Bewonen 't hoog gebergt' daar niets de weelde vleit,
En dat de Marfen van 't Hernifiesch krygsvolk fcheid;
En fchoon geen onderdaan van één der beide ftaten,
Wy wierden nu en dan verdrukt van hun foldaten.
Wy zeiden dit met angst aan Romes oorlogsvolk,
Maar 't heeft vyandyk ons gedreigd met zwaard en dolk,

Ons

Ons en ons vee verklaard voor buit van hunne schaeren,
Hoewel elk hunner wist dat wy geen vyand waren;
Gy, eedle jongeling! zaagt ons voor vyand aan,
En doet ons broederlyk de slaverny ontgaan!
Ga, 't wéldoend godendom neemt, om uw tedre ontferming,
U, waar ge uw schreden wend', gewis in zyn bescherming;
Mischien, opdat uw heil en luister word' voltooit,
Zal 't u beproeven, maar bezwyken zult gy nooit.
Vaarwel! denk aan een volk, dat steeds uw deugd zal roemen,
Denk aan 't Rheatiesch volk, dus is 't dat wij ons noemen:
En zo held Numa ooit op ons gebergt' verschyn',...
Door 't zwakste kroost zelfs zal zyn naam gezegend zyn!
De gryzäart, na dus grootsch prins Numaas hart te streelen,
Houd thans een wakend oog by 't onderling verdeelen
Der kudde, op nieuw zyn volk door Numa toegeleid,
Waarna die jonge held, zich aan hun dankbaarheid
Ontrukkende, en door vreugd van wél te doen bevangen,
En met zyn gouden schild aan zynen arm gehangen,
Het boschaltaar verlaat, en met een' tragen tred,
Verzonken in gepeins, in 't heir zyn voeten zet.

Hercilia alleen speelt hem thans voor de zinnen;
Zyn hart, dat door de hoop en vreugd zich laat verwinnen,
En straks zyn eenig heil in wéldoen had gesteld,
Zwicht op dit oogenblik alleen voor 't mingeweld.

De prins, ondanks zichzelf, besluit met flauwe schreden,
 De tent der ryksprinfes schroomvallig in te treden.
 In 't voorste deel dier tent durft Numa niet bestaan,
 Een hand aan 't middendoek in dat verblyf te slaan;
 Zyn tred word hier bepaald, zyn bloed stolt in zyne adren.
 Hy zucht, hy beeft, en durft geen' enklen voetstap nadren.
 Die krygsman, die naar roem in de oorlogsvelden haakt,
 Die thans een armschild voert dat hem onwinbaar maakt,
 Die held, die onvertsagd in spyt der sterkste wallen
 Eens legers, op de magt eens vyands aan zou vallen,
 Durft thans het purpren doek, dat tot een poort verstrekt
 Van 't rustverblyf dat haar die hy bemint bedekt,
 Op eenen afstand zelfs, niet dan bedeesd genaken,
 Veel min dat hy 't gordyn bestaan zoude aan te raken.

Maar eindlyk triomfeert de liefde op Numaas schrik:
 Hy breekt het tentdoek weg; maar op dat oogenblik
 Herneemt de schrik op hem het kort verzwakt vermogen:
 Hy zoekt de ryksprinfes met neêrgeflagen oogen;
 Zy is niet in haar tent. Terstond herleeft zyn moed:
 Hy treed in 't rustvertrek met eenen stouten voet,
 Doorloopt het, en wat hy aan alle kanten vinde,
 Hy vind in 't geen hy ziet zyn fiere zielbeminde.
 Hier legt haar harnas, dolk, haar speer en boog gereed,
 Ginds hangt haar gouden lier, en prachtig opperkleed,

En 't veldbed, met den huid eens kloeken leeuws omtogen,
Trekt, in den hoek der tent, des jonglings starende oogen.
Hy blyft gelyk een beeld van 't schoonste marmer staan,
En durft, noch kan de hand aan eenig voorwerp slaan,
Daar 't oog gedrongen word om all' 't geen 't ziet te nadren.
Een zagte kwyning sluipt in zyne ontfoken adren;
Thans valt hy, bevende, en verheerd door harteleed,
Op die geliefde plaats die zyn prinses bekleed,
Als ze, afgemat door fryd, haar leden rust wil geven.
Hier kuscht de held de lucht háár longen ingedreven
Wanneer zy adem schept, en naar verfrifing haakt,
Daar hem die lieve lucht volftrekt bezwymeld maakt,
De reden hem bencemt, en zyne borst doet zwellen,
Ja, heete tranen doet uit 's jonglings oogen snellen.

Door duizend kreten word al 't heir in roer gezet;
Men hoort aan allen kant de schelle krygstrompet;
Maar schriklykst doet de kreet van Romes volk zich hooren,
Ter plaats door Romulus tot zyn verblyf verkoren.
Hercilia stuift zelf, ontgaan aan 't lyfsgevaar,
Met doodverf op 't gelaat, en losgereten hair,
Ter veldtente in, en schreeuwt tot al hare oorlogsknaben:
De vyand is in 't heir! Ô mannen! grypt uw wapen!
Zy werpt haar helm op 't hoofd, en grypt haar' dolk en speer,
En zonder harnas, schild, of ander krysgeweer,

Wil zy ter veldtente uit, om 't heir voor wee te dekken,
 En op der Marfen magt vermetel aan te trekken.
 Vorstin! schreeuwt Numa toen, daar hy haar blyven doet,
 Ik vlieg ter wapening van myn Sabynfchen floet:
 Gy, neem voor 't minst dit fchild, uit louter goud geklonken,
 My door een' weldoend' god, ten krygstriomf, gefchonken;
 't Zal dekkende, ô heldin! uw ligchaam, ook aan 't myn',
 In 't hevigt van 't gevaar, een wis befchermtuig zyn.
 Hy zwygt, en zonder haar tot antwoord tyd te laten,
 Laat hy haar 't fchild, en vliegt terftond naar zyn foldaten.

Dat fhriklyk krygsgerucht door 't Roomsche heir verspreid,
 Was flechts eene eerfte vrucht van Leöos dapperheid:
 Die held, zo na zich ziende aan Romes legerwallen,
 Vormde ylings 't ftout ontwerp de Romers te overvallen,
 Sophanor, (fprak hy ftraks tot zynen amptgenoot,)
 In moed, en fchranderheid en krygskunde even groot!
 Verwacht op morgen wis een' storm van 't heir van Romen;
 Onze eere en veiligheid verëischt om 't voor te komen.
 Zodra de nachtbodin in 't west' ons flonkrend' groet,
 Zal ik, in alle ftilte, en met den grootften fpoed,
 Met ruim drie duizend van uw dapperfte foldaten,
 Gefchiktst voor 't ftoutst ontwerp, de legerplaats verlaten;
 Wy zwemmen door den vloed, en brengen zeker dus
 En brand en dood tot aan de tent van Romulus.

Zo 't lot ons gunstig is in 't geen waarnaar wy trachten,
Dan sineede ik een ontwerp dat meer kan doen verwachten.
Sophanor, hoogst verrukt door Leöos stout besluit,
Omärmt hem, en kiest zelf drie duizend Marsen uit.
Een kort geweer, een helm ontdaan van zyne vedren,
Een schild met zwart bedekt, en hunne zwärtste kleedren,
En de eer om waard' te zyn dat Leo hen gelei',
Ziedaar al 't wapentuig van dezen heldenrei.
Zodra de nacht haar floers had langs de lucht gespannen,
Rukt Leo uit, aan 't hoofd van zyn drieduizend mannen,
Doorklieft daarmee' den stroom, waarna hy, hoogst bedaard,
Aan de overzy' des vloeds zyn volk ten voortogt schaart.
Zyn fiere taal, geschikt den zwaksten kracht te geven,
Doet in der benden hart des hoofdmans stoutheid leven,
Terwyl zyn helden stout, zich sluitend' dicht aanéén,
Met een geboeide tong naar 's vyands tenten treén,
Met eenen vluggen tred, en hoogst verheugde zinnen,
Verzekerd, op 't gelei huns hoofdmans, te overwinnen.
Men nadert binnen kort aan de eerste legerwacht:
Eer die de wapens grypt, is die reeds omgebracht;
En 't zelfde staal doet voorts de verdre wachten sneven.
Dus ongefluit, bedekt, tot 's konings tent gedreven,
Verheft de Mars een' kreet, en dat stoutmoedig volk
Ontzielt wat hen ontmoet zeeghaftig met den dolk,

En de akelige dood volgt hun bebloede schreden,
Om, van den schrik verzeld, in 's konings tent te treden.

De koning des Romeins, die thans, in eenzaamheid,
Den slag beraamt den Mars op morgen toebereid,
Springt op by 't eerst gerucht; hy luistert, scherpt zyne ooren,
Die hem 's verwinnaars kreet aan allen kant doen hooren;
Daar zyn hoogmoedig hart van dolle woede beeft,
Nu een barbaarsche drom hem overrompeld heeft.

Hy smyt den helm op 't hoofd, het schild word fors gegrepen,
Hy houd in ieder vuist een zware spiets benepen,
En stuift ter veldtente uit, om zich op 's vyands hoop
Te storten, en dien straks te stuiten in zyn' loop.

Hy vliegt ten sryde, en velt all' wat hem komt te voren,
Zyn donderende stem doet door all' 't heir zich hooren.

De heirstoet volgt met drift zyn' konings vlugge schreên:
Held Brutus, Abas, met Horatius, Mifeen,
En andren, uitgedoscht in 't staal ten sryd gedreven,
Zien hunnen dappren vorst alleen den Mars weêrstreven.

Zyn bliksemende vuist had moedigen Ophelt',
Vóór hunne komst, alreede in 't bloedig stof geveld;
Sopharis, Górinus, en stoute Aulastor moeten
Hier met hun hoofdverlies hunn' dappren aanval boeten;
Penthéus, waarlyk held, doch tot zyn ongeluk,
Betaald' de zeldsaame eer van, door één' forsien druk,

Het harnas van den vorst een diepe kerf te geven,
Met tuimling op den grond, en met verlies van 't leven:
Zyn spietspunt trof alleen het harnas van de vorst;
De spiets des konings vloog Penthéus door de borst.
De Mars, op 't hoogst verbaasd door zo veel wederstreving,
Voelt ylings krachtverlies, 't gevolg der moedbegeving.
Hy valt thans niet meer aan, maar is alleen bedacht
Hoe hy zich best verweere; en door de Roomsche magt
Aan allen kant gedrukt, byna te rug geslagen,
Eischt hy, dat Leo straks ten bystand op koom' dagen.
Hy, die voor 's konings tent noch wonderen verricht,
Verschynt op 't oogenblik voor 's volks verbaasd gezigt.
Hy voert zyn zware knods, bezet met yzren tanden,
Dat vreeslyk wapentuig, in één van zyne handen,
In de andre een snydend staal, dat hy behendig zwaait,
Een staal waarmee' zyn vuist een' oogst van lyken maait.
Zyn komst schein 't Roomsche volk met siddering te treffen,
Daar als de Marsen straks een' vreugdekreet verheffen.
De fiere Leo vliegt, aan 't hoofd van zynen stoet,
Daar hy de ontstoken stof door 't luchtruim snorren doet,
Dat vliegende overal door Romes legerwallen,
Op 't lichte tentendoek, met flikkering, gevallen,
En doek en hout ontfteekt, daar niets den brand beperkt.
Held Leo, in wiens oog het vuur te langzaam werkt,

Velt

Velt met zyn knods de tent, op dat ze, in 't vuur gedreven,
De hemelhooge vlam moog' sneller voedsel geven.

Hy streeft de vlammen door, en slaat met zyn geweer
Masficus, Abas en Tiburius ter neêr;

Daarna Talasius in 't stof ter nederflaande.

De dappere Mifeen houd voor een wyl hem staande;
Maar Leo ploft hem neêr in 't vreeslyk stroomend' bloed,
En treed zyn lyk in 't stof verächtlyk met den voet.

De dood en 't vuur, alöm hier werkzaam in 't vernielen,
Verzellen dezen Mars, in 't woeden, op de hielen.

Die held vormt zich een pad van vonken, daar de vlam
Van tyd tot tyd door hem meer zichtbre kracht bekwam.
Zo daalt uit Etnaas top de vuurgloed, en in 't branden
Rolt hy, steeds voortgestuwd, langs de omgelegen landen,
Sleept alles met zich mede in zyn' onstuitbren stroom,
Verteert de hardste rots, vernielt den kloeksten boom,
En overdekt all' 't geen hy in zyn' weg moog' vinden,
Dat zyn voortrollend vuur niet ylins kan verflinden.

De held van Rome, ontzet door 't geen zyn oog beschouwt,
Grypt zyne dolken, 't laatst waaröp hy zich betrouwt,
Smyt zyn ontzaglyk schild op de yzren schouderplaten,
En streeft, door vuur en bloed, en drommen van soldaten,
Langs 't schriklyk moordtooneel, opdat hy Leo vind',
En zich den wederstand kloekhartig onderwind.

Hy

Hy treft dien krygsman aan, en tracht met hem te fpreeken;
Door overmaat van woede in zyne tong bezweken;
Zyn vreeslyk brandend oog vliegt langs dien oorlogsman,
En zoekt de plaats daar 't ftaal hem zekerst treffen kan.
Hy grypt zyn' zwaarften dolk, verzamelt al zyn krachten;
En, zonder Leöos knods of fnytuig af te wachten,
Stoot hy op dezen held: Nemeäas leeuwenhuid
Had mooglyk dezen fteek des Romers niet gefluit;
Die hoogst geduchte ftoot des Romers had licht heden,
Den jongen held den loop voor eeuwig afgefneiden
In 't roemryk heldenperk; maar 't ftaal, gebruikt met kracht,
Trefft de overzware knods, dien fchrik der Roomsche magt,
Hecht zich in 't weekst van 't hout juist tusfchen de yzren banden,
En wringt het vreeslyk tuig uit Leöos forfse handen.
Die held, ontwapend, maar geenszins verheerd door fchrik,
Blyft buiten werking, doch flechts voor één oogenblik.
Hy ziet aan allen kant, of hy niets kan ontdekken
Dat hem ten tegenftand zyns vyands kan verftrekken:
Hy ziet een' zwaren fteen, dien, wat men ook verzon,
Geen fterfing ooit voorheen aan 't veld ontvoeren kon,
En die des landmans ploeg ter hindernis verftrekte.
Zodra held Leöos oog dien zwaren fteen ontdekte,
Verfterkt de toorn' zyn kracht; hy tilt met zyne hand
Dat vreesfelyk gevaert', met éénen ruk, van 't land;

En die geduchte steen, verr' boven 't hoofd geheven,
 Word, met één' enklen smak, zyn' vyand toegedreven,
 't Romeinsche legerhoofd, door deze schok verrast,
 Zwicht ylings voor 't gewigt van dien geduchten last;
 Zyn krygsliên schieten toe, ontrukken met hun allen
 Den koning aan den last die op hem is gevallen.
 Deze is te zwak tot staan in dees gesteltenis:
 Gekneusd door zulk een' smak, die zo verschriklyk is,
 Word, tot der krygsliên schrik, zyn sterk gedrukte longen
 Een gulp van aklig zwart, en drabbig bloed ontwongen.
 Zyn hoofd hangt op de borst, zyn armen, tot deez' tyd
 Zo dienstig voor zyn volk als vreeslyk in den stryd,
 Zyn slap, en hangen slaauw; de kracht heeft hem begeven.
 Verzwakt, bewegingloos, byna zelfs zonder leven,
 Word hy ter tent gevoerd, daar 't volk zyn' aftogt dekt,
 En zyn Hercilia met Numa, opgewekt
 Door zucht tot wraak aan 't hoofd der moedige Sabynen,
 Tot zynen onderstand voor 's vyands spits verschynen.

*

NUMA POMPILIUS.

V Y F D E B O E K.

Gelyk 't ontzaglykst deel eens bergtops, afgefcheurd
Door donder, of door wind, het alles met zich fleurt,
Daar 't in zyn snellen val gestaég meer zwaar zal wegen,
Verbryzlend' wat het vind in zynen weg gelegen,
Of 't ylings met zich voert, den schuwen nimfenstoet
En bangen herdersknaap, met gilling vlugten doet,
De kudde alóm verstroot in 't laagste der valeijen,
Daar landliên, styf door schrik, 't gevreesd verlies beschreijen,
Doch daar dat deel des bergs, in zyn' geduchten spoed,
Door slechts één eikenpaar, sints lang by één gevoed,
Ontmoet word in zyn' rol, (twee eiken die, sints jaaren,
Door wortel, tak en blad, volstrekt veréénigd waren,)
En éénsflags word gestuit, daar 't herders volk bedaard,
Gelyk de tedre nimf, de kudde ziet bewaard;
Zo word held Leo, stout in Romes heir gedrongen,
Thans door Herciliaas en Numaas vuist bedwongen.
De moedige Amazoon, door 't hemelsch schild gedekt,
Is de eerste in 't hoogst des noods die Leo tegen trekt;
Zy valt dien krygsman aan, en roept, door wraak gedreven:
Jupyn heeft, ô barbaar! u in myn hand gegeven;

Zie hier uw uiterfte uur. Ga, roem in 's afgronds nacht
 Dat gy vorst Romulus een wond' hebt toegebracht.
 Zy zwygt. Een kwastig hout, dat naauw' een hand kan draagen,
 Met yzer aan het eind', ten dienst des moords, beflagen,
 Ontgaat haar forsfe vuist, en dreigt den oorlogsman,
 Met zo veel kracht als de arm ten smak gebruiken kan;
 Maar door de woede en wraak te veel den toom te vieren,
 Is de arm thans niet bekwaam tot wijslijk spitsbestieren.
 De werpspeer klieft de lucht, maar vliegt den held voorby,
 Slaat dappren Télon neêr, daar hy aan Leöos zy'
 Vermaak vind in Arunc', nadat hy hem deed zwichten,
 Met de uitgezochtfte smaad, de wapens af te lichten.
 De kreegle Leo, koel in 't heetste krygsbedryf,
 Ontrukt de zware spiets Aruncus zielloos lyf,
 Beschouwt Hercilia met hevig brandende oogen,
 En, met een' bittren lach, word hem dees taal onttoegen:
 Ontfang van myne hand uw dwaas gefpilde speer,
 Opdat uw hand den dienst van zulk een wapen leer'.
 Straks word dit vreeslyk tuig naar 's lands heldin gedreven.
 De tedre Numa heeft voor zulk een dierbaar leven,
 Hy vliegt vóór zyn prinses, vergeet ten zelfden ftond
 Dat zy door 't godlyk fchild haar borst beveiligd vond,
 En waant, daar slechts hem 't lot van zyn vorstin doet vreezen,
 Zyn lichaam 't beste fchild tot haar behoud te wezen.

De wreede punt der spiets, die hy met smaad beschouwt,
Dringt door de harnasplaat van staal en blinkend goud,
Kwetst tevens de eedle borst eens minnaars, die zyn leven
Grootmoedig voor 't beminde aan 't staal ter prooi durft geven;
Daar straks een lichte straal van gloeiend purperrood,
Langs 't blinkend' staal der borst, ten gordel nederfchoot.
De prins beschouwt zyn bloed met hoogst bedaarde zinnen,
Niets dan Hercilia komt hem dit uur te binnen;
Naarmate zyne wond' zyn zinnen sterker trof,
Geeft hy in 't juichend' hart den goden grooter lof,
Dat door dit weinig bloeds, dat hy thans bly ziet stroomen,
Zyn minnares de dood gelukkig is ontkomen.
Doch hoe door dat besef het hart van blydschap blaak',
Zyn wonde ontfteekt in hem niet minder 't vuur van wraak:
Men ziet hem, als een leeuw, op Leo aangeschoten;
Maar yllyngs in een' drang van slydren dicht besloten,
Verdrongen, en allengs met kracht te rug gezet,
Ziet hy de nadering tot Leo zich belet.
Noch tracht het heldenpaar elkander by te komen;
Vergeefs! de mooglykheid daartoe is hen benomen.
Toen stort prins Numa zich op 's vyands oorlogsstoet,
Dien hy, voor zyn geweer, alöm verstuiven doet;
't Stort alles voor zyn kling, gelyk de korenaijen
Voor 's maaijers yzren zeis. In 't heetst der lyfsgevaeren

Standvastig aan de zy' van haar voor wie hy blaakt,
 Slaat de ééne hand ter neêr wat dreigend' hem genaakt,
 Daar de andre slag by slag behendig tracht te keeren,
 Van all' wat de Amazone in 't minst slechts poogt te deeren;
 Dees viert haar' toorn' den toom, en stoot met haar geweer
 Soractor, Opiter, en woesten Ocres neêr.

Alméro word door haar, in 't opgaan van zyn leven,
 't Ontzaglyk woedend' staal in 't moedig hart gedreven;
 Alméro, 't eenig kroost van droeve Alméria,
 Haar hoogste troost by 't woên van 's noodlots ongena!
 Die tedre moeder had, eer 't heir was weggetogen,
 De dood eens zoons voorzien, met drift haar' arm ontvlogen.

Toen 't Marfer heir zich had in 't heilig woud vergaêrd,
 Om Romes dwinglandy te keer te gaan door 't zwaard,
 Ontvlood Alméro, heet naar roem in krygsgevaren,
 En op den levenstyd van naauwlyks veertien jaren,
 Den moederlyken arm, ter volging van de magt
 Die de eedle raad ten dienst des lands te velde bragt.
 De moeder, die 't gemis haars tedren zoons deed beven,
 Had ylings zich naar 't heir des vaderlands begeven:
 Zy vraagt naar haren zoon aan al de legerschaêr';
 De jongeling verneemt haar jammerlyk misbaar,
 En bergt zich, om geen' storm te duchten van haar schreijen,
 By 't achterst deel van 't heir in 't dichtst der oorlogsreijen.

Maar

Maar wat ontgaat in nood aan 't moederlyk gezigt!
Alméria dringt door, ontdekt den jongling licht,
Vliegt op hem toe, en drukt, met hoopeloos erbarmen,
Met tranen en gegil, hem in haar tedere armen.
Terwyl de jonge held, met doodverf op 't gelaat,
Daar 't gantsche ligchaam beeft, zyn oog ter aarde slaat,
En 't minzaam hoofd niet durft van zyne borst verheffen,
Uit vrees dat zyn gezigt nu de oogen aan zal treffen,
Van haar van wie zyn bange en felöntroerde geest,
Het moederlyk verwyf, ten loon der stoutheid vreest,
Spreekt droeve Alméria, door liefde op 't sterkst ontstoken,
Dees woorden, door gefnik gedurig afgebroken:
Myn zoon! myn waarde zoon! myn hoogst, myn éénig goed!
Gy wilt my dan ontgaan! Helaas! uw zwakke voet
Streeft naar 't gevaarlykst pad daar forsse mannen sneven!
Den moederlyken arm wilt gy ontzind begeven!
Wat zoekt gy in den ftryd? wat kan een oorlogsman,
Wiens magtlooze arm tot noch geen werpspiets voeren kan?
De pyl dien uwe hand den hoog kan doen ontsnellen,
Zou naauw' een jonge rhee bekwaam zyn neêr te vellen;
En gy vermeet u stout de bloem der legermagt
Die 't oorlogzuchtig Rome ooit heeft te veld gebragt,
Meest mannen bloed gewoon, gehard in 't oorelogten,
Met uwe kindfche kracht te treden onder de oogen!

Myn

Myn kind! myn dierbaar kind! hou, op myn bee', zolang
 Die overmaat van moed voorzigtig in bedwang,
 Tot dat gy, ééns geschikt tot noodig lyfsverweeren,
 De moederlyke hulp in alles kunt ontbeeren;
 Wacht met my 't levenslicht te ontrukken, tot dat gy
 ô Myn geliefde zoon! kunt leven zonder my.
 Ik zie u in myn' arm byna in tranen smooeren;
 Doe my 't verwerpen liefst van 't gruwzaamst opzet hooren.
 En gy, ô Marsen! gy, gy zyt het die dit lyd,
 Daar ge alle moeders had, en zelv' dus zonen zyt!...
 Wellân dan, wapent my: ik zal myn' zoon geleiden;
 Geen doodsgevaar, hoe groot, zal ooit my van hem scheiden;
 Myn lyf zy hem ten schild: men oordeel' van den moed
 Die liefde een moeder geeft in stryd voor kinderbloed.

Sints in 't vergaderd heir van 't Marsen volk gebleven,
 Had nooit Almeria haar' waarden zoon begeven.
 Held Leo minde hen, en hy gebood aan één
 En ander in den stryd nooit van zyn zy' te treên.
 De jongeling zag naauw' den pyl den boog ontsnellen,
 Of werpt, om zich terstond in veiligheid te snellen,
 Zich tusfchen legerhoofd, en tedre moeder; maar
 In deze nacht van moord, en dreigend lyfsgevaar,
 Zien zoon en moeder, fors van Leo weggedrongen,
 Zich door 't geducht geweer der Amazoon besprongen.

De stugge ryksprinses, die van geen deernis weet,
 Bespot de moederliefde, en moederlyken kreet,
 En drukt een krachtloos kind, ter straf dat dit haar tartte,
 Haar staal in 't al te vroeg ten sryd verhitte harte.
 Waarna Alméro straks ter aarde nederstort,
 Gelyk een tedre bloem die afgesneden word
 In haren lentetyd. Zyn reeds benevelde oogen,
 Doen, eer de dood die fluit, helaas! voor 't laatst één poogen
 Ter zoeking van 't gezigt van die hem 't leven gaf:
 Dees ziet hem sneuvelen, en, zonder andren slag
 Te ontfangen, stort zy neêr, met bleek bestorven lippen,
 En voelt, op 't lyk haars zoon, zich straks de ziel ontslippen.

Prins Numa, minder wreed in 't heetst der moordery
 Dan zyn Hercilia, maar zo geducht als zy,
 Ontzielt geene oorlogslieën dan die hem wederstreven.
 Hy had Privernus reeds, by Hisboos lyk, doen sneeven;
 Daarna stoot deze held, met zyn bebloed geweer,
 Marfenna, Seralpyn, en Nafamo ter neêr.
 Held Liger durft alleen den dappren prins verwachten,
 En door zyn krysgeweer naar zyn vernieling trachten;
 En Numa inderdaad waar' 't levenslicht ontruikt,
 Had hy zyn moedig hoofd niet ylings neêrgebukt.
 Door 't snydende yzer word het Sphinxbeeld weggeslagen,
 Dat hem de hand der kunst op zynen helm deed dragen;

Terwyl de purpre pluim die op den helmkam zwiert,
 In 't luchtruim, door den aëm des winds gedreven wierd.
 De prins valt Liger aan, in eedle woede ontstoken;
 Zyn speer word in de borst des oorlogsmans gebroken:
 De ontzaggelyke kling zyns vaders, in zyne hand
 Onwederstaanlyk, klooft de kruin van Orimanth';
 Daardoor word Tarcho straks de rechter hand benomen,
 Nadat hy Quercens bloed uit wond' by wond' zag froomen.
 Hierna verstoof de Mars, daar 't Numaas moed gelukt
 Dat hy de legerplaats aan 's vyands woede ontrukkt;
 All' wat hem wederstond is thans door hem verdreven;
 Held Leo is alleen in 't Roomsche heir gebleven.

Verhit door 't woest gevecht, bespeurt die krygsmann niet
 Dat hy nu gantsch alleen zyn' vyand weêrstand bied:
 Hy vind die knods weêröm, waarmee' hy 't all' deed buigen,
 En hy behoeft geen heir, of andre wapentuigen.
 Maar eindlyk gantsch omringd van Numaas oorlogstoet,
 Rukt woedende Ufens aan, vol dollen overmoed,
 En, met een stem geschikt om alles te doen beven,
 Word Leo deze taal door Ufens toegedreven:
 Gy zyt niet by den Mars, daar 't buigen van een' boom
 Genoeg is voor een' man, opdat hy de eer bekoom'
 Van opperhoofd te zyn, in 't veld, van oorlogslieden:
 Maak u ter dood gereed, gy kunt ons niet ontvlieden.

De fiere Leo ziet zyn' vyand smaedlyk aan,
En doet zyn' mond een' lach vol bitterheid ontgaan.
Naauw', door een' lichten sprong, aan 't vreeslyk staal ontheven,
Dat hem door Ufens vuist met kracht wierd toegedreven,
Slaat hy gezwind zyn' arm om 't ligchaam van dien held,
Dien zyn ontzaglyke arm welhaast te plettren knelt;
Hy doet hem op den grond zyn' stouten aanslag boeten,
Betreed het lillend' lyf met één' van zyne voeten,
Heft fier zyn hoofd om hoog, ziet met gelatenheid
Dien kring van moordgeweer thans om hem uitgebreid,
En, doof voor alle vrees, slaat hy zyn starende oogen
Op all' wat om hem heen zich heeft by één' getogen,
Opdat hy zeker kiez', eer hy een' storm besta,
Aan welk een deel des krings hy best door 't krygsvolk sla.
In 't eind', door nood genoopt zyn wis bederf te fluiten,
Valt hy op 't kringgedeelt' dat slaauwst zich schynt te sluiten.
't Stuift alles van hem af, of alles word verplet;
Hy wykt met wederzin, en met een tragen tred,
Gelyk we een' kloeken wolf, door hongersnood gedreven,
Naauw' half verzaed, langs 't veld de schaapkooi zien begeven.
De held houd driewerf stand, ziet driewerf dreigende om,
Verjaagt driewerf alleen den gantschen oorlogsdrom
Die, door 't verlies getergd, en om zyn' moed verbolgen,
Besluit tot zyn verderf, hem buiten 't heir te volgen.

Welhaast bereikt de held zyn' afgeweken floet,
 Dien zyn geduchte stem den aftogt staken doet.
 Hy rukt zyn volk byéén, hy schaart het in geleden,
 En hy vervult alleen, wat 's vyands benden deden,
 De ruimte die den drom door Numazelv' geleid
 Van 't leger van den Mars, by stand en aftogt, scheid;
 Dus, wykend', tusfchen Mars en 't Roomfche heir besloten,
 Bedwingt hy 's vyands magt, en dekt zyn landgenooten.

Prins Numa, fel getergd door Leös stoute daên,
 Daar hy niet weigren kan hem achting toe te staan,
 Besluit met eigen hand dien krygsman aan te randen,
 Wanneer een nieuw gerucht, zich opdoende aan de stranden
 Des strooms die 't Marsen heir van 't Roomfche leger scheid,
 Een perk stelt aan die licht te groote dapperheid.
 Sophanzelv' daagt op aan 't hoofd van zyne benden,
 Om Romes magt van 't volk van Leo af te wenden:
 Hy veinst als waar' zyn wit te waden door den stroom,
 En Numa, opdat hy dien overtogt voorkoom',
 Bezet terftond den kant des vloedts met zyn soldaten,
 Waardoor hy, tot zyn finart, held Leo moet verlaten.
 Die vreeslyke oorlogsman trekt met de stoute schaer',
 Die nevens hem ontkwam aan 't zichtbaarst doodsgevaar,
 Gerust van 't leger af door hem vervuld met lyken,
 Daar niemand hem vervolgt, hoe traag men hem ziet wyken.

Sophanor, zo beroemd door moed, door krygsbeleid,
En 't geen een' krygsman voegt, als door voorzigtigheid,
Hield zich naby den stroom, tot dat hy de eerste stralen
Der wondre dagtoorts zag in 't gloeiende oosten pralen;
Daar Numa, aan het hoofd van zyn Sabynsche magt,
Ondanks al 't ongemak van die geduchte nacht,
Aan de overzy' des strooms zich neder had gellagen.
Sophanor, overtuigd, zodra 't begon te dagen,
Dat Leo tyds genoeg gelaten was om 't stout
En gloriryk ontwerp, met recht hem toevertrouwd,
Dat was om Romes heir door moord en schrik te ontroeren,
Ten glori van den Mars zeeghaftig uit te voeren,
Trok straks zyn volk te rug; daar hy zich heirwaarts wend;
Daar Numa zyn' Sabyn doet keeren naar de tent.

De prins kent na dit uur geen ander zielgenoegen,
Dan aan 't gekwetste volk verkwikking toe te voegen:
't Zy Marser of Romein, elk lydende oorlogsman
Dien Numa aan de dood of pyn ontrukken kan,
Word door hem bygestaan met een gelyke liefde,
Daar aller wee de ziel des jongen helds doorgriefde.
Hy zoekt langs 't schriktooneel van dien verwoeden stryd
All' wat noch adem schept, en zware pynen lyd,
Met de eigen drift waarmee' hy, onder 't bloedig vechten,
Hem zocht die tegen hem het meest dacht uit te rechten;

En waakzaam en bedacht op lichtnis van elks pyn,
 Is al zyne eerezucht thans een menschenvrind te zyn:
 Een vyand door zyn staal in 't stof ter neêr geslagen,
 Is thans zyn broeder, waard' zyn liefde weg te dragen.

Nadat de jonge held dien menschelyken pligt,
 Met al de vurigheid eens vaders had verricht,
 En zich verzekerd hield, dat hy aan zyn soldaten,
 Zyn' trouwen heldenstoet, gerust de rust kon laten,
 Snelt hy op 't oogenblik ter tent van Romes vorst,
 En gunt den tyd zich niet de wonde in zyne borst
 De hand eens Esculaaps ter heeling aan te bieden:
 Hercilia, die nooit zyn denkbeeld kan ontvlieden,
 Op 't spoedigst weêr te zien, spreekt sterker op deez' stond
 In zyn ontstoken hart, dan zyn bekomen wond'.
 Welhaast ter wapenplaats in 's konings tent gekomen,
 Verneemt zyn oog den vorst van 't reeds geduchte Romen,
 Op 't luipaardvellen bed verbleekt en uitgestrekt,
 Daar 't bloedig doek de wond' der breede borst bedekt.
 Hercilia, meer schoon dan ooit in Numaas oogen,
 Al de oversten van 't heir, naar 's konings tent gevlogen,
 Zyn nevens 't bed geschaard, daar 't hart van wraakzucht brand.
 Min denkende aan zyn wond' dan aan zyn' legerstand,
 Lag Romes opperheer in diep gepeins verzonken:
 't Gelaat stond vreeslyk straf, terwyl zyne oogen blonken;

't Naar-

't Naargeestig zwygen week, toen Numa binnen trad,
Die ylings door den vorst wierd by de hand gevat.
Ô Brave jongeling! dus sprak de straffe koning,
Ik heb op u gewacht: myn hart kent geen belooning
Voor 't geen ik zeker weet van 't geen gy hebt verricht;
Ik ben 't behoud van 't heir alleen aan u verplicht.
Kom, nader my, omhels me; uw roemryk pligtbetrachten
Is 't eenigst dat de smart uws konings kan verzagten.
Prins Numa knielt gedwee, en kuscht in dezen stand
Met tedre vurigheid zyn' grooten veldheers hand.
Sta op, zegt Romulus; volvoer straks die bevelen
Die ik, op u gerust, ô held! u mee' zal deelen.

Gy ziet ons wreed verrast door dier barbaren magt:
De staat waartoe ge my noodlottig ziet gebragt,
Dwingt my, hoe fel myn wond' myn hart met spyt moog' kwellen,
Tot ik myn kracht herkryg' myn wraakzucht uit te stellen.
Noch weinig dagen slechts, en myne kracht hersteld,
Verhaalt myn schade en smart op 's vyands kryggeweld;
Maar ons betaamt de zorg, dat in die weinig dagen
De vyand tegen ons geen nieuw ontwerp kan wagen.
Versterken wy terstond de Roomsche legersteet'.
Ga, dappre Numa! neem tien kloeke benden mee',
En doe in 't naaste bosch ruim vyftig duizend takken,
Zes voeten hoog, gescherpt met spitse punten hakken.

En

En gy, myn Metius! beveel ik op dien stond
Een diepe en brede gracht te graven in den grond;
Die, vierkant om ons heir, voor aanval ons bevryde;
Geen toegang zy tot ons dan één aan ieder zyde.
Deze arbeid zy door 't volk van Latium volbragt,
Dat 't minst geleden heeft in deze bange nacht.
Volbrengt eer 't avond word het geen we aan u bevelen;
Ik zal myn' verdren last daarna u mededeelen.

Dus sprak hy. 't Heldenpaar ontwykt straks zyn gezigt,
En vóór de komst der nacht was 't gantsche werk verricht.
De fiere Romulus, die wydvermaarde koning,
Zo groot door zyn beleid als door zyn moedbetooning,
Plaastst ylings paal by paal, door Numa saam' gebragt,
Gekeetend aan elkaër, in de uitgediepte gracht,
En deed het palenwerk zo fors in de aarde drukken,
Dat niet één sterfeling één paal daaruit kon rukken.
Toen wierd der palen spits met luchtige aard' bedekt,
Waardoor men die aan 't oog des sterfelings onttrekt;
Dus legt de Roomsche vorst, om overval te keeren,
In 't midden van een bosch van loosbedekte speren;
En 't loflyk heldenpaar, dat voor geen' arbeid zwicht,
Heeft in drie dagen tyds dat groote werk verricht.
Vier poorten zyn aan 't heir; waarby uit de aarde ryzen
Agt sterkten, om in nood den vyand af te wyzen;

Dees worden toevertrouwd aan toezigt des foldaats :
 De Romer, zo gerust in deze legerplaats
 Als midden in zyn stad, ziet, met verwonderde oogen,
 Hoe slechts één enkel man, door vindingryk vermogen,
 In staat is inderdaad een gantsche legerfchaer'
 Te redden, of gewis te storten in gevaar.

Sophanor had, bedaard, aan 't hoofd der oorlogslieden,
 Het sterk verschanfingwerk der Romers doen bespieden;
 Maar stoort, hoe anderzins beroemd door wys beleid,
 Door niet een' enklen stap des Romers werkzaamheid.
 Die wondre werkloosheid ontrust den vorst van Romem:
 Het kon dien oorlogsmann niet in de zinnen komen,
 Wat hinderpaal den Mars in zyne werking stuit.
 Wat doet dan op deez' tyd, dus riep de koning uit,
 Die Leo, inderdaad aan 't hoofd eens heir te vreezen!
 Ontwyfelbaar, die held heeft recht vernoegd te wezen,
 Dewyl zyn kloeke vuist een wond' heeft toegebracht
 Aan Romulus; maar deze is immers niet gellagt,
 Veel minder is zyn arm door 't Marsen volk verwonnen;
 Wy komen naauw' te veld, de kryg is naauw' begonnen.
 Wat toch weêrhoud dien held, zo groot by duisterheid,
 Om andermaal, door moed en schrandere krygsbeleid,
 De ontstoken toorts in 't heir van Romulus te zwaaijen?
 En met zyn treffend staal, een' lykenoogst te maaijen?

Noch weinig dagen smarts, ô Mars! myn vader! en
 Jupyn! dien ik, als hem, ten grootsten steun erkenn',
 En de arm van Romulus herkrygt zyne oude krachten,
 En zal dan 't eind' des krygs in geen verschanfing wachten.

Zo sprak de Roomfche held, op 't krankbedde uitgestrekt,
 Toen een Campaniër, met bloed en stof bedekt,
 Verbleekt en ademloos zich opdoet aan zyne oogen:
 Deze uit Auxencaas wal naar 't Roomfche heir getogen,
 Uit dat Auxenca, dat de fiddrende opperheer
 Van 't zwak Campaniën moest dekken door 't geweer,
 Hoort door den Roomfchen vorst zich by zyn' intred vragen:
 Wat voorval jaagt u hier? zo aëmloos en verflagen!
 Beklom 't Samnitiesch volk den hogen Apenyn?...
 Myn vrind zal in zyn stad gewis belegerd zyn!
 Uw vrind, zegt die foldaat, is, met zyn sterke wallen
 En al zyn oorlogstuig, in 's vyands magt gevallen.
 Die Leo zo geducht, wiens knods geen' held verschoont,
 Heeft voor Auxencaas muur zich onverhoeds vertoond,
 In 't uur waarin ons volk met zekerheid vertrouwde,
 Dat hy op Romes heir een' aanslag wagen zoude.
 De koningzelf, de stad, al 't omgelegene land,
 De leeftogt, benden, fchat,... 't viel alles in zyn hand;
 En niet voldaan door buit, en 't winnen onzer wallen,
 Heeft hy noch boven dien het leger overvallen

Dat

Dat aan 't Samnitiesch volk, der Marsen bondgenoot,
 Den weg des Apennyns naar 't Marsen leger floot:
 Dat hoogst geduchte volk staat thans de toegang open,
 Om van den Apennyn tot voor uw heir te stropen.

Hoe treft dat wreed bericht den kranken Roomschen vorst!
 Hy zwygt, legt roereeloos, het hoofd zygt op de borst,
 Maar door, aan de andre zy' des vloeds de klank te hooren
 Der schelle krygstrompet, is al zyn kracht herboren.
 't Was de onverwinbre held, 't was Leo, die langs 't veld
 Met Capuaas monarch naar 't heir der Marsen snelt,
 Geklonken in de boei; vierduizend krygsgevangen
 Verzellen hunnen vorst met ketenen behangen;
 Men sleept den krygsbuit mee'; de ontzaglyke oorlogsfloet
 Van 't fier Samnitiesch land volgt Leo op den voet.
 Men ziet hen in de vlakke op 't statigst afgekomen,
 Terwyl het vreugdgeschreeuw der Marsen word vernomen.
 Op 't moedig ros, welks pracht het oog verbaasd beschouwt,
 Zit Capuaas monarch, gedoscht in schitterend' goud.
 De kloeke leeuwenhuid bedekt held Leöos leden,
 Daar 't oorlogsvolk hem ziet aan 's konings zyde treden.
 De dappre Mars omringt den held aan allen kant;
 Toen floot de gantsche magt van 't fier Samnitiesch land,
 Gedoscht in glinstrend staal, den achtertogt dier benden,
 Die zich, in zegepraal, naar 't heir der Marsen wenden.

De Romer ziet een volk dat zo veel heeft bestaan,
 Naast held Sophanors volk de tenten nederflaan.
 Thans is de magt veréënd der beide bondgenooten:
 De nacht had naauw' de poort in 't nevlig oost' ontfloten,
 Of duizend vuren op den oever van den stroom,
 Slaan Romes heldenstoet met innerlyken schroom,
 En doen wat adem schept, ja zelf den koning vreezen,
 Dat de uitgestane storm de laatste niet zal wezen.
 De dappre Romer, die altyd, tot op deez' dag,
 Zyn' vyand nooit op 't veld dan juichend' nadren zag,
 Beschouwt met diep gepeins die vreeslyke oorlogsmagten,
 Wier leidsman inderdaad zich vreezen deed en achten.
 De krygsliên zien alôm elkander angstig aan,
 Geen hopman durft zyn' schrik een' hopman doen verstaan;
 En all' wat zich als held voor Rome had gedragen,
 Houd een oplettend oog op Romulus geslagen.
 De wacht word overäl verdubbeld, op zyn' last,
 't Is all' gereed, zo 't heir mogt worden aangetast;
 En, ondanks grachten, schans, en 't groot getal der benden,
 Ondanks den moed bekwaam een' aanval af te wenden,
 De vrees, de vrucht van 't geen held Leo heeft verricht,
 Heerscht, waar men de oogen wend, op ieders aangezigt.
 De dappre Romulus, hoe schaers door vrees benepen,
 Voelt zelf door fellen schrik zich heimlyk aangegrepen;

Maar,

Maar, meester van zichzelf', vertoont hy een gelaat
Waarin, ten troost zyns volks, de rust te lezen staat.
Een lange speer verstrekt ten steunfel zyner leden,
Daar hy, om zyne wond', genoodzaakt traag te treden,
De posten gade slaat der gantsche legerplaats,
En stout den moed versterkt in 't harte des soldaats;
En, schoon de ziel zich voelt door diepe droefheid treffen,
Het volk ziet hem verrukt de handen opwaarts heffen,
Terwyl hy 't godendom zyn' dank te kennen geeft,
Nu 't al zyn hateren aan hem geleverd heeft.

Intusfchen had die vorst de hoofden zyner schaeren,
In 't binnenst van zyn tent in 't heimlyk doen vergaëren;
De schrandere Catill', held Brutus, door beleid
Alöm zo wydvermaard als door zyn dapperheid,
Valerius, naast hem de bloem der oorlogshelden,
Die groote Romulus sints lang te veld verzelden,
Met Métius aan 't hoofd, zyn aan des konings zy,
De schoone ryksprinses en Numa zyn daar by;
De ééne is om haar geboorte in dezen raad gezeten,
En de andre om 't geen zyn moed zich roemryk heeft vermeten.
Eene uitgezochte wacht bewaakt des konings tent,
En houd het wuft gemeen omzigtig afgewend.
Toen zag men al dien zweem van vreugd den vorst verlaten,
Met zo veel kunst vertoond aan de oogen der soldaten.

Hy werpt op al den floet een' vreeslyk' straffen blik,
 Gemengd met zigtbren schroom, ja innerlyken schrik:
 Spitsbroeders! zegt de vorst, uw raad was my voordezen
 Steeds nuttig, in dit uur zal die my noodig wezen.
 De vyand, die met eer, gelyk 't aan krygslieën past,
 Myn' laffen bondgenoot zo vreeslyk heeft verrast,
 Gaat in getal van volk ruim driemaal ons te boven.
 Ik kan, indien zyn heir op my kwam aangestoven,
 Zyn magt, hoe groot die zy, fla daar geen' twyfel aan,
 In myn verschansingen met nadruk tegenstaan;
 Maar zo zyn heir, op nieuw, zich door geen' vloed laat fluiten,
 En onverhoeds besloot myn magten in te fluiten,
 Dan zal ons 't spysgebrek, eer agtmaal 't zonnelicht
 Zyn dagelykschen loop voltrekt voor ons gezigt,
 Vergaan doen zonder fryd. Welaan doorluchte vrienden!
 Wat moeten we in dien nood ons eindlyk onderwinden?
 Is 't best dat ik my stort, met al myn wapenkracht,
 Op 's vyands saam' gerukte en vreeslyke oorlogsmagt,
 En, door een grootfche dood, een schandverdrag ontcome,
 Verderfelyk voor uw' roem, en voor 't belang van Rome?
 Of is een aftogt best in dees gesteltenis?
 Alleen bedenkt dat die zelfs hoogst gevaarlyk is.

Hier zwygt vorst Romulus, met zigtbre smartvertoning.
 Held Métius ryst op, en dringt den Roomfchen koning

Dat

Dat hy vorst Tatius, met versch ontboden magt,
Eer 't leger zich bewege in zyn verschansing wacht';
Maar Brutus raad den vorst, om zeker 't wec te ontvlieden,
Des vyands heir in 't veld den stryd straks aan te bieden,
En dat elks hart vertrouw', dat hy 't gevecht beflisf
Die by den oorlogsman de god der leegren is.
Hercilia dringt aan om noch 't gevecht te myden:
Zolang myn vader niet aan 't hoofd van 't heir kan stryden,
Dus spreekt zy, is 't vergeefs, wat ook ons volk besta,
Te hoopen dat ons heir der Marsen magt versta:
De zege is aan den arm van Romulus verbonden;
Die arm word noch belet, door 's konings diepe wonden,
Dat hy de zege schenke aan Romes legerstaf.
Voor my, ik kies den raad dien Métius ons gaf:
Het leger roer' zich niet: laat ons om versche benden
Naar koning Tatius terstond bevelen zenden.
Maar om 't vyandlyk heir een wyl met schrik te slaan,
Die zeker hem belette iets wigtigs te onderstaan,
Zal Numa, nevens my, uit deeze legerwallen
't Samnitiesch oorlogsvolk, by duister overvallen.
Daar 't dronken door 't geluk, en van den togt vermoeid,
In de armen van den slaap ontwapend legt geboeid,
Zal't niet bezwaarlyk zyn, zelfs zonder scherp te vechten,
Een bloedbad in dat deel des legers aan te rechten.

Ziedaar 't ontwerp door my ten dienst des heirs gesmeed:
Keurt dit myn vader goed, zie ons terftond gereed.

Die taal houd Numaas hart door blydfchap opgetogen,
Hy ftart op de Amazoon met hevig vlamvende oogen,
Daar in zyn kloppend hart een edel krygsvuur leeft,
Nu hem Hercilia ten togt verkoren heeft;
En 't uur waarin de held met haar zyn hoofd zal wagen,
Schynt hem 't bekoorlykst uur van al zyn levensdagen;
Maar koning Romulus doet al die hoop vergaan,
Door de eifchen der prinses omzigtig af te slaan.
Elk overfte, op zyn beurt, deed toen een middel hooren,
Naarmate zyns vernufts ten dienst van 't heir verkoren,
Maar of onmogelyk, of meer gevaarlyk dan
Al 't kwaad zelfs dat het heir der Romers dreigen kan.
De vorst verwerpt hunn' raad; men weegt elkanders reden,
En de oorlogsraad verviel toen tot langwyligheden;
Dus was 'er niets verricht, dan veel van 't kwaad te zien,
Daar niemant middlen wist om iets van 't kwaad te ontvliên.

De jonge Numa, noch in diep gepeins verzonken,
Voelt door Minervaas vuur éénsflags zyn' geest ontvonken:
Hy smeekt den Roomschen vorst, met één neêrflagtig oog,
Verlof dat hy flechts ééns zyn meening uitên moog'.
De vorst vergunt hem dit, met een bezadigd wezen,
Waarin de minzaamheid op 't zichtbaarst was te lezen.

Toen

Toen sprak de jonge held: ô groote vorst! ik waan
Noch door één enklen weg uw heir ten dienst te staan:
Ik kan geen zekerheid voor uw behoudnis geven,
Maar hoop ter zegepraal is noch u bygebleven:
't Trebaniesch steil gebergte is achter deze plaats,
Die gy verkoren hebt tot dekking uws foldaats;
En de inkomst van 't gebergt' word honderdduizend mannen,
Tot Romes ondergang hoogmoedig saam' gespannen,
Betwist door weinig volks, wanneer 't met oordeel stryd,
En als gy van den top der bergen meester zyt.
Men doe my, eer de nacht in 't oosten zal verschynen,
Vertrekken met de helft der moedigste Sabyen:
Vóór dat de zon verryz', ziet gy door myne magt,
De hoogtens van 't gebergte in uw bezit gebragt.
Gy, koning! die tot noch alöm u hebt doen duchten,
Zult thans voor de eerste maal voor uwen vyand vlugten;
Die taal doe in uw hart geen geemlykheid ontstaan:
Hoe hard die vlugt u vall', de zege hangt daarään.
De Marsen en Samniet zyn fel op u verbolgen;
Bemoedigd door uw vlugt, zal u hun krygsmagt volgen,
Daar u hun woeste drift gelegenheid vergunt,
Dat gy vóór 't naauwste pad hun heir vermoeijen kunt.
Hou dan stoutmoedig stand, en doe éénslags uw benden,
Op hunne beurt, met kracht, zich naar den vyand wenden.

Alsdan zal pyl en steen van my en myn' Sabyn,
 Op hunne kruin gespild, gewis hen doodlyk zyn;
 De speer, of harde steen ten rotstop afgebroken,
 Zal hen aan allen kant op 't onverhoedst bestoken.

Na dat dit grootsch ontwerp den Prins bedoord ontging,
 Omhelst hem Romulus. Ô Dappre jongeling!
 (Dus roept de vorst verrukt,) ik zal, hoe groot, nadezen:
 U waarlyk eindloos meer dan 't leven schuldig wezen:
 Myn glori, (deze alleen geeft aan myn hart de wet,)
 Is meer dan 't leven waard'; zy is door u gered!
 Volvoer uw stout ontwerp, aan 't hoofd van uw foldaten;
 Alleen gy moet, ô held! uw ruitery my laten,
 Die u niet dienen kan, en die myn' aftogt dekt,
 Als zich myn heir beweegt, en naar 't gebergte trekt.
 Eén nacht is u genoeg om alles voor te komen;
 Maar de aftogt dient door u ten spoedigste aangenomen.
 Zo uw ontwerp gelukt... Ô Myn geliefde zoon!
 Zie hier, (de koning toont hem de edele Amazoon,)
 Waarmede ik uwen moed, voor 't sparen myner helden,
 En glori, my meer waard' dan 't leven, zal vergelden.

De prins staat hoogst verbaasd: vreugd en verwondering,
 Wier aanval, op één sprong', 't verraste hart beving,
 Benemen hem de spraak, en schier zichzelf' ontogen,
 Vest' hy op Romulus en de Amazoon zyne oogen,

En eindlyk stort de prins voor Romulus ter neêr:
 Ô Zoon eens gods! hoogst waard' den rang van opperheer!
 Dus spreek hy, tot wat trap wilt gy myn' moed doen blaken?
 De groote Romulus zal me onverwinlyk maken!
 Dat Mars, Samniet en wat in gantsch Itaalje zy,
 Veréénigd, zich in 't veld thans kanten tegen my:
 Ik voel eene eedle hoop ontvonken in myn zinnen,
 Om all' wat u weêrstaat voorzeker te overwinnen.
 De naam, alleen de naam van myn Hercilia,
 Zal, waar ik, u ten dienste, aan Romes heirspits sta,
 My licht, verschoon me, ô vorst! ik zeg 't niet zonder vreezen,
 Byna een' Romulus, des vyands schrik, doen wezen;
 Daar de eer des naams van zoon van 's aardryks grootsten held,
 My glansryk in den rang der halve goden stelt.

Terwyl die taal den mond met nadruk word onttoegen,
 Straalt liefde en heldenmoed uit 's jonglings flonkrende oogen,
 Daar hy die onverhoeds op 't minzaam voorwerp slaat:
 Wat blydschap voor zyn hart! hy leest in haar gelaat,
 Dat zy all' 't geen zy hoort door Romulus beloven
 Aan Numa, nooit dien held, door weigring, zal ontrooven.
 Dus brandend' van verlangst om straks ten togt te gaan,
 Dringt hy 't Sabynsche volk met drift ter afreize aan.

De schrandre Romulus deed Latiums soldaten
 De luchtige oorlogstent, op 't oogenblik, verlaten,

En schaart hen, opdat hy voor 's vyands waakzaam oog
 De afwyking van den prins daar door bedekken moog',
 Slagvaardig aan den vloed. De dappre Marsen wanen
 Dat Romulus zich poogt tot hen een spoor te banen,
 En hen bevechten komt; dus word hunn' oorlogsmagt,
 Aan de overzy' des strooms, met spoed byéén gebragt.
 Van wederzyden vliegt een hagelbui van schichten;
 En daar de Romers dus hunn' vyands heir verpligten
 Te waaken aan den stroom, ontsnapt de jonge held,
 Van 't achterst deel van 't heir, langs 't heuvlig oorlogsveld.

Hy rukt, met allen spoed, in 't nuttig bergwaarts trekken,
 De dichte boschen door die zich naar Sora strekken.
 Hy kiest een' omweg, ter vermyding van 't moeras,
 Dat by Aratria zyn volk gevaarlyk was;
 En richtend' zynen togt door de Asilasche dalen,
 Ontdekt zyn wakend oog, by de eerste zonnestralen,
 Trebaniëns gebergt', dat telkens klaarder word.
 Vóór dat de dappre prins zich in 't gebergte stort,
 Doet hy, om zich voor 't volk der heuvelen te dekken,
 Zyn lichtst gewapend volk omzigtig voor zich trekken,
 En laat vóór 't hoog gebergte een deel van zynen stoet,
 Die Romulus in 't spoor der engtens leiden moet.
 Welhaast langs 't klippig pad in 't steil gebergt' getogen,
 Ziet hy byna den moed het hart zyns volks ontvlogen:

Bezwaarlyk klimt in 't eind', langs 't steil en klippig pad,
Zyn oorlogsvolk thans voort, ter dood toe afgemat;
Maar Numa doet den drom een nieuwe kracht bekomen:
Hy, altyd aan hun hoofd, grypt ruigtens, tak en boomen
Hem dienstig in den weg ten bergtop op te gaan,
Met ééne hand; en spoort met de andre 't krygsvolk aan
Om hem op 't heldenspoor kloekhartig na te treden.
Zo hier of daar een beek de paden heeft doorsneden,
Hy werpt zich eerst daarin, en wil dat geen foldaat
Hem volg', voor dat hyzelf aan de overzyde staat.
Indien een steile rots het pad hem houd geslooten,
Men ziet hem kling of spiets in de openingen stooten,
En op dien zwakken steun rust zynen voet, tot dat
Zyn hand den hogen top der bergrots heeft gevat.
Naauw' heeft de held den rug op 't steilst der klip beklommen,
Of hy roept straks tot zich zyn kloutrende oorlogsdrommen.
't Beeld van Hercilia treed steeds voor zyn gezigt,
En maakt het moeilykst pad verliefden Numa licht.
Voorstreever van zyn volk, en toonend' niets te schroomen,
Doet zyn standvaste moed hen 't all' te boven komen.
In 't einde is hy, naar wensch, de hoogtens opgefheld;
Maar wat verwondering bevangt den jongen held,
Op 't zien van bouwland, veld en forse herdersknepen,
En wei by wei die krielt van welgevoede schapen!

Men brengt een' herdersstoet gevangen voor den held,
 Doch alles word terftond door hem gerust gesteld.
 Ik kom, dus spreekt de prins, hier niemant onderdrukken:
 Vreest niets; myn volk zal niets van 't uwe aan u ontrukken:
 Ik eisch voor deze gunst slechts deze erkentlykheid,
 Dat gy my en myn bende in één der dorpen leid.
 Brengt leeftogt voor myn volk; voor 't geen ge ons doet erlangen
 Zult gy den vollen prys van myne hand ontfangen.
 Staat ons by deze gunst noch ééne bede toe:
 Duld dat ik eenig volk in de engtens trekken doe
 Van uw geducht gebergte, alleenlyk voor drie dagen.
 Het bergvolk, door die taal van alle vreeze ontslagen,
 Geleid den oorlogshoop in 't vlek door hen bewoond,
 Daar elk 't Sabynsche volk een blyk van liefde toont.
 Maar wat verwondering, wat vreugd niet uit te drukken,
 Moet eedlen Numaas geest dit tydftip niet verrukken!
 Die held herkent in 't volk van zyn' betrokken post,
 Het landvolk door zyn deugd van flaverny verlost,
 Dien zelfden herderstoet, die edele Rheäten,
 Welëer barbaarsch geboeid door Romulus foldaten.
 De gryzäart die ten dag der offerhand' hem sprak,
 Het gryze herdershoofd welks keten hy verbrak,
 Barst, hem herkende, uit: gelukkigfte aller dagen,
 Die van myn jeugd af aan, ô volk! myne oogen zagen!...

Myn

Myn vrienden! kinderen! ziet hier dien tedren held,
 Die ons, elendigen! in vryheid heeft gesteld.
 Ziet Numa!... Deze naam is naauwlyks uitgesproken,
 Of 's eedlen gryzäarts taal word' yllyngs afgebroken.
 Door 't algemeen geschreeuw van dezen herdersstoet,
 Die, woelende om den held, met drift hem valt te voet.
 Gy hebt dan, roept hiér de één, myn moeder my hergeven!
 Dáár de ander: Gy deed my voor myne gade leven!
 ô, Zonder u, ô held! ô edele Sabyne!
 (Dit roept een staamlend wicht,) zoude ik een weeskind zyn!
 Zoon van een' God! (want zy die 't spoor der goôn betreden
 In teérgevoeligheid, meest in weldadigheden,
 Zyn kindren van de goôn,) wat zyn wy hen verplicht,
 Nu gy, door hunne gunst, verschynt voor ons gezigt!
 Nu wy, aan uwe knien, verheugd met schreijende oogen,
 De handen van den held van Rome kuschchen mogen!
 De handen van den prins, die, door ons wee geraakt,
 De ketens van ons volk meêdoogend' heeft geslaakt!
 Nu wy hier mogen zien hem die, door deugd verheven,
 De groote kunst verstaat van stryden en vergeven!
 ô Prins! gebie' op ons, eisch ons het leven af,
 En all' wat 's Hemels gunst ons ter bezitting gaf.
 Gy zyt onze opperheer, en vader, ja noch meerder:
 Verlosfer van dit volk!... die naam is eindloos teêrder!

Het:

Het hooren van die taal ontwingt den prins een traan;
 Onmooglyk kan zyn ziel die teêrheid wederstaan,
 En zyn Sabyfche fchaer', hoe ftout in 't oorelogen,
 Is, by dat grootsch tafreel, op 's hoofdmans fpoor bewogen.
 De zagte vrindfchap, hier ten eêlften gloritrap,
 Vormt in dit oogeblik een tedre broederschap.
 De dankbre herderftoet, deze edele Rheäten,
 Prins Numaas onvermoeide, en dappere foldaten,
 Omärmen teêr elkaêr; men zet, van wederzy',
 All' wat de vrindfchap eischt elkaêr gulhartig by;
 En huis en hut zyn thans voor Numaas volk ontfloten;
 De gryzäarts, vrouwen, 't kroost, een drom van echtgenoten,
 't Vloeit alles tot dat volk, opdat het all' hen dien',
 En, gevend' wat men kan, den goeden wil doe zien.
 Sabynen en Rheät zyn nu flechts één geflachte,
 Dat onderlingen dienst op 't hoogst pligtmatig achtte;
 Daar 't alles Numa roemt, tot hem in liefde blaakt,
 Wyl hy die volken thans tot broedren heeft gemaakt.
 Slechts weinige uren zyn in 't zagst vermaak verftreken,
 Of de eedle held vergaêrt zyn benden door een teeken;
 En 't bergvolk, dat gedwee op Numaas wenken let,
 Schiet toe op de eerfte klank der fchelle krygstrompet.
 Elk voert een wapen aan naar zyn gering vermogen:
 Hier draagt 'er een de kling met ftuivend roest omtogen,

Met

Met roest dat federt lang het yzer heeft verteerd;
 Een ander, die de dood naast Numaas zy' begeert,
 Draagt een versleten schild; meêr andre landliên voegen
 Zich by des prinsen drom, met yzer uit hun ploegen,
 Gevormd tot speeren; en noch andren voeren stout
 Een zware knods, gevormd uit grof en kwastig hout.
 Wy willen, jonge held! dus roept men, aan uw zyden,
 Op uw bevel, voor u, met allen yver, sryden;
 Wy willen de uwen zyn, en onder uwe vaên,
 Waar gy ons vergezelt in 't hevigst krygsvuur gaan.
 Geloof ons, is 't genoeg een oorlogsman te wezen
 In by 't gedreigd gevaar het sterven niet te vreezen,
 Nooit zult gy stoutere volk by uwe vaên zien,
 Dan zy die heden zich uw heir ten dienste biên.

Zo spreekt het volk, en schaart zich ylings in geleden,
 En tracht, op 't krygsmans spoor, in Numaas stoet te treden,
 't Bootst zyn Sabynen na: het dringt zich dicht aanéên,
 Maar niets heeft by dien drom de minste éénparigheên;
 En echter doet die grootsch een edel vuur ontdekken,
 Om waar 't gevaarlykst is vóór Numaas volk te trekken.
 Die tedre held weêrspreekt vergeefs dier volken moed;
 Hy weigert vruchteloos een' onbedreven stoet
 Die slechts door zucht tot hem krygszuchtig op komt dagen,
 Aan 't woeden van Samniet en woesten Mars te wagen;

Maar de eedle liefde die in 't hart der bende leeft,
 Is sterker dan 't gezag dat Numa op haar heeft:
 Ondanks zyn sterk bevel, ja ondanks zyn gebeden,
 Hy moet een tweede heir met zich te veld zien treden.
 't Kroost van Pompilius vertrouwt nu den Rheaat,
 Het wys beraamd ontwerp waarvan hy zwanger gaat,
 Ontdekt hen dat hy straks de hoogtens wil bezetten,
 Van waar hy onverhoeds den vyand kan verpletten.

't Getrouw Rheätiesch volk geleid toen den Sabyen,
 Op posten die voor 't heir des vyands doodlykst zyn;
 Het wist wat plaats in sryd men nimmer moet verlaten,
 Houd onbezweken post in 't midden der foldaten,
 Vormt stormbalk van den boom, rukt rotfen van haar' voet,
 Wier val 't vyandlyk volk, beneên verplettren' moet;
 En in dien staat, vermengd met de edele oorlogsbenden
 Des krygsmans die welêr hun slaverny deed enden,
 Standvastig van besluit om met die legerschaer',
 En 't roemryk opperhoofd, te deelen in 't gevaar,
 Verlangt dat herdersvolk, door srydlust ingenomen,
 Het heir van Romulus met kracht te hulp te komen.

Welhaast verscheen die vorst, door Numaas volk geleid.
 De koning des Romeins, niet slechts door dapperheid
 Maar door beleid beroemd, was kunstig afgetrokken,
 En wist al srydend' loos den vyand mee' te lokken.

Hoe nader aan 't gebergt', hoe meer die krygsman veinst
 Dat hy in wanorde is, en uit verbaasdheid deinst.
 Zyn achterhoede vlugt, door last van hem bekomen;
 By intogt van 't gebergt' sctieen de oorlogsmagt van Romem
 Verflagen, en byna van hoop ter vlugt beroofd;
 Sophanor, Leo-zelf, 't Samnitiesch legerhoofd
 Byzonder, alles word door deze list bedrogen.
 Dier bondgenooten heir, veréend ten sctryd getogen,
 Bestaande uit oorlogslieën meer groot door dapperheid,
 Dan door een wéldoordacht behendig krygsbeleid,
 Besluit dus onbedacht ter bergengte in te dringen,
 Vervolgende, in zyn' waan, een bende vlugtelingen.

De schrandre Romulus, door 't volk dat Numa had
 Gelaten aan 't gebergt', bewust van 't veiligst pad,
 Lukt, daar 't gevaarlykst is, zyn' vyands legermagten.
 Thans was het tydftip daar den vyand af te wachten:
 Hy staakt éénsflags zyn vlugt, vormt ylins een kolom
 Gekozen door hemzelve uit al den legerdrom.
 Plaatst moedig zich aan 't hoofd der dapperste oorlogslieden,
 Om 's vyands magt terftond den veldflag aan te bieden.
 De dappre Leo stort, hoogst stout, maar onbedacht,
 Zich, als een bliksemfchicht, op Romes oorlogsmagt,
 Daar Marsen en Samniet den kostbren tyd verkwisten
 In, daar reeds Leo sctryd, met hevigheid te twisten

Wie hunner in den slag den roem verwerven zal,
Dat hy den voortogt hebbe, en op de Romers vall'.
Een forsse hagelbui van steenen, en van boomen,
Eénslags van 't hoog gebergt' hen op den hals gekomen,
Staakt dezen dwazen twist; scheurt ylings hun geleên,
Verplettrend', waar die treft, den krygsmans hals en been.
De hoofden van het heir, de woedende soldaten,
Verschrokken, zyn verpligt het sryden na te laten.
Zyn slaan hun oog om hoog, en zien, aan allen kant,
De hoogtens om zich heen met lans, en spiets beplant.
Dat hoogst geducht gezigt verstyft het bloed in de adren;
Men durft niet éénen stap tot Romulus te nadren.
Om straks te rug te gaan is geen meer mooglykheid:
Prins Numa had alree', door schrander krygsbeleid,
Den aftogt afgesneên aan 't heir der bondgenooten.
Dus in eene enge plaats aan allen kant besloten,
Belemmerd door 't getal van benden, bloot gesteld
Aan 't volk dat van 't gebergt' hen onöphoudlyk kwelt
Met steen en werpboom, is die krygsmagt reeds verwonnen.
Vóór dat dit srydbaar volk den veldslag heeft begonnen;
En 't volk dat in dien staat geen' weg ter uitkomst zag,
Smyt zyne wapens weg, by 't spreken van verdrag.

Wat afgerecht penfeel kan Leöos woede malen!
Niet anders woed in woud, of eeuwig barre dalen,

Van 't woest Hyrcaniën, een tygerin, de schrik
Der wouden, by haar nest gevallen in den strik,
En ziende, daar het net haar gramfchap houd bedwongen,
In 's wreedten jagers hand haar werelooze jongen:
Zy loeit, zy krimpt van toorn', verbryzelt met haar hand
Den fteen dien hare muil bereiken kan in 't zand;
Haar klaauw grypt die met woede, en hare ontftokene oogen
Vernielen hem dien 't net houd aan haar wraak onttoogen.
Held Leo voelt zyn' toorn' met dubbele kracht gefpoord,
Toen hy van 't zwichtend' volk den bangen noodkreet hoort:
Neen, fchreeuwt hy, met een ftem die ieders hart doet beven,
Zolang als Leo leeft, en u de wet zal geven,
Denk nooit dat Leo ftemme in een lafhartigheid.
ô Marfen! ô Samniet! tot noch door de eer geleid,
Eer gy om lyfsgenade u zult ter neder ftorten,
Hebt moeds genoeg om my te zien den leefdraad korten.
Hy zwygt, en maakt zich ftraks, met knods en fcherpe kling,
Door 't volk dat hem omringt een vreeslyke opening,
Streeft ftout de rotfen op, in fpyt van fteen en boomen,
Die van de hoogte op 't hoofd van zyne bende komen;
Alleen beftaat de held, dien 's vyands voorfpoed tergt,
Te kloutren op den top van 't hoog, en fteil gebergt'.
Ter plaatfe daar men hem ter nadring ziet verfchynen,
Veréenen zich terftond Rheäten en Sabyenen,

En slepen, hem ten val, een' gantschen steenhoop aan;
Maar Numa schiet straks toe, om hen te wederstaan,
En, door zyn hoog gezag, den springvloed in te toomen
Gereed den Marfer held op 't kloeke lyf te komen.
Myn vrienden! schreeuwt de prins, zyn moed zy hoog geächt:
'k Wist tegen 't voordeel van uw' vyands overmagt
Het voordeel van den grond, met dat gevolg, te stellen,
Dat ik de zege deed naar uwe zyde hellen;
Maar dapperheid ééns mans, door glorizucht geleid,
Stel ik niets tegen dan alleen myn dapperheid.
En gy, ô Leo! sta. Laat my uw drift bedaren:
't Is billyk zulk een' held de helft des wegs te sparen.
Hy zwygt, en daalt bedaard den hoogen rotstop af,
Nadat hy aan zyn volk verbod ter volging gaf,
En treed op 't platte eens bergs die lager was gelegen,
Den hoogst geduchten held, zyn' weêrpartyder tegen;
Een schriklyke afgrond is om hunne standplaats heen;
In 't kort, men heeft geen plaats dan tot den moord alleen.
Hier staan de helden stil, als waar' hun kracht bezweken;
Zy zien eikander aan, met aandacht, zonder spreken,
En 't zwygen schynt de vrucht van die verwondering,
Die weêrzyds 't hart op 't zien van 't weêrzydsch oog beving.
De strydlust is nu gantsch de legeren onttoogen:
Elk krygsman vest' alleen op 't heldenpaar zyne oogen,

Vergeet zichzelf' om 't oog op hen alleen te slaan,
 En 't lot, dit vreeslyk paar doende op een' heuvel staan
 Zo klein van top als hoog, schein hen ten toon te stellen
 Voor volken die van hen zich ere of schand' voorspellen.

Der Marsen held spreekt eerst: ô Dappre jongeling!

Die van den bergtop my zo moedig tegen ging,
 Ik acht uw' moed, den steun van Romes legerwallen:
 't Zal my bezwaarlyk zyn om op u aan te vallen.

Geloof my, keer te rug naar uwen legerstoet,
 En gun my dat myn vuist op oorlogslieden woed'
 Die u, in dapperheid, niet kunnen evenären.

Die zyn 'er; zegt de prins, niet by myne oorlogsfcharen:

De minste Romer is een Numa. Gy zult zien
 Of ik meêdoogendheid van uwen kant verdien'.
 Hy zwygt, en daar de plaats te klein is om een' scherpen
 En vreesfelyken schicht den vyand toe te werpen,
 Drukt hy, daar hy dien fors met beide handen vat,
 Verwoed in Leöos borst, die 't staal geöpend had
 Zo niet die sterke schok ware op een plaats gekomen
 Daar, by den borsthaak, 't dik der uitgebreide zomen
 Des kloeken leeuwenhuids ten dubblen schild verstrekt,
 Waardoor de werpschicht breekt, en dus geen leed verwekt.
 Dus ging op deze vest', onmooglyk door te booren,
 Het fors geworpen staal in Numaas hand verloren.

Held

Held Leo wagchelt; maar zyn woên geraakt ten top.
 Hy tilt zyn zware knods met beide handen op,
 Zwaait luchtig die om 't hoofd, en doet haar, zonder dralen,
 Met een' geduchten slag op Numaas armschild dalen,
 Waardoor 't den arm ontvalt, en gantsch verbryzeld word,
 En Numa op één knie ter aarde nederstort.
 De prins springt ylings op, ontbloomt metéén zyn' degen,
 't Staal van Pompilius, door Tullus gunst verkregen;
 Dit is thans al de steun waarop hy hoopen mag.

De forsfe Leo mikt, en spilt een' tweeden slag;
 Maar vlugge Numa weet, door ylings dien te ontfnellen,
 De wraak van zyn party volftrekt te leur te stellen.
 Beweging, wapentuig, wat wederzyds geschied,
 Ontgaat dit oogenblik aan weêrzydsche oogen niet.
 Zy zwenken om elkaêr met welbedachte sprongen,
 In 't perk, waar nevens hen een' afgrond dreigt, bedwongen.
 Zy nadren, deinzen, ja verpillen slag by slag,
 Daar niemand ooit zo schoon de dood vermyden zag.
 Niet anders ziet ons oog twee kloeke waterslangen,
 Door eene naauwe vaas, tot ons vermaak, omvangen,
 Zich kronkelen om elkaêr, en weêr elkaêr ontgaan,
 Terwyl de dolk des beks niet ééne wond' kan slaan.

Der Marsen held, getergd door zulk een lang weêrstreven,
 Bevlytigt zich den prins den laatsten slag te geven:

Hy

Hy heft zyn zware knods met beide handen op;
 De afgrysfelyke dood zweeft op den yzren top,
 Dreigt Numa thans gewis in 't aklig graf te stooten:
 Hy ziet zyn' vyand reeds ten toeflag aangeschooten,
 Hy dekt zich met zyn kling, een zwakke tegenstand!
 Die hem niet redden zoude op 's naren afgronds rand,
 Zo Ceres over hem dit oogenblik niet waakte,
 En 's vyands pogingen niet ylings nutloos maakte.
 Die goede landgodin ziet van haar' hoogen troon
 Dien schrikkelijken ftryd, en op haar' eedlen zoon
 De afgrysfelyke knods in Leöos vuist verheven:
 Dat fchouwfpel doet het hart der tedre godheid beven;
 Zy vliegt haar' zoon ter hulpe, en nadert dezen held
 Eer hy door Leöos knods ter aarde word' geveld,
 En hare onzigtbre hand draait Leöos arm ter zyde,
 Waardoor zy 't minzaam hoofd des jongen helds bevrydde.
 De Mars, door 't zwaar gewigt der knods, en door de kracht
 Des toegedachten flags, uit evenwigt gebragt,
 De groote Leo ploft in 't klippig zand ter aarde,
 Gelyk een boom dien 't lot eene eeuw voor storm bewaarde;
 Doch die door 's donders woede éénsflags ontworteld word,
 En, krakend', met den top ter dreunende aarde stort.
 De prins fchiet op hem toe, en houd hem fel benepen;
 Hy heeft met de ééne hand hem by den ftrot gegrepen,

Daar de andre 't blinkend' staal heeft aan de borst gebragt.
Uw leven, schreuwde de held, is thans in myne magt;
Maar 't is me onmogelyk een' oorlogsmann te slagten,
Die om zyn dapperheid verdient dat wy hem achten.
Kom, onderschryf de vree'. Held Leöos vrind te zyn
Is eindloos streelender voor zulk een hart als 't myn',
Dan by de legermagt de glori weg te dragen,
Dat ik hem overwon, of grimmig had verflagten.

Held Numa richt zich op, toen hy die woorden sprak,
En 't uitgetogen staal in zyne schede stak;
Daar Leö, naauw' van de aard' met snelheid opgerezen,
Met uitgestrekte arm, en een vervrolykt wezen,
Zyn' vyand, die zo grootsch hem aan de dood ontrukte,
Voor de oogen van al 't volk, aan 't kloppend' harte drukt.
Thans zien de hoogst verbaasde en juichende oorlogsdrommen,
Hen, hand aan hand, naar 't heir der Marsen afgeklommen,
Daar 't heldenpaar alree' de gryzäarts vaardig zag,
Benoemd met Romulus te handlen van verdrag.

De prins geleid hen zelf tot voor den vorst van Romen,
Daar hy der Marsen held heeft by de hand genomen;
En de overwinnaar is thans voorspraak van den geen'
Tot wier vernedering men hem te veld zag treên;
Daar koning Romulus, vermurfd door Numaas bede,
Met Marsen en Samniet een opstel vormt van vrede.

Gy zult, dit zegt de vorst den overwonling aan,
 Campaniëns monarch, myn' bondgenoot, ontslaan;
 Stelt hem zyn slaven straks, met al zyn' schat, in handen.
 Wat voorts betreffen moog' der Auroncensers landen,
 Die deze vorst van u te rug eischt, en verwacht,
 Zy zouden, zynde in uwe of in dien konings magt,
 Een eeuwig voorwerp zyn van twist en wanvertrouwen;
 Ik zal die dan voor my, zelfs tot uw' welstand, houën.
 Maar tot vergoeding van 't verlies van zo veel land,
 Stell' Capuïas monarch Auxenca in uw hand;
 En Capis, 's konings zoon, zal u ten gyzlaar strekken,
 Tot dat wy 't gantsch verdrag volledig zien voltrekken.

De Mars, die onverwacht door zulk een vreeverdrag
 Zich boven Capuaas monarch begunstigd zag,
 Ontfangt terstond, verheugd, de vree' van 's Romers handen;
 En Romulus, thans heer der nieuw verkregen landen,
 Denkt weinig aan 't belang eens konings zonder magt,
 Eens bondgenoots dien hy in 't moedig hart verächt.
 Maar hy denkt des te meer op 's jongen helds beloning:
 ô Dappre jongeling! dus spreekt de dankbre koning,
 By dezen zegetogt zult gy myn plaats bekleën,
 Gy zult myn zegekar in Romes wal betreën,
 Gy zult, aan 't hoofd van 't heir, ik wil 't, myn plaats bekleden,
 En 't Marfer legerhoofd zal voor uw' wagen treden,

Daarna zal voor 't altaar, in 't aanzien van Jupyn,
Hercilia aan u, als bruid, geschonken zyn.

De zege is de uwe, ô vorst! dus spreekt de held: uwe achting
En telg voldoen alleen myn glori en verwachting.
Wat dappre Leo voorts betreffen moge, ô prins!
'k Ben zyn verwinnaar, noch zyn meester, neen! geenszins:
Romeinen! dezen held verwon ik niet in stryden;
Neen, Ceres, van Olymp' gedaald aan myne zyden,
Schonk my de zege uit gunst, met kennis van Jupyn;
Ik kan door deugd alleen die goedheid waardig zyn.
Keer, Leo! naar uw volk, en blyf my steeds beminnen.
De vryheid komt u toe; gy waart niet te overwinnen,
Gy hebt geenszins gewicht voor menschelyke kracht,
Maar voor den wil en hand der hooge hemelmagt.

Hy zwygt. Romein en Mars, door blydschap opgetogen,
Slaan op den dappren prins met vrolykheid hunne oogen,
En wanen, door een deugd zo zeldzaam hoogst bekoord,
Dat elk van hen een' god door Numa spreken hoort.
Held Leo drukt op nieuw, vervuld door liefde en smarte,
Gestort in Numaas arm, den jongeling aan 't harte,
Daar 't oog een tranenvloed, uit hartsverwondering
En teêrgevoeligheid geteeld, aan 't oog ontging.
Zyn dankbaarheid vereischt den prins te wederspreken;
Hy zegt door 't oorlogslot, met roem, te zyn bezweken;

Daar

Daar Numa Ceres hulp op nieuw voor 't volk erkent,
En zegt dat die godin den slag heeft afgewend.
Hy roept: dat die my redde, ô Rome! u lang verweere,
En hy verwerft zichzelve eene onverganklyke eere,
Door 't weigren, voor het oor van vyand en van vriend,
Van roem hem toegelegd, en waarlyk niet verdiend.

Intusfchen is de vrede in 't heir van 't roemryk Romen,
Door jongen Numaas vlyt, volmaakt tot stand gekomen:
De vorst van Capua is vry; prins Capis ging,
Op Romulus bevel, terftond in gyzeling,
En Romes opperheer, deed, volgens de oorlogswetten,
Der Auroncensers land door oorlogsvolk bezetten,
Daar Leo van den held die hem in 't veld verwon,
Schoon Ceres gunst dit wrocht, onmooglyk fcheiden kon,
Voor dat hy aan den prins zyn vrindfchap had gezworen,
Een' eed dien Numa ook van zynen kant deed hooren.
't Verbond zou eeuwig zyn. De helden fcheiden niet
Voor dat men wederzyds elkaer gefchenken bied.
Het moedig Thraciesch ros, dat Tatius, gedreven
Door vrindfchap, Numa had tot een gefchenk gegeven,
Schenkt de eedle prins den held die Romes heir besprong,
En op den heuveltop hem ftout naar 't leven dong.
Door Leo word den prins den wondren helm gefchonken,
Die door Vulcaan, ter proef van kunst, was faam' geklonken,
En

En dien 't Samnitiesch hoofd hem opdroeg voor den sryd.
Bewaar, dus sprak de held, dit wapentuig altyd;
Uw vrindschap bovenal moet eeuwig voor my leven.
Ik zweer voor uw belang, ô prins! met vreugd te sneven,
Zodra ik over my als waarlyk eerlyk man,
Verschoon uw' vrind die taal, met recht beschikken kan.
Zodanig is 't vaarwel dier ongemeenste helden,
Die mooglyk ooit voorheen eene oorlogsmagt verzelden.
Vorst Romulus, ten togt naar Rome thans gereed,
Wil dat de jonge held die zo veel voor hem deed,
Op één triomfkar haar die hy bemint verzelle,
En zich aan 't hoofd van 't heir aan hare zyde stelle.
Ten top van zynen wensch, te veel van 't lot voldaan,
Kan naauwelyks de prins den storm der vreugd weêrstaan;
Hy is by zyn beminde, en voelt zich meer verhitten,
Bedenkend' dat hy haar voorzeker zal bezitten.
Maar Numa, schoon ten top van schittrende oorlogsëer,
Prins Numa, gunsteling van Romes opperheer,
En redder van een heir, heeft nochtans aan de zyde
Van 't voorwerp welks bezit zyn ziel zo hoogst verblydde.
Hy ziet met schroom haar aan, daar diep ontzag zyn tong
Wanneer hy spreken wilde op 't zonderlingst bedwong;
Vergeefs is liefde in 't hart den wreeden angst te boven;
Dat hy zyn bruid verdient kan naauw' de ziel geloven.

Het Roomfche leger had den Liris reeds doorwaad,
Wanneer de prins een' bô, met tranen op 't gelaat,
Met ftof en zweet bedekt, gedrongen in de benden,
By 't fchreeuwen van zyn' naam, zich naar zyn kar zag wenden.
De prins, die, hoogst ontroerd, met drift hem ondervraagt,
Ducht dat men Tattius in Romes wal belaagt,
Of dat een ander wee dien koning is befchoren:
Ik kom van Rome niet, dus doet de bô zich hooren;
Ik fpoedde, uit Ceres koor en woud, my herwaarts aan:
De eerwaarde Tullus kan uw afzyn niet weêrftaan;
Maar bovenäl, de waan dat gy hem hebt vergeten,
Heeft daaglyks 't kwynend' hart verwoed vanéén gereten.
Hy fterft, en smeekt van u hem noch te komen zien,
Vóór dat zyn eedle geest zyn ligchaam zal ontvliên.

Prins Numa uit een' kreet, daar zyne leden beven,
En, zonder in zyn drift zichzelve den tyd te geven
Dat hy Hercilia vaarwel zegge, of dat hy
Den vorst één woord ontdekke wat van de boofchape zy
Die hem, voor aller oog, die zielöntroering baarde,
Werpte hy zich van zyn kar op 't oogenblik ter aarde,
Ontruikt een dartlend ros aan één der krygsliên hand,
En fneelt van 't heir ter vlakke, en naar 't Sabynfche land.

NUMA POMPILIUS.

Z E S D E B O E K.

Prins Numa, dus aan 't heir van Romulus ontogen,
En spoorflags langs de boord der Annio gevlogen,
Ontvlied thans een meesteres inwendig aangebeên,
In 't uur dat hy met haar naar 't echtältaar zou treên;
En staat de rechten af door zyn' triömf bekomen,
Het recht van in triömf te trekken binnen Romen.
Hy weent, maar 't edel vocht dat uit zyne oogen schiet
Spruit uit de opöffering van liefde en glori niet;
Neen, Tullus doodsgevaar, eene inspraak van 't geweten
Dat hy, om een meesteres, dien gryzäart heeft vergeten,
Perst hem thans tranen af. Hy ducht een streng verwyt,
Of liever 't edel hart ducht, op denzelfden tyd,
Onëindig meer dat hy den man die hem beminde,
Gelyk een' eigen zoon, niet meer in 't leven vinde.
Ach! roept hy, daar het vocht hem uit zyne oogen spat,
Dat ik, om waereldsche eer, hem niet begeven had!
Myn tegenwoordigheid verlengde licht zyn dagen,
Voor 't minst ik hielp den last van al zyn lyden dragen.
Zyn zorg myn tedre jeugd belangeloos betoond,
Zy door myn' zorg voor hem in ouderdom beloond.

De ondankbaarheid, waartoe my liefde heeft gedreven,
Vergiftigt voor altyd, helaas! myn ovrig leven.
Geen eerbewys, hoe grootsch, hoe schittrend' my dat schyn',
Kan ooit in 't zelfverwyt voor my ten trooster zyn.
Wat kan den mensch de lof der gantsche waereld baten,
Als zelfverwyt hem dwingt zichzelve' met recht te haten!

Zo sprak de tedre prins, die reeds ten dezen stond
Der Carseólen land verre achter zich bevond,
En zonder tydverlies de liefelyke zomen
Des Tiburs, 't strelend' schoon van 't woud Erétums boomen,
Naby den grooten val der Annio, verliet.
Het heilig woud verschynt welhaast in 't blaauw verschiet,
En 't hooge tempeldak trekt reeds des prinsen oogen.
Hoe word op dat gezigt zyn teder hart bewogen
Door zagte vreugd en smart, daar 't land van zyn geboort'
Slechts in 't verschiet te zien zyn ziel op 't sterkst bekoort.
Maar sterker drang ten spoed heeft Numa ingenomen:
Hy rent, en aan 't verblyf des offeräars gekomen,
Zoekt, vraagt de prins met drift naar zynen ouden vrind,
Dien hy, helaas! welhaast op 't bed der smarten vind,
Omringd door priesteren, zyne outerönderdanen,
En door behoeftigen, die smolten in hun tranen.

Dat akelig treurtooneel ontwingt des prinsen mond
Een' naren jammerkreet; hy stort zich op den grond,

Grypt Tullus zwakke hand, en drukt die met zyn lippen,
 Daar onder 't naar geschrei, de ziel hem schein te ontglippen.
 De gryze priester slaat zyn neêrgeflagen oog,
 Door nieuwe kracht versterkt, met snelheid naar om hoog;
 Zodra 't den jongen prins voorzeker heeft vernomen,
 Heeft Tullus bleek gelaat een' hemelglans bekomen:
 Zyn oog herkrygt zyn vuur, de wang hare eerste schoon,
 Dees taal ontgaat den mond: myn zoon! ô waarde zoon!
 'k Zie hoe de goden dan zich myner noch erbarmen:
 'k Herzie u! 'k ben verhoord! kom, werp u in myne armen;
 Kom, haast u; dat de vreugd my 't leven niet ontrukk',
 Voor dat ik, aan myn hart, u in myne armen drukk'.
 Terwyl die tedre taal, door snikken afgebroken,
 Door Ceres tempelvoogd tot Numa wierd gesproken,
 Richt Tullus zich, opdat hy aan zyn' wensch voldoe,
 Bezwaarlyk op, en steekt zyn bevende armen toe
 Aan zyn geliefden zoon; daar hy, vol liefde en smarte,
 Hem grypt, en ylings drukt aan 't hevig zwoegend' harte,
 En hy te krachtloos is dat hem één woord ontga,
 Of dat hy uit den arm des jonglings zich ontsla.
 Dees, door zyn' bittren druk, byna zichzelf' ontnomen,
 Doet langs de blanke baard zyn heete tranen stroomen,
 Daar 't naar gefnik alleen de tolk is van zyn hart,
 Naardien de tong zich voelt bedwongen door haar smart.

Een storm van zo veel drift, die schaers zich laat verzagten,
Beneemt den kranken held één oogenblik de krachten:
Hy zygt éénsflags bezwynd op 't logge krankbed neêr,
En geeft ten naauwen nood bewys van leven meer;
Maar Numaas hand blyft steeds in Tullus hand befloten.
Men ziet wat hem omringt ten bystand toegeschoten;
Vergeefs is all' wat hier vernuft of kunst verricht,
Alleen de stem zyns zoons ontsluit zyn zwak gezigt;
En naauwlyks kan de tong zyn mening mededeelen,
Of hy geeft aan dien stoet die hem omringt, bevelen
Te wyken, om een wyl, tot lichtnis van zyn pyn,
Met zyn' geliefden zoon, zyn' troost, alleen te zyn.
De prins, op nieuw omärmd, by 't krankbed schier bezweken,
Hoort toen den offeraar dees tedre woorden spreken:
Ik vind u eindlyk weêr! ach! dat dit oogenblik
Het hooge godendom uw' Tullus lot beschikk'!
De schikgodin besluit' myn' leefdraad af te kerven,
Ik vind u weêr, myn kind!... ik zal in vrede sterven!
Vergunden my de goôn uw byzyn langer tyd,
Licht deed ik inderdaad u eenig zagt verwyte;
Maar weinige uren tyds die ik noch heb te leven,
Zyn niet genoeg om u van liefde blyk te geven.
Men spreek' slechts van myn liefde, en u, myn zoon! alleen.
Voldoe uw' vader, zie en hoor zyn tederheên.

Wat hebt gy al verricht tot op den dag van heden?
 't Geluk, ontwyfelbaar, verzelde alöm uw schreden,
 Naardien gy 't, welk een vreugd! onnoodig hebt geächt
 Dat ge in uw' vaders arm uw klagten hebt gebragt.
 Verhaal me uw gantsch bedryf, van 't uur af toen wy scheidden.
 Myn geest, dien ik sints lang ten aftogt moest bereiden,
 En vaardig is ter reis naar 't hemelsch vaderland,
 Houd, door dat zoet verhaal, in 't ligchaam langer stand;
 Voor 't minst zal my de dood onëindig meer bekoren,
 Wanneer het laafte woord dat ik van u zal hooren,
 My die verzekring geeft dat ik u op deze aard'
 Gelukkig achter laat, met deugden uwer waard'.

ô Vader! roept de prins, daar zal voor my nadezen
 Geen zweem meer van geluk op deze waereld wezen,...
 't En zy de gunst der goön u op dees waereld hou';
 Zo zy dit myn geweën, myn pynelyk berouw,
 Dat, daar ik u verliet, ik nooit zal smoorën kunnen,
 En aan myn grievend wee die goedheid niet vergunnen;
 Een wee die 't wreed verwyf gedurig heeft tot bron,
 Dat ik myn' vaders liefde éénmaal vergeten kon;
 En... Gy spreekt steeds van my, zegt Tullus; 'k hoor 't met smarte,
 Daar uw belang alleen dit uur my gaat ter harte:
 Daar gy my altyd minde, en noch my teër bemint,
 Vergat ge uw' vader nooit. Verban uw smart, myn kind!

Uw

Uw hart heeft my voldaan. Gy moet niet strenger wezen,
Dan de oude meesterzef wiens strengheid u doet vreezen.
't Is 't spreken van myn' zoon daar ik vermaak in fchep,
Dit is 't wat ik tot troost in 't fterven noodig heb.
Zo ge ééns door zwakheid u van 't redenspoor zaagt trekken,
Schroom niet de dwalingen der jeugd aan my te ontdekken.
Gy kent uw' vaders aart: is 't in dit tydfip niet,
Waarin gy hem gereed tot uw verlating ziet,
Dat gy, vertrouw myn woord, angstvallig hebt te vreezen
Dat hy meer ftug, meer ftreng dan eertyds zoude wezen.
Dit zeggende, en den fchroom des tedren jonglings moe',
Reikt hy zyn zwakke hand hem van zyn krankbed toe;
En, ondanks al de pyn die 't lot hem doet verdragen,
Houd hy een minzaam oog op zynen zoon geflagen,
Terwyl eén zagte lach zyn lonken vergezelt.
De blos begeeft allengs den vromen jongen held,
De kalmte wierd wel dra 't gelaat te rug gefchonken;
Zyne oogen, in eén plas van tranen noch verdronken,
Zyn, met vertrouwen en met zagtheid, op 't gezigt
Des gryzen offeräars dit oogenblik gericht.
Zo zien we een frifse roos, door ftorm ter neêr gebogen,
Op 't zagst, op haren fteel, 't bevochtigd hoofd verhoogden,
Zodra de goude zonne, als 't onweêr niet meer woed,
Op haar één' lieven ftraal weldadig dalen doet.

De prins verhaalde toen zyne aankomst binnen Romem,
 En hoe hem Tadius ten zoon hadde aangenomen,
 Maar bovenal dien gloed die schier hem deed vergaan,
 En alles wat hem die in 't veld had doen bestaan;
 Ja, verr' van in 't verhaal 't geen hem verlaagt te smooren,
 Doet zich de waarheidzelve uit zyne lippen hooren:
 De prins beticht zichzelf, met zigtbre droefenis,
 Dat hy des priesters raad niet nagekomen is,
 En dat hy Tadius niet trouw is bygebleven;
 Hy tracht zyn dwalingen geen schoon vernis te geven,
 ô Neen! in tegendeel, de jonge held vergeet
 Veelêr iets van all' 't geen hy ooit roemwaardigs deed.

De gryzäart hoort hem aan, vergeet zyne eigen smarte,
 De tederheid alleen beheerscht zyn edel harte.
 Hy slaat zyn oog om hoog, en zucht toen hy de vlam
 Die Numaas hart ontvonkte uit 's jonglings mond vernam.
 Ik ken, ô wreede liefde! u aan die booze streken,
 Dus hoort de ontroerde prins den vromen Tullus spreken:
 Ge ontfaakt het deugdzaam hart van dezen jongeling,
 Voor haar die 't levenslicht van een' monarch ontving
 Wiens hoogst verfoeilyk brein, gespitst op helsche vonden,
 Door een' barbaarfchen hoon ons heeft aan hem verbonden;
 Die de eer der goden schond, om in één oogeblik
 Myn volk, van wantrouw vry, te lokken in den strik,

En

En die, na door geweld ons eerloos te overrompen,
't Sabyfche land in fchande en diepe rouw zal domplen.

ô Myn geliefde zoon! die my deez' traan ontwringt,
Helaas! door wat gevaar ziet Tullus u omringt!
Dat u de Roomsche vorst met zyne dochter ftreelde,
Is dit uw hoogst geluk! daar die gewaande weelde
Waarmede uw ziel zich vleit my tranen ftoften doet:
Dat huwlyk is voor u een bron van tegenfpoed!
Nauw' zult ge aan Romulus, als zoon, vermaagdfchapt wezen,
Of Numa heeft den haat van zyn' Sabyne te vreezen;
Zelfs word licht Tatius tot wantrouw aangeport,
Ja, mooglyk dat gy zelfs diens konings vyand word.
Want vlei u niet, myn kind! dat vrindfchap lang nadezen
In beide koningen van duur zal kunnen wezen:
De haat, om ftaatsbelang, door hen gefmoord met fmart,
Smeult waarlyk in den grond van beider vorften hart.
De minste vonk zal dien in 't wrokkend' hart ontfteken,
En in een laaije vlam gevaarlyk uit doen breken.
Dan zult ge u zien genoopt te kiezen in dien nood,
De zy' des wrevlen mans uit wien uw gade fproot,
Of die uws bloedverwants, den vrind van die u 't leven,
Door gunst der hemelmagt, weldadig heeft gegeven;
De zyde uws opperheers, de vroomfte fterveling
Die ooit van 't godendom hier 't levenslicht ontfing,

Of

Of die van een' monarch, een hoofd van rooverbende,
 Een man die nimmer recht dan 't recht des sterksten kende,
 Dien nimmer andre deugd dan woeste moed bekoort,
 Wiens eerste heldendaad bestond in broedermoord,
 En die 't verbond met ons, op 't godloost doorgedreven,
 Op 't lyk uws vaders, met diens bloed, heeft onderschreven.
 Gy yst, en 't is nochtans de man dien, ééns door bloed
 Aan u verbonden, gy uw' vader noemen moet.

Onsterfelyke goôn! weert verre uit myn gedachten
 Een voorspook dat my niets dan gruwzaams doet verwachten
 Voor myn' geliefden zoon; of liever, kan het zyn,
 Ontrukt aan 't zuiverst hart dat doodelyk venyn,
 Dat daarin godvrucht, deugd en 't geen meest moet bekoren,
 De stem van 't vaderland! voor altyd zal verfinooren.

Dus sprak de gryzäart, en de prins, die zyn gezigt
 Met nederflagtigheid ter aarde hield gericht,
 Is heden niet bekwaam één enkel woord te spreken:
 't Lot van Pompilius schein 't edel hart te breken.
 Maar Tullus deelt met kracht in 's jonglings bittere smart;
 En ducht, dat streng verwyf in 't reeds gegriefde hart,
 Welks wond' zich zichtbaar toont, meer droefheid aan zal kweken.
 Dat pynlyk onderhoud dus éénsflags af te breken,
 Verkiest de kranke held, verschuivend' voorts met recht
 Het tydftip van all' 't geen hem noch op 't harte legt,

Aan

Aan zyn' geliefden zoon, tot zyn behoudnis, te uiten.
Het kroost van Esculaap' weet dus de kracht te stuiten
Van 't heilzaamst middel, als die kracht naar zekren schyn
Den zwakken lyder zou gevaarlyk kunnen zyn.

Thans word de prins alleen door eedlen zorg gedreven,
Den vromen offeraar in 't lyden hulp te geven.
Hy staat by nacht en dag getrouw zyn' vader by:
Dán door de hoop gestreeld dat hy zyn' redder zy,
Nú door de vrees gedrukt van hem te zullen misfen,
Ontziet de jonge held zich geen vermoeijenisen,
Daar hy elk oogenblik de bittere smarten voelt
Des krankens tempelvoogds, wiens redding hy bedoelt.
De teêrste moeder die ooit sterfelyke oogen zagen,
Toont voor haar' tedren zoon op 't krankbed neêrgeflagen,
Niet meer geduld en zorg, daar 't hart inwendig schreit,
Dan tedre Numa toont in deze omftandigheid.
Elk middel door den arts ter redding voorgeschreven,
Word slechts door Numaas hand den gryzen held gegeven;
Als kranke Tullus spreekt, het is zyn zoon alleen,
Zyn zoon vol liefde en zorg! die antwoord op zyn reên,
Die hem beklagt, zyn' moed gestaêg tracht op te wekken,
Die, door een' lach, zich pynt zyn' tranenvloed te dekken,
Die steeds een bly gelaat ter mom neemt zyner smart,
En die een hoop doet zien die geenszins is in 't hart.

In 't kort, de gryzäart ziet den jongling al de pligten
Betaamlyk aan een' vrind, een' zoon en slaaf verrichten,
Daar zo veel last zyn kracht noch uitput, noch verdooft;
En de overwinnaar van der Marsen legerhoofd
Voelde in 't gejuich des volks, na 't roemryk triömferen,
Door zulk een zagte vreugd zyn zinnen niet verheeren,
Dan nu hem 't lot vergunt dat hy hier dag aan dag,
Bewezen weldaën grootsch door dienst erkennen mag.

In 't einde is Tullus kwaal ten hoogsten top gekomen,
En zichtbaar word de komst der wreede dood vernomen;
Maar schoon de gryzäart haar schier vliëgend' nadren ziet,
Het dreigen van haar' schicht ontzet in 't minst hem niet,
De eerwaarde priester leefde om hoogst gerust te sterven;
Elk uur dat hy van 't lot te leven mogt verwerven
Was hy zichzelf' gelyk, en onvertsaagd bereid
Te treden voor den stoel der hoogste Majesteit;
By 't oogenblik dat hier een eind' maakt aan zyn lyden,
Zal de aanvang zyn van 't loon der doorgestane sryden.

Slechts vol van zorg voor hem dien hy zo teder mint,
En altyd had beschouwd, en opgevoed, als kind,
Verwydert hy de geen' die weenen om zyn pynen;
Toen vat hy Numaas hand, en drukt die in de zynen,
Terwyl de bleeke mond, op eenen zwakken toon,
Dees laatste woorden uit: Gy ziet ik sterf, myn zoon!

All'

All' 't geen gy deed aan my, myn laatste lyden ziende,
Heeft Tullus meer beloond, dan Tullus ooit verdiende:
't Is hy dus die met recht een tedre erkentenis,
Voor zo veel liefde en trouw aan u verschuldigd is;
En niets is hem zo zoet, niets kan hem meer ontroeren,
Dat dat hy dit besef met zich in 't graf zal voeren.
Eén uur, noch slechts één uur... dan zal, naar allen schyn,
Prins Numaas tedre zorg aan Tullus nutloos zyn;
Maar aan dien eedlen held, dit doet thans meest my vreezen,
Zal mooglyk Tullus raad in 't kort hoogst dienstig wezen.
Verschoon my dat dit thans my meest aan 't harte ga:
Uw zinnelooze gloed voor uw Hercilia
Vervult den laatste stond myns straks verloopene levens
Met wreede bitterheid, en grievende angsten tevens.
Uw hart, uw jeugdig hart, bedroog zich, dit 's gewis:
Door zucht tot mingenot, dat maar al te eigen is
Aan ras ontvlambre jeugd, wierd gy uzelv' onttoogen
Door 't voorwerp dat zich eerst vertoond heeft aan uwe oogen;
Dit heeft uw' geest verleid; een korte zwymeling
Van dronkenschap, die 't hart van 't vuur der weelde ontving,
Wier inspraak zich niet licht door 't menschedom laat bepalen,
Stelt Numa in gevaar van een langdurig dwalen.
Daar zyn twee liefdes, prins! de één leid ons tot geluk,
En de andre stort den mensch in onëere, of in druk:

De laatste, altyd gemeent aan 't menschelyk geslachte,
 (Misfchien dat ik voor my die hevigst blakende achte,)

Is 't, ô myn waarde zoon! die schandlyk u verheert,
 En, dat noch erger is, die gruwzaam u verteert.

Haar troon word op 't gevoel des zwakken mensch verheven,
 't Gevoel, niets dan 't gevoel! kan haar een' oorsprong geven;
 Zy leeft alleen daar door: schaers heeft zy 't hart verrast;
 Maar onze zenuwen zyn door haar aangetast:

Haar invloed zal slechts schaers verhevenheid gehengen,
 Ze is, ons ter straf, geschikt om ons in 't juk te brengen.

't Is noodeloos dat zy 't geliefkoost voorwerp acht,
 Wanneer zy slechts geniet, ziedaar dan 't all' volbragt.

Die drift heeft, hoe die word' door losheid aangeprezen,
 Niets met de ziel gemeen, dat onwaardeerbaar wezen!

Nu, raadpleeg met uzelv' of ooit een deugdzaam' man,
 Die wys is, van die drift geluk bekomen kan;

Neen, zoon! het godendom, weldadig in zyn pogen,
 Schonk, zelfs tot ons behoud, die liefde geen vermogen,
 Dan om den trotschen mensch, die by zyn vryheid zweert,
 Zich door zichzelf, ter spyt diens trots te zien verneêrd.

Eene andre liefde, om ons gedaald uit 's hemels koren,
 Door achting steeds gevoed, waaruit zy wierd geboren,
 Is min een drift dan deugd, word niet door drift geleid,
 En kent alleen de stem der eedle tederheid.

Gezeteld in de ziel, zal zy die zagt regeeren ;
Haar kracht verwarmt ons hart, maar zal dat nooit verteeren,
Zy zengt niets, daar zy blaakt tot geestverlichting; neen,
Zy schenkt onze eedle ziel al haar behoeftegeên,
Ik meen begeerte om zich zo hoogst volmaakt te maken,
Als ooit de sterfling tot volmaaktheid kan geraken.
De vreugd die zy verschaft is altyd onbevlekt,
Zelfs streelt den sterveling de smart die zy verwekt.
In 't hevigest zielverdriet dat ooit is uit te denken,
Zal zy den eedlen mensch een zachte vrede schenken,
Die vrede, 't waar geluk, der deugdenvrinden loon!
Gy ondervind dit haast: ja, myn geliefde zoon!
Haast leert gy dat geen goud, geen eerbewys, geen weelde,
Geen glori zelf, hoe sterk haar glans u immer streelde,
Ooit kan toereikend zyn tot baring van die vreugd,
Die dochter is der vrede in 't hart beheerscht door deugd;
En ouderdom, gewoon aan 't gruwzaam woest vernielen,
Vermeert het zoet dier vrede in waarlyk eedle zielen.

't Staat nu aan u, myn zoon! dat gy te kennen geeft,
Met welke liefde uw gloed meest overéénkomst heeft.
ô Numa! dat de taal eens vaders die u minde,
En thans u meest bemint, by u vertrouwen vinde;
All' wat my 't leven ooit bekoorlyk heeft gemaakt,
Was dat ik voor uw heil bestendig heb gewaakt.

Nooit fmaakt ge een waar geluk, wat roem gy moogt behalen,
Zolang gy op uzelv' niet grootsch kunt zegepralen,
Zolang gy van uw drift, haar ftrelingen ter fpyt,
Niet, als 't den mensch betaamt, volkomen koning zyt.
Uw geest zy, bovenäl, nooit door dien waan gedreven,
Dat kracht tot zelfbestier den mensch niet is gegeven,
Dat onze zwakheid dat vermogen is ontzegd.
Keer in uzelv', myn zoon! en oordeel éénmaal recht:
Uwe ondervinding zal onlogchenbaar u leeren,
Zodra ééne ondeugd poogt op 't hart te triömferen,
Dat daadlyk zich een deugd, zo gy 't niet zelf belet,
In 't binnenst' van uw hart zich tegen u verzet.
Bestormt u dwaze liefde, een bron van duizend rampen,
De wysheid fchiet ftraks toe, om tegen haar te kampen:
Maakt u een nutte last ten dienst der menschen moe',
De moed fchiet in uw hart tot uw verfterking toe;
Kwelt onrechtvaardigheid uw' geest door wederftreving
Van een' gerechten eisch, 't befef dat famenleving
Nooit zonder order is te houden in haar' stand,
Bedwingt uw ongeduld, en legt uw' toorne aan band;
En maakt de ramp u zelfs een voorwerp van ontferming,
't Geduld is dadelyk gereed tot uw befcherming.
In 't kort, daar is geen drift, hoe fterk ook van geweld,
Die door een tegendrift geen perken word gefield.

Dus

Dus heeft der goden gunst, in alle omstandigheden
Waarin der menschen ziel in 't ligchaam word bestreden,
Een' trooster, of een' steun^h, ons in de ziel gelegd,
Zo slechts de mensch zichzelve die gunst niet dwaas ontzegt,
Bedien, ô Numa! dan u, in uw ovrig leven,
Van gunsten door de goôn weldadig u gegeven,
En wacht u dat ge uzelve slechts daarom zwak beschouwt,
Opdat gy met dat zwak eene ondeugd dekken zoud.

Maar eindelyk, de dood genaakt met sterke schreden;
De stem begeeft me, een kou' bevangt alree' myn leden.
ô Myn geliefde zoon! hoor Tullus laatsten raad:
Verdoof dat doodlyk vuur waarvan gy zwanger gaat,
Dat u van uw geluk voor eeuwig zal verfteken.
Hoor, hoor thans 't laatste woord dat ik tot u zal spreken:
Gyzelf, gy hebt bekend dat, tot uw droefenis,
Die liefde die in u noch naauw' geboren is,
U Tullus, dien gy minde, onzinnig deed vergeten;
Wat sterfling, ô myn kind! hoe wys die zy, kan weten,
Of niet die zelfde liefde, indien ze in u blyft woën,
U éénmaal niet de deugd ook zal vergeten doen?

Zodra de gryze held dit woord heeft uitgesproken,
Word straks, in Numaas arm, zyn' leefdraad afgebroken;
Noch aémt zyn laatste zucht de grootste tederheid,
Voor hem van wien het hart zich niet dan pynlyk scheid.

Die

Die dood, hoe lang voorzien, deed al de priestren beven;
't Kroost van Pompilius schein thans den geest te geven;
Men rukt hem weg van 't lyk des offeräars, en vreest
De wanhoop, door den druk gespoord in 's prinzen geest.
Doch, hoe ook uitgeput in kracht, door duurzaam waken,
Hoe magteloos de smart ook 't kloeke lyf mogt maken,
Hoe 't bitter schreiende oog in heete tranen smelt,
Hoe alle voedsel ook versmaad was door den held,
Nochtans begeert hy 't lyk van hem die, in zyn leven,
Hem duizendmaal bewys van liefde had gegeven,
Te dragen naar dat hout waarvan de felle gloed,
Ter fameling der asch, het thans verteeren moet.
Men zag den prins aan 't hoofd van 't priesterdom verschynen,
Gevolgd van all' wat leefde in 't landschap der Sabyenen;
't Gelaat was bleek, misvormd betraand door droefenis;
Hy torscht de zware vracht die hem hoogst dierbaar is,
En strekt die uit op 't hout, vest' zyn gezwollene oogen
Op 't voorwerp van zyn liefde, en teder mededoogen,
Omhelst het duizendmaal, maar 't is niet in zyn magt
Dat hy 't verlaten kan, hoe sterk hy daar naar tracht.
ô Vader! deze taal word kermende uitgesproken,
En schier by ieder woord door snikken afgebroken,
Uw tedre zoon zal dan u nimmer wederzien,
Voor eeuwig zag hy u den eedlen geest ontvliên!

Voor

Voor eeuwig! en die mond, myn hoogst vermaak in 't leven,
Zal my geen liefdeblyk, door onderwys, meer geven!
Dat oog zal nimmer zich weêr oopen, opdat my
Eén sraal van tederheid daaruit verkwiklyk zy!
ô Goôn! die hen van wien ik 't leven heb bekomen,
My, toen ik zuigling was, wreedäartig hebt ontnomen,
Waaröm ten tweede maal een' vader my ontruk,
Wiens dood my heviger dan die myns eerstens drukt!
Geen dag als deze is trof door smart my ooit verwoeder:
Ik derf op nieuw daaröp Pompilius; myn moeder;
En leidsman, die wel meest voor Numa heeft geleefd,
En onöphoudelyk my bewelddadigd heeft!
Wat ooit de hemel kan ten troost der menschen geven,
En om hen door de deugd te doen naar glori streven,
Ja all' waardoor de ziel kan worden opgebeurd,
Is thans in Tullus, in dien vader, my ontscheurd!
De waereld zal voor my een nietig ydel wezen,
Ik zal myn' Tullus daar nooit wederzien na dezen!
Treed toe, elendigen! en gy die armoe' lyd,
Die heden, nevens my, verlaten Wezen zyt,
En die my 't ongeluk tot broeders heeft gegeven,
Komt, kuscht dit koude lyk dat ons is nagebleven,
Uw' vaders zielloos deel, dat enkel schein bezield
Opdat het uw geluk altyd voor 't zyne hield.

Men ziet de elendigen op dat gekerm verfchynen,
 En hoort den jammerkreet der treurende Sabynen;
 Men onderscheid geen woord der afgebroken reën,
 En niet dan zucht by zucht verzelt 's volks naar geweën.
 By 't fchittren van de vlam die 't ligchaam zal verteeren,
 Voelt elk in 't hart den rouw met dubbele kracht vermeëren;
 En Numa, die thans meer dan ooit zyn teêrheid hoort,
 Zyns ondanks door zyn drift geweldig aangefpoord
 Om nu den laatften kusch aan Tullus lyk te geven,
 Schiet toe, doch ziet door 't volk zich ylings wederftreven.
 In 't kort, het vuur verteert in weinig tyds tot afch'
 Het lyk des vroomften mans die ooit op de aarde was;
 En daar men 't overfchot des priesters zag verteeren
 Zag Numa 't naar gekerm in diep gepeins verkeeren.
 Sabynen, priesterfchaere en Numazelf, door fmart
 Ten éénemaal verheerd in hun verflagen hart,
 Befchouwen, met een oog dat zich niet af laat leiden,
 Den aschhoop van den man dien zy te faam' befchreiden;
 Elk hunner ziet, in 't hart met 's lands verlies begaan,
 De ftof des vroomften mans met ftomme droefheid aan.
 Intusfchen dooft de wyn, met godvrucht uitgegoten,
 't Geen van 't verteerend' vuur noch over is gefchoten;
 Waarna men Tullus afch' met allen zorg vergaërt,
 En in een doodbusch plaatst, die haar beware in de aard'.

De prins daalt met die vracht, die hy gefladig kuschte,
In 't grafgewelf daar de afch' van zyne moeder rustte,
Waarnevens hy de busch met de afch' des priesters stelt:
Weest eeuwig, barst hy uit, daar 't oog in tranen smelt,
Aanbidlyke aschen! thans van aardfchen zorg ontheven,
Veréénigd in dit graf, gelyk eertyds in 't leven

Uw zielen, door de deugd, in voorfpoed en in pyn,
Zich toonden aan elkaer op 't naauwst' veréénd te zyn.
O Wenschten zy, die hier haar heil in reinheid stelden,
Elkander ééns geluk in de Elizeefche velden,
Zo 't met de deugd niet zy van haar' beminden zoon,
Ten minste met zyn liefde, en eerbied voor de goôn.

Thans word zyn blonde lok, ten fchedel afgefneeden,
Gewyd aan Tullus schim, met godsdienstplegtigheden;

Waarna de vrome prins tien zwarte lamren flagt,

Gewyd aan Erebus. Deze offerhand', volbragt,

Befluit een plegtigheid hoogst pynlyk voor zyn harte,

Noch lang door Tullus dood gewond mer bittere fmarte.

De prins, nu aan dien pligt, zo treurig is voldaan,

Befluit den weg naar 't heil der Romers in te flaan.

De raad des gryzen mans speelt steeds hem in de zinnen;

Maar vruchtloos brengt hy zich dien wyzen raad te binnen;

Vergeefs bedenkt de held zyn jeugd, zyn' waren flaat,

't Gevaar waaraan hy zich onfeilbaar wagen gaat,

De smart die hy gewis aan zyn Sabyfche fchaeren.
 En gryzen Tatius in Romes muur zal baren;
 Vergeefs ryst in zyn hart, op 't eigenfte oogenblik,
 Eene onweêrftaanbre ftem van heimelyken fchrik,
 Die hem met nadruk zegt, dat hy zyn hand zal geven
 Aan haar wier vaders trots zyn oudren heeft doen fneven;
 't Beeld van Hercilia, verr' van zyn geest te ontvliên,
 Doet in eens anders arm zich aan zyne oogen zien;
 En al 't geweld der liefde, en al de onlydbre plagen
 Die immer minnenyd aan 't hart kan doen verdragen,
 Bestormen onverhoeds, met naauw' veréénde magt,
 Zyn zucht voor de eer der goôn, en zyne redenkracht.
 De jongling voelt zyn hart door bittre droefheid prangen,
 Nu hy den wyzen raad uit 's priesters mond ontfangen,
 Zal ongehoorzaam zyn, en roept zyn fchim thans aan,
 Smeekt, fchreijende, om zyn hart in 't ftryden by te ftaan,
 Ja, waant fints Tullus geest het ligchaam had begeven,
 Dat deze hem getrouw fteeds is op zy' gebleven,
 En ten getuigen ftrekt van all' wat hy beftaat,
 Ja, van zyn diepft gepeins daar 't brein van zwanger gaat.
 De bron van al zyn deugd is dat gelukkig vreezen,
 Dat Tullus van zyn ziel zal oöggetuigen wezen.

De prins was in den waan, dat Romes oorlogsmagt
 Naauw' aan 't Herniefifch land kon famen zyn gebragt;

Doch

Doch naauwlyks was de held by Trebia gekomen,
Of hy heeft dadelyk van 't volk des lands vernomen,
Dat trotse Romulus Prenesta had verrast,
En met de helft zyns heirs die stad had aangetast,
Daar hy Hercilia, met de andere foldaten,
't Volvoeren van zyn wraak bevolen had gelaten
Op 't fier Herniefiesch hoofd, dat door een weigering,
Toen Romes legermagt naar 't land der Marfen ging,
De Romers had belet zyn landen door te trekken.
Vorst Romulus, die steeds zyn wraakzucht op voelt wekken,
Die onverzoenbre prins, beschouwt dit als een' hoon
Vermetel aangedaan aan Mavors grooten zoon.
Zyn dochter was voorzien van strenge wraakbevelen,
En die prinses, verliefd op wreede bloedtooneelen,
En landverwoestingen, voldeed maar al te wel,
In 's vyands land gerukt, aan 't vaderlyk bevel.
De prins, in 't minnend' hart door 't groot gevaar verflagen
Waarään zich zyn heldin op dezen togt zal wagen,
Is brandend' van verlangst opdat hy by haar zy;
De drift zet nacht en dag zyn hielen vleuglen by.
Maar wat verwondering, wat onweêrstaanbre smarte,
Bevangt op 't onverhoeds zyn teêrgevoelig harte,
Zodra hy langs den grens 't Herniefiesch land betrad,
En de oogen weiden liet langs land en dorp en stad!

Hercilia, die 't all' haar wraak geoorloofd reKent,
Had ieder' tred met bloed en landverderf geteekend.
Haar zwakke vyand ruimde, op haar verschyning 't land,
Maar wierd vervolgd met zwaard en wraaktoorts in de hand.
Het graan lag door den hoef des paardenvoets vertreden;
De bomen zyn ter hoogte eens mans lengte afgesneden,
De wreed vernielde tak, naby den stam verspreid,
Bewyst, door weinig vrucht, noch de oude vruchtbaarheid;
De dorpen leggen noch in gloeiende asch' te smoken;
Wat niet ontvlugten kon, legt door 't geweer doorstoken;
Het lyk des landmans legt naast zyn gebroken ploeg;
De moeder, die, vermoord, den kouden arm noch sloeg
Om hare ontzieldé vrucht, legt uitgeschud op de aarde;
De vrouw legt naast den man verslagen door den zwaarde,
Gestrengeld arm in arm, met stof en bloed bedekt;
Een lange bloedrivier, die naar de dorpen strekt,
Verliest zich ginds in de asch', door kracht des winds verstoffen,
En eindlyk bergsgewyz' allengs op één geschoven;
Geen levend' wezen zwerft in dit verwoeste land,
Dan rave en gier, door drang des hongers overmand,
Daar zy, met sctor geschreeuw, by hier en ginds te zweven,
Van onderlingen twist een aklig kenmerk geven
Om 't grootste deel des buits, op 't yslyk gruwelmaal
Voor hen op 't veld bereid, door 't Amazoonsche staal.

Ziet-

Zietdaar dan, roept de prins, onsterflyke oppermagten!
Haar die my voor 't altaar als brui gom zal verwachten!
Zietdaar myn huwlykspraal! Wat akelig gezigt!
Hercilia! kan 't zyn? hebt gy dit kwaad verricht?
De koning gaf u last de menschlykheid te sminooren,
Maar was zyn kroost verpligt naar dezen last te hooren?
Wy zyn, wat ons door vorst of bloed worde opgeleid,
Meer aan ons zelv' verpligt, en aan de menschlykheid:
Ja, heeft een' konings last ons gruwlen voorgeschreven,
't Is beter dat men sterv', dan hem gehoor te geven.

Ik, die tot haar behoud my herwaarts heb gespoed,
Die vloog om haar in 't veld te dienen met myn bloed,
Tree, waar myn voet zich zet, op puin en offerhanden,
En langs door haare vuist met bloed bemorste landen!
Afgrysyk recht des krygs! gy staat dan de oorlogsrøe'
Dien reeks van euveldaën, als hoogst gewettigd, toe!
Ziedaar de vrucht van 't geen myn krygsdeugd heeft bedreven!
't Gevøl g des roems waarvoor ik alles heb begeven!
Ik week van Tatius, vergat myn' Tullus trouw,
Opdat ik me in 't getal van tygers plaatsen zou,
Die, door een booze wraak onmenschlyk ingenomen,
Het schuldloos menschenbloed hier doen by beken stroomen!
Ik evenaarde in stryd hun woede, en, door een' schyn
Van valschen roem geyleid, waande ik een held te zyn!

♫ Tullus!

Ô Tullus! zie myn ziel haar dwalingen betreuren,
 'k Zal uit den grond van 't hart haar, met haar' wortel, scheuren,
 Voor eeuwig zy van my strafwaardige eer geweerd;
 Verschoon een wanbegrip dat my door rouw verteert.
 De ware held is hy die tegen aartstirannen,
 Ten val zyns vaderlands baldadig saam' gespannen,
 Zyn vaderland verweert met een standvasten moed;
 Maar vorst, of oorlogsman, die slechts één druppel bloed
 Die hy bewaren kan ter storting durft verwyzen,
 Is een verscheurend dier, dat slechts de menschen pryzen,
 Naardien 't ondoenlyk is voor hun te zwakke kracht,
 Het aan den band te slaan, tot heil van 't aardsch geslacht.

Aan 't moordtooneel ontgaan, in 't edel hart verbolgen,
 Vervloekt de held voortaan Hercilia te volgen,
 Uit vrees dat grooter blyk van schandelyker woën,
 Hem om zyn liefdekeur op nieuw zal bloozen doen.
 't Herniefiesch land-ontgaan, op 't oude land gekomen,
 Vervolgt hy zynen weg, met dubblen spoed, naar Romen,
 In zyn geteisterd hart door zelfverwytt verneêrd,
 Omdat hy ooit den rang van krygsman heeft begeerd.

De legermagt die 't land verwoest had en verschrokken,
 Was midlerwyl alreede in Romes wal getrokken.
 Toen Numa daar verscheen, bedankte Mavors zoon,
 Op 't hooge Capitoel, zyn' vader en de goôn

Voor 't kwaad dat hy alöm aan 't menschdom had bedreven;
 En om dat kwaad by 't volk een' eedlen schyn te geven,
 Spant hy zyn krachten aan, om zynen oorlogsdrom
 Te brengen in den waan hoe 't heilig godendom
 Hem bystond toen het bloed des vyands wierd vergoten,
 En maakt den goôn in 't kwaad dus tot zyn bondgenooten.
 Straks spoed prins Numa zich naar Romes wapenslot,
 Naar 't hooge Capitoel, daar 't strydbaar oorlogslot
 Van koning Tatius, hy en zyn burgerschaeren,
 Benevens Tatia, ten feest, vergaderd waren.
 De prins treed toe: de vorst, die hem van verre ziet,
 Vliegt, zo veel de ouderdom hem daartoe krachten liet,
 Met snelheid op hem toe, vergetende al de smarte
 Geleên door zyn verlies, en drukt den prins aan 't harte.
 De gryzäart weent van vreugd, dewyl hy wedervind
 Den geen' dien hy als zoon bestendig had bemind;
 Hy weent welhaast van smart, door Tullus dood te hooren,
 En roept: ô Ouderdom! wat is u ramps beschoren?
 Men overleeft, helaas! al wat ons dierbaarst is!
 ô Numa! al de schat die myne droefenis
 Voortaan verzagten zal, en my is bygebleven,
 Is Numa, en het kroost my uit myn' echt gegeven:
 All' wat myn ziel ooit voel', wat voorwerp haar verrukk',
 't Bepaalt nadezen zich tot beider hoogst geluk;

En ik mag noch voor 't minst de zoete hoop verwerven,
 Van langen tyd vóór u, en in uw' arm te sterven.
 Zo spreekt hy, en grypt straks, door blydschap overmand,
 De hand van Tatia, legt die in Numaas hand,
 En drukt die beide aan 't hart, terwyl zyn tranen stroomen.
 Men ziet de ryksprinfes eene eedle bos bekomen
 Op 't minzaam aangezigt, waaröp de schaamte zweeft,
 Terwyl haar tedre hand in die van Numa beeft,
 En 't oog gevest' op de aard', den held niet durft aanschouwen.
 Maar deze held, hoe sterk vorst Tatius vertrouwen
 Of liefde, of Tatia, hem ook ter harte ga,
 't Oog zoekt eene andre vrouw, het zoekt Hercilia.
 't Heeft naauw' haar aan de zy van Romulus vernomen,
 Of liefde heeft terstond al haar geweld hernomen;
 En hare hevigheid vernielt, op éénen stond,
 De vrucht des eedlen raads van wyzen Tullus mond.
 De prins poogt thans, met spoed, den waarlyk goeden koning
 Te vleijen met bewys van eedle dankbetooning,
 Ontslaat zich uit zyn' arm, groet koel de ryksprinfes,
 En snelt naar Romulus, en naar zyn minnares.
 Die vorst, die hem omärrat, stelt hem aan 't krygsvolk voor,
 En eischt dat al zyn volk, in stilte, een wyl hem hoor.
 Romeinen! roept hy uit, gy zaagt my triömfeeren,
 Maar Numa moest voor my op myn triömfskar keeren:

Wy zyn de zege aan hem, aan hem alleen verplicht;
 Ik schenk dien held, ten loon van 't geen hy heeft verricht,
 Haar die de koningen der omgelegen landen,
 (Vergeefs door haar gelaat gekluisterd in haar banden,)
 Groothartig heeft versmaad, ondanks hunn' oorlogsmoed;
 Ik meen de dappre telg gesproten uit myn bloed.
 Door 't Roomsche volk, éénslags door blydschap aangedreven,
 Word straks een vreugdgeschreeuw met woestheid aangeheven;
 Terwyl 't Sabynefsche volk, met donkre blikken, zwygt,
 En 't bloed, door toorn' verhit, in aller wangen stygt.
 Hun vorst stond roereloos by zyne landgenooten,
 Als ware een bliksemstraal voorby hem heen geschoten;
 De tedre Tatia verbleekt, daar zy misnoegd
 Zich yllyngs aan de zy' van haren vader voegt;
 Hercilia bespeurt wat driften haar bewogen,
 En werpt op haar een blik uit fel ontstokene oogen.
 De prins houd, met een blos van schaamte op 't aangezigt,
 Een hoogst onrustig oog op Tatia gericht,
 Dan op Hercilia, en dan op zyn Sabynen,
 In 't einde op Tatius, met innerlyke pynen.
 De koning des Romeins, de stugge Romulus,
 Verr' van ontroerd te zyn, vervolgt zyn rede dus:
 Op morgen zal de held Hercilia bekomen.
 De buit door onze vuist Italiën ontnomen,

Hou voor 't altaar, waarby myn hand dien echt voltrekt,
Ter praal van deze trouw den tempelgrond bedekt.
Men vier' tien dagen lang, dit is 't dat wy bevelen,
Dit glansryk echtverbond met feest, en oorlogspelen.
't Sabynefche volk heeft naauw' het woord van feest verstaan,
Of 't fronst de winkbrauw, ziende elkander donker aan;
Hun koning ziet om hoog, door schrik en rouw bestreden;
Prins Numa slaat zyn oog angstvallig naar beneden.
Romeinen! dus vaart thans de vorst van Rome voort,
Nadat uw opperheer de erkentnis heeft gehoord,
En aan haar' eisch voldaan, gelyk nu is gebleken,
Zal hy, op nieuw, met ernst, van uw belangen spreken:
Ik heb 't Auroncer land gehecht aan myn gebied;
Die landvermeerdering baat myne staten niet,
Zolang de Volfchen ons van onze landwinst scheiden;
Zy zyn ons hinderlyk, zy leggen tusfchen beiden:
Maar 'k weet één middel, dat de steun van Romes wal
Uit deze landwinst ons voorzekeer baren zal;
Dat is, met Romes magt in 's Volfchen land te rukken,
En voor onze adelaars die volken te doen bukken;
En na tien dagen zyn verloopen, zal myn magt
Slagvaardig op den grond der Volfchen zyn gebragt.
Romeinen! dapper volk! getrouwe landgenooten!
Geboren voor den kryg, moet ge u daardoor vergrooten;
Hy

Hy is de bron van al uw grootheid; uw behoud
Zy in den kryg alleen, ô heldenvolk! beschouwd.
De vrede zou voor u ten strengsten geesfel strekken:
Zy zou uw yzren hart den mannenmoed onttrekken;
Uw' onverwinbren arm verzwakken, en in 't kort
Waar' 't heldenkwekend' Rome uit de eere in schand' gestort.
Wat voordeel zal 't u ééns op andre volken geven,
Zo gy de kunst des krygs bestendig aan blyft kleven,
En, onöphoudlyk in Mavors gloriperk
U oefnende, u volmaakt in 't moeilyk oorlogsverk!
Een vyand, uitgeput van kracht door lange vrede,
Rukt tegen u slechts slaauw het lemmer uit de scheede,
Zo zelfs zyn oorlogsmoed den uwen evenäart,
Dat, daar verwyfdheid nooit met krygsdeugd is gepaard,
Onmooglyk is, dan noch, kan, hoe gy hem moogt kwellen,
Hy krachten tegen u, of ondervinding stellen.
Voór hy een krygsman is, ten oorlogswerk gehard,
Een krygsman die in 't veld uw krygsvermogen tart,
Eer hy de groote kunst, de kunst van triömfeeren,
Die gy zult meester zyn, van u zal kunnen leeren,
Legt hy verslagen, en geen moed, geen krygsgeluk,
Bewaart, ô Romers! hem voor uw doorluchtig juk.
Dus, door van tyd tot tyd het volk van deze landen,
Het één na 't ander, stout, door wapens aan te randen,

Hen onderling, om hen te wisfer neêr te slaan,
 Verdeelend', door verdrag met zwakken aan te gaan,
 Die, als hun bystand uw ontwerp heeft doen gelukken,
 Gy, als de sterksten zynde, in 't einde kunt doen bukken,
 Zult gy, in weinig tyds, van de aard' verwinnaar zyn,
 Gelyk u is beloofd, Romeinen! door Jupyn.

All' wat de mensch bestaat is loflyk, als de goden
 Dat, om verborgen reên, den sterveling geboden;
 En de overwinning geeft ons recht tot ieder daad;
 Zy wettigt alles wat de groote man bestaat.

ô Romers! de oorlogskunst zy slechts u aangeprezen:
 Laat ze uw geliefdste kunst, uwe éénige oefning wezen.
 Dat ieder ander volk 't ondankbaar land bebouw',
 Dat met hun zweet besproeije, en zich te vrede hou';
 Laat hen den dwazen zorg van schatten op te hoopen,
 Door zwerven op den vloed, door levren en verkopen,
 Door kunsten, en door 't geen de zwakke dierbaarst acht,
 Daar 't voor verfoeibre weelde alleen is uitgedacht:
 De granen die we op 't veld door 's menschen hand zien zaaijen,
 Zult gy, doorluchtig volk! met uwe handen maaijen,
 En al de schat dien zich een volk vergaert met pyn,
 Zal haast een eigendom des strydbren Romers zyn.
 Wat volken buiten u ooit vrouw op 't aardryk baarde,
 Zy zyn in waarheid niets dan kinderen der aarde;

Te zorgen voor haar vrucht zy dan alleen hun lot:
Maar gy, ô zonen van den grooten oorlogsgod!
Uw zorg, de groote kunst die gy alleen moet leeren,
En hoog waarden moet, zy 't roemryk triömfeeren.
Romeinen! eeuwig kryg met wat uw juk weêrtreeft!
't Heeläl is 't erfdeel dat u 't lot geschonken heeft.
De volken die gy vry van 't Roomfche juk ziet leven,
Zyn roovers van een goed door 't noodlot u gegeven;
Al hun bezitting is één wyl slechts u ontvreemd;
Uw edel wit zy steeds dat gy hen 't uwe ontneemt.
Die taal van Romulus kon 't gantsche heir bekoren;
Het uit een' kreet, en 't volk doet een gemompel hooren.
Men hoorde by den hoop byna dat dof gebrom,
Dat doorgaans eigen is aan eenen byëndrom,
Die, duchtend' dat men hen 't vergaërde zal ontrooven,
In woede uit hun verblyf veréënd komt aangestoven.
De vrome Tatiüs, verwonnen door den schrik,
Herfeld, met moed, zyn' geest een enkel oogenblik,
En vest' op 't wuft gemeen zyn vryndlyk flonkrende oogen,
Vervuld van tedre liefde, en edel mededogen.
Hy ryst van zynen stoel, dien 't volk voor dezen held
Recht over Romulus had in den kring gesteld;
En, met den gouden staf in zyne hand verheven,
Eischt hy dat hem en vorst en volk gehoor zal geven.

Zyne

Zyne achtbre houding, zyn vergrypde kruin, 't gelaat,
 Waarin zagtiartigheid volmaakt te lezen staat
 Vervult, verr' tegen zyne en Romulus verwachting,
 De harten van al 't volk met eene eerbiedige achting.
 De vorst van Rome, ontrust, werpt op dat oogeblik
 Op hem een dreigend oog, 't Sabynsche volk ten schrik,
 De zwarte winkbraauw word schier tot elkaër gebogen,
 Terwyl de grimmigheid zich opdoet in zyne oogen.
 De straffe Jupiter zou, schoon Saturnus zoon,
 Gezeteld in den kring van hooge en mindre goën,
 Dus op Saturnus zien, en dus in toorne ontfteken,
 Wanneer die vader ooit zyn' wil dorst tegenspreken.

ô Vorst! myn amptgenoot, en waarlyk meerder niet,
 (Dus was 't dat Tadius, op 't zagst, zich hooren liet,)
 Daar leeft niet één Romein die hooger u kan achten,
 Zo om uw dapperheid, uw krygsdeugd, uwe krachten,
 En uwe glorizucht, dan gryze Tadius:
 En, alles wel beschouwd, geniet hy waarlyk dus
 Van uw' triomf zo veel gy daarvan kunt genieten.
 In 't leven, dat ik lang en zag zag henen vlieten,
 Beken ik met vermaak, dat ik tot dezen dag
 Geen' held vernam dien ik uw weërgae' noemen mag.
 Maar de eedle naam van held, hoe hoog men dien moge achten,
 Is waarlyk niet genoeg voor heerschende oppermagten:

Daar

Daar is 'er één meer zagt, meer streelend', meer beroemd...
Wat glori voor een' vorst, als 't volk hem vader noemt!
Dit deel gewapend volk, gezind uw leed te wreken,
Zyn uwe kinderen, dit lyd geen tegenspreken;
Dat ge u hunn' vader toont, is even zo gewis:
Maar zie dat ander deel, dat tienmaal grooter is,
En naauw' een deksel heeft voor zyn verkleumde leden,
Omdat, in plaats van zich van 't hunn' te kunnen kleden,
Dat wapen en de rok waarmede uw krygsman praalt,
Op last van hunn' monarch, zyn met hun goed betaald;
Dees menschen die door u hun welvaart zien verhindren,
Ja, die ge als vyand scheert, zyn echter ook uw kindren.
Ge ontrukkt, om uw' soldaat, hen kleedren en zelfs brood;
Ge ontrukkt de moeder 't kind, de vrouw haar' echtgenoot;
Uw lauuren zyn besproeid, ô koning! met de tranen
Van die elendige en onschuldige onderdanen;
En ieder zegepraal, door uwen moed behaald,
Is met hun vleesch en bloed op 't moordtooneel betaald.
ô Romulus! 't is tyd hen ademtogt te geven:
't Is waarlyk meer dan tyd dat gy vergunt te leven
De geen' wier vaderen, tot hun onlydbre pyn,
Voor uw' gewonnen roem in 't veld gesneuveld zyn.
Hou, hou toch éénmaal op uw' medemensch te dooden,
Voor 't minst noem menschenmoord niet meer 't bevel der goden:

Die goden kunnen niets bedoelen dan 't geluk
Van 't menschedom, inderdaad hun grootste meesterstuk.
Hun goedheid, die altyd op 't zichtbaarst heeft geblonken,
Heeft de aarde, als eerste gift, de gouden eeuw geschonken;
En waarom heeft de Olymp' Minerva hoogst geacht?
Omdat de vrede-olyf door haar wierd voortgebracht.
Saturnus, één die goôn, regeerde ééns in dees landen,
Wie kuste niet den staf in zyn weldoende handen!
Bedenk dit, Romulus! en laster nooit de goôn,
Door 't stfelfel dat hun wet den moord ons heeft geboôn.
Gy zegt, de kryg alleen moet Romes grootheid schragen;
Maar toon my slechts één volk, dat van die bron van 't plagen,
Waar in wat schriklyk is voor 't menschedom zich veréent,
Zyn grootheid, zyn bestaan, en zynen bloei ontleent;
En zeg my waardoor meest die volken zyn verdweenen,
Die op dit aardsch tooneel zelfs onverdwynbaar scheenen?
Was Thebe, dat zo veel zo roemryk heeft verricht,
Het deerniswaardig Thebe, aan kryg zyn' bloei verplicht?
't Heeft zeven koningen zelfs voor zyn' naam doen schroomen,
't Verwon hen, en dit heeft die stad ten val doen komen.
En was het door den kryg, dat uw Trooyaansch geslacht
Zyne overmagt behield op de Aziïanfche magt?
De grootste krankte eens staats is dulle zucht tot stryden;
Al wie zy meest bevangt, zal duurzaamst van haar lyden,

En

En kan verzekerd zyn dat, hoe triomfgeschal
Hem streele, hy door haar in 't eind' bezwyken zal.
ô Vorstlyke amptgenoot! laat u myn raad bekooren:
Ik spreek in naam des volks, welks wenschen gy moet hooren,
In naam eens volks, welks arm zo trouw u bystand bood,
En voor uw' roem hun bloed op 't oorlogsveld vergoot.
Laat aan dat heldenbloed, dat gy zo grootsch zaagt vloeijen,
Den tyd om, ons ten nut, in de adren aan te groeijen.
Ik zie thans niet één volk dat Rome vrees verwekt,
Uw landwinst is beroemd, en tevens uitgestrekt;
Kom, laten wy dan saam' naar de eedle glori haken,
Om van die gy verwon gelukkigen te maken.
Helaas! ondanks myn' zorg, ik ben te zwak alleen
Ter straf der menigte van onrechtvaardigheên,
En om de elendigen in 't lyden te onderschragen;
Help dan dien eedlen last uw' medebroeder dragen.
Doorreizen we onzen staat, door uwe dapperheid,
Tot elks verbazing, reeds zo merklyk uitgebreid;
Zodra we in ons gebied geen tranen meer zien stroomen,
En armoede overvloed heeft van uw hand bekomen,
Als, eindlyk, in ons land, waarheen men zich ook wend',
Geen ongelukkigen, ô vorst! meer zyn bekend,
Dan zal u Tatius voorzeker niet beletten,
De grenzen van 't gebied van Romen uit te zetten.

Hy zwygt en Romulus vertoont op zyn gelaat
 Een' heimelyken angst, daar 't hart van zwanger gaat;
 Al 't volk staat hoogst verbaasd, en 't word een kreet ontogen.
 De woeste krygsman zelf toont zigbaar zich bewogen.
 De koning des Romeins, gedrukt door harteleed,
 Maakt in 't verslagen hart ten antwoord zich gereed,
 Maar doet op 't straf gelaat niet dan te duidlyk lezen,
 Dat, wat hy antwoord', niets ter gunst der vree' zal wezen.
 Al 't volk dringt om hem saam' met groote hevigheid,
 En snyd het antwoord af dat hy met kunst bereid:
 Den gryzäart, vrouw en kind, voor hem in 't stof bezweken,
 Ontgaan, by hunnen vorst de handen toe te steken,
 Dees woorden: vrede! ô zoon van Mavors! keer 's lands wee:
 Verschoon ons, neem al 't onze, en schenk uw volk de vree'.

Myn kindren! deze taal deed Tatius toen hooren,
 Daar hy, schier uit zichzelf', in tranen scheen te smooren,
 De vrede, ons hoogste goed, zy thans u niet ontroofd;
 Zy zal uw erfdeel zyn, ik heb u dit beloofd.
 Ik smeek dit Romulus, in naam der eêlste pligten,
 Der vrindschap, en der deugd, en die monarch zal zwichten,
 Wanneer ik 't van hem eisch gelyk zyn amptgenoot,
 Met hem in magt, en rang en grootheid even groot.
 Romeinen! zo die vorst door weigring my wil kwellen,
 Gy zult op 't oogenblik my aan uw hoofd zien stellen,

U leidend' naar de poort daar ik zyn uittogt wacht;
En, daar ter aard' geknield voor Romes oorlogsmagt,
Verwachten wy bedaard of Romes heldenschaeren,
Van zucht tot eere ontbloot, veränderd in barbaren,
Ooit zullen met den voet een' gryzen vorst vertreên,
In spyt van moederlyk en kinderlyk geweên.

Die taal ontwringt een' kreet aan Romes oorlogslieden;
Zy schreeuwen, neen, ô neen! nooit, nooit zal dit geschieden.
De krygsman, hoogst verbaasd, werpt op den zelfden stond,
Zich mengende onder 't volk, de wapens op den grond,
Valt op de knien, en kuscht, daar niets zyn vreugd kan hindren,
Zyn moeder, tedre gade, of zyn verblyde kindren,
En schreeuwt straks, nevens hen, afkeerig van 's lands wee,
Met schrikkelyk misbaar: de vree', de vree', de vree'.

De trotse Roomsche vorst, voor 't eerste in al zyn leven
Gedwongen om de stem des volks gehoor te geven,
Bedwingt zyn bittere woede, en onverdraagbre smart,
Ontstaan door tegenstand, in 't binnenst van zyn hart.
Hy staat de vrede toe, maar met ontstokene oogen,
En is éénsflags aan 't oog van Tatiüs ontvlogen.
In 't binnenst van 't paleis verzelt hem steeds de wacht,
Die hy by voorkeur meest vertrouwen waardig acht.
Nauw in zyn hof gekeerd, geeft hy zyn' toorne en smarte
Den teugel ylings vry in zyn gefolterd harte,

Laat tegen Tatius zich uiterst smaadlyk uit;
En in zyn woeste drift door geen bedrog gestuit,
Ontglippen hem, ontzind, voor de ooren zyner schaeren,
Dees woorden, die de bron van zo veel rampen waren.
Hoe lang, ô gryzäart! trots op ingebeelden waan,
Zult gy, door laffe taal, myn glori tegenstaan?
Heb ik dan niet één vrind, die my, die zo veel lyde
Van zynen tegenstand, van zynen last bevryde.
Daar deze dolle taal, door 't gantsche hof gehoord,
Helaas! niet dan te veel de wreede wacht bekoort.

Hercilia had zich, met verdre legergrooten,
Misnoegd in 't hart, in 't hof des konings opgefloten;
Daar Numa, dien de schrik of droefheid overwon,
Onmooglyk de Amazoon op 't voetspoor volgen kon.
Hy rust op een pilaar, met neêrgeflagene oogen,
Verzonken in gepeins, schier aan zichzelf' onttoegen,
En vergelykt in 't hart de deugden van den vorst,
Die honderdmaal verrukt hem drukte aan zyne borst,
Met al den wrevel, haat en hovaardy te gader
Van hem dien hy eerlang omärmen zal als vader.
In 't midden van 't gepeins, grypt gryze Tatius
De hand des jongelings, en drukt daaröp een kusch;
Daar, met een schreijend oog, dees taal hem word onttoegen:
De zoon van Romulus,.. zal „my” beöorelogen!

Die

Die taal ontwingt den prins een' heten tranenvloed,
Hy valt den vromen vorst op 't oogenblik te voet,
En roept: myn vader!... ach! door schaamte en rouw gedreven...
U aan te zien... vergeef... 'k Heb alles u vergeven,
Dus spreekt de goede vorst, zo gy my slechts belooft
Dat nooit uw zucht tot my zal worden uitgedoofd.
Gy hebt uw keur gedaan, en buiten my beslooten:
Uw huwlyk inderdaad mishaaft uw landgenooten,
De vrome Tullus, 't hoofd van Ceres priesterschaer',
Ontraadde u dezen echt, dit is ontwyfelbaar;
Maar zo uw echt u doet het hoogst geluk erlangen,
Dan moeten wy, myn zoon! daaraan ons zegel hangen.
Ik wilde uw vader zyn, ô Numa! tot myn' druk
Beroemt zich Romulus wêlhaast op dat geluk:
Myn mond bekent vry uit, ik kan dit niet vermyden,
Dat ik hem dat geluk voor eeuwig zal benyden.
Ach! zo die stugge vorst, min vader dan soldaat,
Aan u geen tederheid eens vaders blyken laat,
Indien zyn hart niet word genoegzaam aangedreven
Door tederheid, om u bewys van zucht te geven
Die aan den eedlen naam van vader is gehecht,
(Een' naam, myn hart zo waard! my thans, helaas! ontzegt,)
ô Numa! Tadius, die op uw hart blyft hoopen,
Stelt u, tot aan zyn graf, noch vaders armen open;

En

En blyft u hoogst verpligt, zo hy u niet verliest,
 Maar gy in droefheid hem tot uw' vertrooster kiest.
 Dat woord is door den druk den gryzäart naauw' onttoegen,
 Of hy verwydert zich, met tranen in zyne oogen,
 En laat den jongen held door pynlyk ongeduld,
 Door liefde, en wroegingen in 't zuchtend hart vervuld.

In de angften die de rust in 's prinſen ziel verſlinden,
 Zoekt hy by 't geen hy mint de rust weeröm te vinden:
 De tong is ſprakeloos, de beenen ſlepen 't lyf
 Naar zyn Hercilia in 't koningklyk verblyf;
 Hier is de huwlyksſtoel reeds by 't altaar verheven;
 Hy voelt zyn zuchtend hart door blydſchap aangedreven,
 Maar 't is geen zuivre vreugd; op 't eigenſte oogenblik
 Word deze vreugd geſtoord door inſpraak van den ſchrik.
 Hy ſpreekt tot zyn beminde, en deze doet hem hooren
 Wat heerſchappy de liefde op haar hem had beſchoren;
 Maar zyn verrukking, uit dat zoet bericht ontſtaan,
 Kan hem ten zelfden ſtond niet van zyn' angst ontſlaan.
 Hy ſtaart op 't geen hy mint, byna zichzelve' onttoegen;
 De liefde ſtraalt zyn bruid bekorelyk uit de oogen;
 Doch ſchoon zyn kwynend oog haar met verrukking ziet,
 Hy vind in haar gelaat de lieve vrede niet.
 De held, geſleurd door drift, ſtelt telkens zich te voren
 Wat heil hem op den dag van morgen is beſchoren;

Maar

Maar 't hart zegt telkens hem in die gesteltenis,
Dat zyn geluk van hem noch verr' verwyderd is.
Thans spreekt zyn zelfverwyt, zyn' waren staat beziende,
Vergeefs zegt hem zyn hart dat hy dit niet verdiende;
Dat hart weêrspreekt gestreng, hoe liefde ook 't oog verblind,
Elk reden die de geest tot zyn verschoning vind.
In 't eind', vermoeid door zorg, door angsten fel benepen,
En door de liefde in 't hart gevoelig aangegrepen,
Begeeft hy zich naar 't woud niet verre van de stad,
Daar hy Hercilia voor 't eerst gevonden had.
Hy wil een oord herzien zo strelend' voor zyn zinnen,
Hy brengt zich by elk' stap zyn' wondren droom te binnen,
En hoopt dat hy, ten voet van Pallas beeld geleid,
Die godheid noopen zal tot mededoogenheid,
En dat zy hem de rust, thans verr' van hem verdreven,
Die rust, zyn ziel zo waard', zo noodig, zal hergeven.
De dagtoorts wierd alreede in 't gloeiend' west' beschouwd,
Toen Numa boschwaarts trad: genaderd aan 't woud
Komt ylings van ter zyde een nare kreet gerezen;
Hy waant dien kreet van een' die stervende is te wezen;
Hy stuift, daar hy zyn zwaard ontbloot in handen nam,
Ter plaats van waar een kreet zo pynlyk tot hem kwam...
Wat aklig treurtooneel vertoont zich aan zyne oogen!
Hoe spreken gramschap, wraak, de liefde en 't mededoogen!

De gryze Tadius, dien hy als vader acht,
Word door vier moordenaars wreedäartig omgebragt.
Prins Numa uit een gil, en ylings toegeschoten
Ontzielt zyn heldenkling twee dezer vloekgenooten,
Daar de andren, overheerd door ras ontstanen schrik,
Zich redden door de vlugt, op 't eigenste oogenblik.
Maar koning Tadius had wond' by wond' bekomen,
Men zag zyn edel bloed met gantsche stralen stromen;
Die gryzäart, dubbel waard' den koninglyken staf,
Die deerniswaarde vorst, is aan den rand van 't graf.
De prins uit kreet by kreet met hoopeloos erbarmen,
Hy drukt den gryzen vorst wel honderdmaal in de armen,
Befchouwt de wonden, scheurt zyn kleedren, stelpt het bloed,
En hoopt zyn' vader noch door vlyt te zien behoed.
Hy ondersteunt hem, en, wat driften 't hart beroeren,
Hy wil den vromen vorst noch binnen Rome voeren.
Laat af, geliefde zoon! dus spreekt de gryze held,
Uw bystand word aan my vergeefs te werk gesteld.
Ik sterf, en dank de goën dat zy my doen verwerven
't Geen ik verlang, dat is, in Numaas arm te sterven.
Myn toornige amptgenoot verhaast myn levensënd;
Ik heb de moordenaars maar al te wel herkend:
't Zyn wachters van den vorst van 't oorlogszuchtig Romen;
Zy riepen, toen hun vuist myn schuldloos bloed deed stroomen:
„ Geniet

„ Geniet thans de eerste vrucht van 't heilzaam vreeverbond
„ Dat gy aan Rome schenkt.” Uw tedre liefdewond,
Uw pligten tot den man, die wreed my deed doorsteken,
Verbieden u de dood van Tatius te wreken;
Eén gunst my meerder waard' zy my door u gegund,
Eén gunst die gy, myn zoon! my licht beloven kunt:
Gy weet my is alleen een dochter nagebleven;
Dees heeft geen bloedverwant na myne dood in 't leven;
Ach! die elendige, ô geliefde prins! heeft nu
Geen' andren steun, geen' troost, geen hulp op de aard' dan u.
Haar edel bloed, haar recht op 't erfdeel der Sabyne
Kan haar by Romulus licht doen misdadig schynen:
Zo gy haar lyden wreekt, haar strydend' by wilt staan,
Zal woeste Romulus gewis haar doen vergaan.
Bezweerm' alleen om haar voor valsch verraad te dekken,
Bescherm haar, door voortaan ten broeder haar te strekken.
Helaas! ik had gehoopt dat die verheven vrouw
Eénmaal een' andren naam aan Numa schenken zou:
Toen ik voor 't eerst u zag, voelde ik my aangedreven
Om u met Tatia myn kroon en troon te geven,
En met de waardigheid van vader slechts bekleed
Te leven in uw' arm, bevryd van harteled.
ô Zoete hoop! te vroeg zag ik u my ontglyden;
Hoe zou 't myn stervend hart, ô Numa! noch verblyden,

Indien die zoete droom die my te ras ontvloog,
 Noch in dit oogenblik, gelyk welêer bedroog!
 Voldoe voor 't minst myn bede, en wees met my bewogen.
 Een stervend' gryzäart, prins! verdient uw mededoogen,
 Een gryzäart dien de band des bloeds aan u verbind,
 De vrind van Tullus, uwe en uwen vaders vrind!
 Dat ik uw knien omäarm by 't scheiden uit dit leven.
 Bescherm myn Tatia. Gy moet uw woord my geven
 Dat gy haar dagen, wreed in Rome bloot gesteld...
 Ik zweer u, zegt de prins, daar hy in tranen smelt,
 En roep myn moeders schim ten waarborg myner eeden,
 'k Roep tevens Tullus geest als hoorder myner reden,
 Dat ik uw' eersten wensch op 't spoedigst zal voldoen:
 'k Zal my met Tatia naar 't huwlyksöuter spoên;
 Ik zal, als echtgenoot, voor haar belangen leven,
 En, zo de nood het eischt, voor haar belangen sneven;
 Ik deel in haar gevaar, en vloek in eeuwigheid
 Uw' moorder, en zyn kroost, dat my was toegezeid.
 'k Was daar verzekerd van, herneemt de vrome koning,
 Schoon hem de kracht begeeft, met zigtbre vreugdbetoning,
 Omhels my. Jongeling bestiert door zuivre deugd!
 Gerust op uwe trouw, sterft Tatius met vreugd.
 Hy zwygt, drukt Numaas hand, voelt zyne krachten wyken;
 En Numa, die hem ziet in 't bloedig zand bezwyken,
 Stort, overheerd door rouw, en gantsch beroofd van kracht,
 Op 't ligchaam van den man dien hy als vader acht.

